

Universiteit van Amsterdam

*‘Zend de boeken de wereld in’
distributie en receptie van het gedachtegoed van
Jozef Rulof*

Klaran Visscher

MA-thesis *Mysticism and Western Esotericism*

in opdracht van en beoordeeld door prof dr Wouter Hanegraaf
en dr Marco Pasi

18 juni 2009

studentnummer 9825819
Gerardus Majellahof 1
8341 NA Steenwijkerwold NL
klaranvisscher@gmail.com

Research master Religious Studies, UvA

Inhoudsopgave

1. Inleiding en toelichting op onderzoeksvraag en methodiek
2. Biografie van Jozef Rulof (1898-1952)
3. Missie en boodschap
 - 3.1 Rulofs kosmologie in een notendop
 - 3.2 De Meesters en de boeken
 - 3.3 Omstreden thema's
4. De profeet in zijn eigen tijd
 - 4.1 De schilder en schrijver
 - 4.2 De tranceredenaar
 - 4.3 Ervaringen uit de eerste hand
5. 'Zend de boeken de wereld in'
6. De nalatenschap van de profeet
7. Opkomst en ondergang van een uitgeverij
8. De lezers en hun tegenstrevers
9. Epiloog
10. Conclusies

Bibliografie van gebruikte bronnen

Bijlagen

- I Oeuvre van Jozef Rulof (boeken en artikelen)
- II Openbare optredens (1931-1952)
- III Lezingen (1945-1952)
- IV Referenties in de spiritistische pers
- V Hedendaags platform op Internet

1. Inleiding en toelichting op onderzoeksvraag en methodiek

Introductie

Wanneer in een Nederlandse esoterische boekhandel gevraagd wordt naar een stroming of schrijver die zorgt voor continuïteit in de verkoop, dan is de kans groot dat Jozef Rulof genoemd wordt. Van deze ervaring maakte professor Hanegraaff mij deelgenoot toen ik aan het begin van mijn afstudeertraject op het vakgebied van de westerse esoterie stond, nog nauwelijks bekend met leven en werk van Jozef Rulof. Deze ervaring deed ik vervolgens ook zelf op, toen ik in mijn eigen omgeving in dergelijke boekhandels navraag ging doen. Kennelijk is Jozef Rulof een onvervreemdbaar onderdeel van het moderne westers-esoterisch erfgoed. Hoe kan het zijn dat hij dan toch zo weinig bekendheid geniet, niet alleen onder het algemene publiek maar ook bij mensen die zich bezighouden met de academische bestudering van dat erfgoed¹?

Mijn interesse was gewekt. Wie was deze man, waar stond hij voor en waarom weten we zo weinig van hem af? Deze vragen begeleidden mij op mijn eerste oriënterende zoektocht op het Internet, waar ik ogenblikkelijk constateerde dat Jozef Rulof – bekend geworden als schilderend, schrijvend en sprekend medium in dienst van spirituele ‘Meesters’ vanuit de kosmos - omstreden is en kennelijk de inzet van een felle polemiek tussen tegenstanders en aanhangers. Hoewel hij zelf al bijna 60 jaar niet meer onder ons is, is zijn leer kennelijk nog springlevend en – op dat moment, medio 2007 - inzet van een rechtszaak op beschuldiging van racisme, antisemitisme, seksisme. Door zijn aanhangers wordt hij gekoesterd als profeet van een nieuw tijdperk, de ‘Eeuw van Christus’, met de boodschap van een universeel geloof dat de grenzen van de dood moeiteloos passeert, door zijn tegenstanders gekenschetst als een ‘fascistische goeroe’ of ‘racistische ziener’, vertegenwoordiger van een ‘esoterisch fundamentalisme’ of een ‘christelijk occultisme’. Van enige academische aandacht voor de man en zijn gedachtegoed was echter tot dusver nog geen sprake geweest. Ik had mijn afstudeeronderwerp gevonden!

Onderzoeksvragen

Mijn onderzoekstraject valt in twee delen uiteen. In een eerste, afzonderlijke paper² heb ik mijn aandacht gericht op Jozef Rulofs schilderend mediumschap en de wijze waarop de hoofdpunten van zijn leer te herkennen zijn in zijn mediamieke tekeningen en schilderijen. In onderhavige

¹ Dat dit laatste het geval is baseer ik op de onbekendheid met Jozef Rulof van veel van mijn studiegenoten aan de leerstoelgroep Geschiedenis van de hermetische filosofie en aanverwante stromingen van de Universiteit van Amsterdam.

² Visscher, *Kosmologie in beeld* (MA-paper 2009).

paper, mijn MA-thesis, beschrijf ik de distributie en receptie van Rulofs gedachtegoed. Hierbij formuleer ik de volgende onderzoeksvragen:

1. Hoe presenteerde Jozef Rulof zijn gedachtegoed aan potentiële geïnteresseerden in zijn eigen tijd en omgeving en hoe werd dit ontvangen?
2. Hoe kreeg de distributie van Jozef Rulofs gedachtegoed een vervolg in de periode na zijn overlijden tot de huidige dag en wat is te zeggen over de receptie?
3. Hoe valt te verklaren dat Jozef Rulofs gedachtegoed, ondanks de continue belangstelling voor zijn werk, bij het grote publiek zo weinig bekendheid geniet?

Leeswijzer

Ik stel mij voor de lezer mee te nemen op mijn 'queeste' naar de sporen van Jozef Rulof, zijn gedachtegoed en zijn optredens en daarbij een kort overzicht van leven en werk als startpunt te nemen (hoofdstuk 2: Biografie). We kijken naar wat hij zelf als zijn goddelijke opdracht zag en verdiepen ons, op hoofdlijnen, in zijn leer – inclusief enkele omstreden thema's – en zijn boeken (hoofdstuk 3: Missie en boodschap). Vervolgens reconstrueren we, op grond van de beschikbare bronnen, hoe Jozef Rulofs publieke optreden geweest zal zijn in de periode dat hij als medium actief was (1929-1952) en hoe hier door zijn omgeving op gereageerd is. Een belangrijke plaats is hierbij ingeruimd voor de receptie binnen spiritistische kringen (hoofdstuk 4: De profeet in zijn eigen tijd). Dan schakelen we terug in de tijd, naar het moment dat Jozef Rulof zijn eerste boek uitgaf (1931) en we zoomen in op de productie en distributie van zijn boeken, tot het moment (jaren '80) dat hij voor het eerst maatschappelijk in opspraak kwam (hoofdstuk 5: 'Zend de boeken de wereld in'). In een volgend hoofdstuk zoeken we de aanhangers van Jozef Rulof op, die na diens overlijden 'verweesd' achtergebleven waren maar wel met een erfenis en een opdracht (hoofdstuk 6: De nalatenschap van de profeet). Vervolgens pakken we de draad van de uitgeverij weer op en kijken hoe deze worstelde met de erfenis en de opdracht van Jozef Rulof (hoofdstuk 7: Opkomst en ondergang van een uitgeverij). Daarna komt de beleefwereld van de Rulofaanhangers aan bod en de manier waarop de buitenwereld tegen hen ageert (hoofdstuk 8: De lezers en hun tegenstrevers). Tot slot stellen we ons de vraag of het 'Rulofisme' al sporen van traditievorming vertoont en of hier überhaupt sprake van kan zijn (hoofdstuk 9: Epiloog). In een laatste hoofdstuk (hoofdstuk 10: Conclusies) keren we terug naar de onderzoeksvragen en presenteer ik enkele antwoorden die deze queeste mij gebracht heeft. Als toegift volgt in een aantal bijlagen het resultaat van maandenlang bibliografisch speurwerk (zie verder bij Methodologie), bedoeld om de 'voetstappen' van Jozef Rulof helder in beeld te krijgen.

Methodologie

De periode van mijn afstudeeronderzoek (research master) heeft twee jaar geduurd. Deels is dit veroorzaakt door het feit dat ik, als werkende student, mij slechts parttime aan de studie kon wijden. Maar een belangrijker oorzaak ligt bij de beschikbaarheid van de bronnen.

De primaire bronnen, Jozef Rulofs eigen geschriften en andere documenten, zorgden niet voor substantiële problemen, hooguit een tijdprobleem: het lezen van zijn oeuvre van ruim 10.000 pagina's heeft een groot deel van mijn eerste onderzoeksjaar in beslag genomen. In deze fase probeerde ik mij een beeld te vormen van zijn denkwereld en zijn persoonlijkheid. Ook construeerde ik op grond van de primaire bronnen³ een overzicht van zijn publieke optredens, om dit in secundaire bronnen te kunnen toetsen⁴.

De tweede fase behelsde een zoektocht naar het spoor dat Jozef Rulof in de buitenwereld heeft nagelaten en het beeld dat anderen van hem hebben. Belangrijke bronnen hierbij waren enerzijds de spiritistische bladen uit Jozef Rulofs actieve periode⁵, anderzijds de nieuws- en communicatieorganen waarvan Rulofaanhangers zich bedienen⁶. Hierbij werd al snel duidelijk dat een belangrijk deel van mijn secundaire bronnen moeilijk te traceren was; ze zijn hooguit gefragmenteerd, diffuus en incompleet gecollectieerd bij Nederlandse bibliotheken en archieven⁷. Ik prijs me gelukkig dat een aantal particulieren, liefhebbers van het werk van Jozef Rulof met wie ik gaandeweg in contact kwam, mij welwillend privé-materialen ter beschikking stelde en toestemde in ontmoetingen en vraaggesprekken⁸. Hierdoor kon een belangrijk deel van

³ Als basis dienden uitgaven van Jozef Rulofs eigen stichting zoals *Evolutie* en *Kontakt Orgaan* en zijn boeken *Vraag en antwoord* en *57 Lezingen*, die data en/of programma's bekendmaakten van Rulofs openbare optredens (zie ook bijlagen II en III).

⁴ In de Koninklijke Bibliotheek en het IWO heb ik - online, op microfiche en in fysieke documenten - research gedaan naar aankondigingen en verslaggeving van Rulofs optredens in Den Haag, Amsterdam en Rotterdam. Belangrijke bronnen waren *Het Parool*, *Het Vaderland/de Nieuwe Courant* en het *Rotterdamsch Nieuwsblad*.

⁵ Geraadpleegd: *Spiritische bladen* (verenigingsblad van Harmonia) en *Het toekomstig leven*, van beiden de beschikbare jaargangen uit de onderzoeksperiode 1930-1953 (zie ook bijlage IV).

⁶ *Evolutie*, *De Europese Heraut*, *Kontakt orgaan*, *Donateursblad*, *Nieuwsbrief GWG*, *Evolutie: nieuwsbrief GWG*.

⁷ Ik zie dit als inherent aan mijn onderwerp en heb er begrip voor. Voor de hulpvaardigheid en deskundigheid van de diverse bibliothecarissen (van UBA, IWO, Koninklijke Bibliotheek, Theosofische Bibliotheek, Nationaal Archief, Simon Vinkenoog-collectie bij het IISG) niets dan lof! Met name dank aan Rita Gulinck van het IWO (UvA).

⁸ Mijn bijzondere dank gaat uit naar Frank Zegveld, webmaster van www.jeus.info, voor het beschikbaar stellen van diverse relevante krantenberichten en het gezamenlijke speurwerk in de Koninklijke Bibliotheek. Dank ook aan John Wils die mij bronnen van onschatbare waarde te leen gaf en mij bandopnamen van de stem van Jozef Rulof liet horen; een ontroerend moment.

de omissies worden weggewerkt. Een klein deel van de secundaire bronnen bleek echter onvindbaar⁹, een ander deel bleef definitief niet toegankelijk voor mij¹⁰.

In aanvulling op het bronnenonderzoek heb ik veldwerk gedaan door actief contact te zoeken met (kringen van) hedendaagse Ruloflezers. In dit kader heb ik een 'Boekenwijzerdag' bijgewoond, de jaarlijkse ontmoetingsdag van een studiekring rondom de boeken van Jozef Rulof¹¹. Ik heb eveneens gesprekken gevoerd met diverse Ruloflezers, over hun beleving van de leer van Jozef Rulof en de manier waarop ze dit in hun leven proberen te integreren. Aanvullend heb ik een inventarisatie gemaakt van de belangrijkste Jozef Rulof-forums en websites op het Internet¹² en deze gedurende mijn onderzoeksperiode regelmatig bezocht, om me een beeld te kunnen vormen van de thematiek en sfeer van de hier gevoerde discussies. Daarnaast heb ik persoonlijk contact gezocht met een vertegenwoordiger van het kamp van de tegenstanders, de journalist die in 2002 (onbedoeld) de aanzet heeft gegeven tot wat Rulofs uitgeverij Wayti ervaren heeft als een tegen hen gerichte hetze die uiteindelijk hun faillissement heeft ingeluid¹³.

⁹ Bijvoorbeeld de jaargangen 1938-1949 van het tijdschrift *Spiritische Bladen*.

¹⁰ Zo kreeg ik geen toestemming om het archief te raadplegen van de Stichting Geestelijk-Wetenschappelijk Genootschap 'De Eeuw van Christus', waar de nalatenschap van Jozef Rulof beheerd wordt. Het archief zou niet op orde zijn vanwege een grootschalig digitaliseringproject (uit correspondentie met de voorzitter, augustus 2008.)

¹¹ Zie hoofdstuk 8.

¹² Zie bijlage V.

¹³ De journalist in kwestie is Lodewijk Dros, verbonden aan dagblad *Trouw* (gesprek op 10 mei 2009). Zie ook hoofdstuk 8.

2. Biografie van Jozef Rulof (1898-1952)¹⁴

Josephus Gerardus Rulof wordt in 1898 geboren in 's-Heerenberg (Achterhoek), als derde kind in een arbeidersgezin met zes zoons en één dochter. Het gezin leeft in armoedige omstandigheden, maar vormt – met de liefdevolle en diepgelovige ‘moeder Crisje’ als spil¹⁵ – een solide thuisbasis. Dit verandert als vader Hendrik op 39-jarige leeftijd sterft aan een hartverlamming; de jonge Jozef, dan 13 jaar oud, moet aan het werk in de fabriek om zodoende bij te dragen aan het schamele gezinsinkomen¹⁶. Een jaar later hertrouwt moeder en na enkele moeizame jaren met zijn stiefvader¹⁷ verlaat Jozef het ouderlijk huis om elders werk te zoeken. In 1920 gaat hij bij zijn oudere broers Bernhard en Johan in Den Haag wonen, waar hij diverse baantjes heeft, onder meer als taxichauffeur. Het is Bernhard, zelf betrokken bij een séancekring in Den Haag, die broer Jozef introduceert in de wereld van het spiritisme waar deze vervolgens enige tijd als fysisch medium zal optreden¹⁸. In deze periode ontmoet hij ook zijn toekomstige vrouw Anna Fuchs. In 1923 treden zij in het huwelijk¹⁹ en kort daarna begint Jozef Rulof voor zichzelf: hij vestigt zich als beheerder van een garage in Den Haag. Ook binnen de familie zijn er de nodige ontwikkelingen: achtereenvolgens emigreren Jozefs drie jongere broers Gerrit, Hendrik en Teun naar de Verenigde Staten en zuster Miets komt op 21-jarige leeftijd te overlijden.

In 1929 heeft Jozef zijn eerste ervaring met schilderend mediumschap, ofwel: hij ‘ontvangt zijn eerste tekeningen’ tijdens het werk in de garage²⁰. In de jaren die volgen komen op vergelijkbare wijze vele tekeningen en schilderijen tot stand, door Jozef Rulof aangeduid als ‘mediamieke kunst van gene zijde’. Hij claimt zelf niet te beschikken over ervaring met, kennis

¹⁴ Gebaseerd op informatie uit Jozef Rulofs (auto)biografische romans *Een blik in het hiernamaals* (1933/36) en *Jeus van moeder Crisje* (1950/52) en secundaire bronnen uit archief- en bibliotheekcollecties, lokale kranten, bladen van spiritistische verenigingen, internetbronnen.

¹⁵ Jozef Rulof beschrijft de relatie met zijn moeder consequent als zeer hecht. In de trilogie *Jeus van moeder Crisje* wordt zij soms tot bovenmenselijke proporties bewierookt.

¹⁶ Door zijn oudere broers wordt dit al enige tijd gedaan, maar in Jozefs beleving is hij degene die de ‘vaderrol’ moet gaan overnemen, zie: Rulof, *Jeus van moeder Crisje-2*, H. 2 en 3. Vanaf dit punt laat ik bij bronvermeldingen uit Jozef Rulofs boeken de auteursnaam achterwege.

¹⁷ Zie *Jeus-2*, p. 294-294 voor een impressie van de gespannen relatie tussen de jonge Jozef en zijn stiefvader.

¹⁸ Beschreven in *Jeus-3*, p. 59, 193-208, 222. Jozef Rulof had al eerder, bij moeder Crisje thuis, ervaringen opgedaan met spiritistische verschijnselen, zie: *Jeus-2*, p. 294, 374.

¹⁹ Het jonge paar zal op hun beurt broer Teun een tijd bij zich in huis nemen, die daardoor de ontwikkelingen met ‘de Meesters’ vanaf het begin heeft kunnen volgen. Teun zal later Jozef Rulofs steun en toeverlaat in Amerika worden, zie: *Kontakt orgaan* (1986, nr 37).

²⁰ *Jeus-3*, p. 166-170; *Blik*, p. 31-35.

van en talent voor schilderen en tekenen²¹. Vanaf 1931 treedt hij als schilderend medium in de openbaarheid²². Spoedig daarna trekt hij zich terug uit de garage en vestigt zich als praktiserend helderziende en magnetiseur²³. In 1933 openbaart zich bij Jozef Rulof ook het schrijvend mediumschap en ‘ontvangt’ hij zijn eerste boek, *Een blik in het hiernamaals*²⁴. Een doodgeboren dochter in 1935 is een traumatische gebeurtenis voor hem en zijn vrouw en hij zal dit later ook in zijn boeken verwerken²⁵. Andere kinderen worden niet meer geboren in het gezin Rulof-Fuchs.

Jozef Rulof ontpopt zich als een zeer gedreven schrijver en is ook tijdens de oorlogsjaren productief. Weliswaar wordt hij in 1943 opgeroepen voor registratie t.b.v. de ‘Arbeitseinsatz’, maar om nog onopgehelderde redenen²⁶ kan hij toch gewoon in Den Haag blijven. Het dagelijks leven aldaar wordt in de laatste oorlogsjaren getekend door kou, honger en gebrek en permanente angst vanwege bombardementen. De spanningen die dit oplevert klinken door in Rulofs boeken uit deze periode. In november 1944 begint hij met zijn ‘pièce de resistance’, het vijfdelige *De kosmologie van Jozef Rulof*, dat uiteindelijk pas veertig jaar later uitgegeven zal worden (1984). In de familiesfeer zijn inmiddels enkele verliezen te betreuren. Zo is broer Gerrit in New York tijdens het vissen verdronken (1943) en komt ook moeder Crisje te overlijden (1945).

Na de oorlog openbaart Jozef Rulofs sprekend mediumschap zich. Hij houdt zijn eerste openbare trancelezing in Den Haag, op 26 juli 1945, voor een uitverkochte zaal. Het is bij deze gelegenheid dat zijn astrale leidsman, meester Alcar, bij monde van Jozef Rulof verklaart dat ‘de Eeuw van Christus’ is begonnen. Er wordt een genootschap opgericht dat zich zal gaan bezighouden met het uitgeven van Rulofs boeken en met het organiseren van lezingen, contactavonden en cursussen. Men streeft op termijn naar een eigen gebouw, een tempel, die dan de ‘Universiteit van Christus’ zal gaan heten. Voor Jozef Rulof begint een drukke tijd, waarin hij nauw samenwerkt met een klein aantal getrouwen om zijn kosmische openbaringen op allerlei

²¹ Geciteerd in Vrebos, *Schilderend mediumschap*, p. 40: ‘Nooit les gehad’.

²² Zo geeft hij met enige regelmaat schilderdemonstraties tijdens openbare séanceavonden van Harmonia, de landelijke spiritistenvereniging. Ook exposeert hij geregeld op tentoonstellingen van mediamieke (schilder)kunst. In hoofdstuk 4 kom ik hierop terug.

²³ Dit blijft hij doen tot ca. 1946; daarna zouden de Meesters al Rulofs tijd en energie nodig hebben voor zijn werk als ‘profeet van de Eeuw van Christus’, zo wordt gesteld in *Evolutie* (1946, nr 2) en het voorwoord van de 4^e dr (1948) van *Een blik in het hiernamaals*.

²⁴ Zie bijlage I voor een overzicht van Rulofs oeuvre.

²⁵ Zie bijvoorbeeld *Jeus-3*, p. 247-253. Ook in zijn schilderwerk wordt het een thema, zie: Vrebos, p. 92-93.

²⁶ Hier zou een NSB-arts bij betrokken zijn die zorgde voor vrijstelling vanwege gezondheidsproblemen (zie: *Jeus-3* (e-book), p. 323-325, 330). Toen de arts in kwestie na de oorlog zelf in moeilijkheden kwam, zou een voorspraak van Jozef Rulof hem van veroordeling gevrijwaard hebben. Via de archieven van de KNMG en het Nationaal Archief probeer ik momenteel helderheid te krijgen over het waarheidsgehalte van dit verhaal.

manieren wereldkundig te maken. Zo zijn daar de (vrijwel) wekelijkse lezingen in Den Haag en Amsterdam, of de avonden waarop hij vragen vanuit het publiek beantwoordt. Soms spreekt hij op persoonlijke titel, maar meestal voeren zijn kosmische Meesters het woord, terwijl hij in trance is²⁷. De lezingen worden gepresenteerd als ‘colleges voor de Universiteit van Christus’²⁸.

1946 is het jaar van Jozef Rulofs eerste Amerika-reis. Hij gaat naar zijn broers Hendrik en Teun in New York, om aan te sterken maar ook om hen te mobiliseren voor de goede zaak²⁹. In Amerika schildert Rulof weer volop; allemaal ‘mediamiek doorgekregen’ zoals hij zegt en bestemd voor de verkoop, om daarmee de uitgave van nieuwe boeken te kunnen financieren³⁰. Van zijn Amerikaanse collecties worden herhaaldelijk tentoonstellingen ingericht, zowel in de Verenigde Staten als bij thuiskomst in Holland³¹. Ook wordt van de schilderopbrengsten een tweede en derde Amerika-reis gefinancierd (in 1947 en 1948)³². Met geld van zijn broer Hendrik komt er in 1947 een Engelse vertaling tot stand van één van zijn boeken, *De volkeren der aarde van gene zijde bezien*³³. De verkoop laat echter te wensen over, ondanks de promotie-activiteiten van de broers Rulof.

Terug in Holland begint Jozef Rulof aan de autobiografische trilogie *Jeus van moeder Crisje*. Tijdens zijn laatste levensjaren is hij ziekelijk, maar hij blijft schrijven en lezingen geven. Op 3 november 1952 sterft hij, enkele weken na de verschijning van dit laatste boek. Hij wordt onder grote belangstelling begraven³⁴. Zijn weduwe zal hem ruim 35 jaar overleven.

²⁷ Deze lezingen- en contactavonden heeft Jozef Rulof gegeven tot aan zijn dood in 1952.

²⁸ *Jeus-3*, p. 194, 327-330.

²⁹ *Jeus-3*, p. 335.

³⁰ *Evolutie* (1946, nr 5); *Geestelijke gaven*, p. 220; *Jeus-3*, p. 337, 362, onderschrift bij foto's naast p. 161.

³¹ In bijlage II een overzicht van Jozef Rulofs exposities. Ook na zijn dood zijn nog geregeld tentoonstellingen georganiseerd.

³² *Jeus-3*, p. 338.

³³ *My Revelations to the Peoples of the Earth*, uitgegeven door Rulof Brothers in White Plains, New York. Op de titelpagina wordt verwezen naar de originele uitgave uit 1941.

³⁴ Krantenberichten spreken over een gevolg van enkele honderden aanhangers, zie www.jeus.info.

3. Missie en boodschap

Jozef Rulof was een man met een missie, dat moge duidelijk zijn. Hij stelde zijn leven in dienst van deze missie. Hij zag zichzelf als de profeet van een nieuw tijdperk, de Eeuw van Christus, waarin de mensheid tot een hoger bewustzijn zou komen en zou gaan leven in overeenstemming met de kosmische wetten³⁵. De aard van deze wetten, hun onderlinge samenhang en de wijze waarop ze de ontwikkeling van mens en mensheid reguleren, dat waren zaken die zich gaandeweg aan hem openbaarden. Een proces dat in zijn eigen ogen heel letterlijk opgevat dient te worden: als openbaringen vanuit een andere dimensie, van ‘gene zijde van de dood’³⁶. Hij zag het als zijn missie om deze openbaringen vast te leggen, uit te beelden, wereldkundig te maken³⁷. De mensheid moest wakker geschud worden, moest ‘ontwaken’³⁸ en hij voelde zich door de Meesters van gene zijde uitverkoren om dit in gang te zetten. De werkelijke boodschap van Christus moest gehoord worden, aldus Jozef Rulof. De Bijbel zag hij als een vervalsing van de goddelijke boodschap, vooral wat betreft het scheppingsverhaal en het negeren van reïncarnatie. De kerk was corrupt, want gebaseerd op valse dogma’s (zoals verlossing en verzoening door ‘Golgotha’)³⁹. De Meesters hadden bepaald dat de tijd rijp was om deze misstanden aan de kaak te stellen, zodat de kosmische wetten eindelijk gekend zouden worden⁴⁰.

De Eeuw van Christus

Jozef Rulof kondigde de komst van de Eeuw van Christus expliciet aan in zijn boek *De volkeren der aarde van gene zijde bezien* (1941). In dit boek, dat vóór de oorlog al in manuscript klaar zou zijn geweest, doet hij voorspellingen over een aanstaande grote ‘wereldbrand’ met veel menselijk leed als gevolg, maar waarvan de afloop de komst van het Koninkrijk Gods op aarde zou inluiden⁴¹. Op kosmisch niveau zou het bij de komende oorlog gaan om de strijd tussen Goed en Kwaad, door Rulof in apocalyptische termen geschetst, waarbij ‘het huis van Israël’⁴² (aangevoerd door

³⁵ *Jeus-1*, p. 339, 363; *Jeus-3*, p. 88.

³⁶ Kenmerkend Rulofiaans taalgebruik voor deze dimensie is: ‘achter de sluier’, zie: *Blik-2*, p. 235 en ‘van achter de kist’, zie: *Jeus-1*, p. 412, 433 (e-book); *Kosmologie-1*, p. 57 (e-book); *57 Lezingen-1*, p. 7 (e-book).

³⁷ *Kosmologie-1*, p. 289.

³⁸ *Volkeren*, p. 196-199, 244.

³⁹ Idem, p. 33-49, 212, 214.

⁴⁰ Idem, p. 39-59; *Zielsziekten*, p. 391; Höfelt, *Uiteenzetting van doel en streven*, p. 8-10; Van der Hout, *Perspectief zonder weerga*, 77-78; Vrebos, p. 136.

⁴¹ *Volkeren*, p. 238-249.

⁴² Het ‘huis van Israël’ definieert Rulof als ‘het huis waartoe eenieder behoort die gelooft in één God en die liefheeft al wat leeft’, zie: *Volkeren*, p. 53.

Engeland en de Verenigde Staten) zou strijden tegen ‘de heidenen’ (met Duitsland als leidende natie)⁴³. Na de uiteindelijke overwinning door de godvrezende, vredelievende landen die samen ‘Israël’ uitmaken zou de Eeuw van Christus beginnen, een periode waarin er eenheid onder de volkeren zou komen⁴⁴. Wanneer deze wereldwijde verbroedering een feit zou zijn is er sprake van het Koninkrijk Gods op aarde, oftewel het paradijs waarover Christus heeft gesproken, aldus Jozef Rulof⁴⁵. In utopische visioenen beschrijft hij deze heilsstaat⁴⁶.

Het uitdragen van de verwachte Eeuw van Christus is zowel voor Jozef Rulof als, na hem, voor de stichting die zijn werk overnam de rode draad door de activiteiten geweest. Enerzijds was er sprake van een ‘cosmic war’⁴⁷, een oorlog die de randvoorwaarden voor de komst van het Koninkrijk Gods zou scheppen maar zich tevens aan de aardse invloedssfeer onttrok⁴⁸.

Anderzijds zou de mensheid, door kennis te nemen van de kosmische wetten en zich daaraan te onderwerpen, tot een hoger bewustzijnsniveau kunnen komen waardoor een volgende stap gezet kon worden in het collectieve evolutieproces⁴⁹. Jozef Rulof en de zijnen zagen er hun opdracht in de mensheid van deze wetten en toekomstperspectieven op de hoogte te brengen⁵⁰.

Tot slot nog een verklarende opmerking over de naamgeving, de ‘Eeuw van Christus’. Waarom een eeuw, waarom van Christus? Over de periodisering zijn de huidige aanhangers nog

⁴³ *Volkeren*, p. 85, 88-91, 108-112. Nederland wordt door Jozef Rulof ingedeeld bij het kamp van ‘Israël’, zie: *Volkeren*, p. 100-106.

⁴⁴ Te beginnen in Europa, dacht Jozef Rulof, maar daarna wereldwijd. Hierbij voorspelde hij de oprichting van een politiek orgaan als de Verenigde Naties, zie: *Volkeren*, p. 81, 178, 288.

⁴⁵ *Volkeren*, p. 232.

⁴⁶ *Volkeren*, p. 238-249, 293-296, 325-327. Rulofs utopie vertoont overeenkomsten met het communistisch-socialistische ideaal, met een centrale rol voor de staat die van nature goed voor zijn onderdanen zal zorgen. Ziekten worden verzorgd, het verschil arm-rijk verdwijnt, er zijn geen politieke tegenstellingen meer. Ook vergelijkt Rulof deze heilsstaat met de 1^e hemelse sfeer uit zijn eigen systeem, maar dan voor de gehele mensheid (p. 296). In deze paradijselijke staat zullen ziekten niet meer bestaan, dankzij technologische innovaties en permanent geestelijk onderzoek ten bate van de mensheid, uitgevoerd door doktoren aan gene zijde (p. 247, 250-256, 262-287).

⁴⁷ Deze term leen ik van Mark Jürgensmeyer, die in zijn boek *Terror in the Mind of God: the Global Rise of Religious Violence* (2000) beschrijft hoe aardse (al dan niet religieusgeoriënteerde) conflicten een eigen dynamiek en betekenis krijgen wanneer ze door betrokkenen opgevat worden als ‘cosmic war’, de ultieme strijd tussen goed en kwaad die in bovenaardse regionen wordt uitgevochten.

⁴⁸ Het waren namelijk de kosmische Meesters zelf die, om hen moverende redenen, de aanzet tot de oorlog gegeven hadden, aldus Jozef Rulof. Hitler en consorten waren niet meer dan pionnen in dit schaakspel, zie: *Volkeren*, p. 86-91.

⁴⁹ Hiermee wordt de transmigratie van de mensheid naar een volgende planeet ingezet, wat tevens het einde betekent van de planeet aarde als menselijke habitat en, in Jozef Rulofs woorden, ‘het einde van de geschiedenis’, zie: *Volkeren*, p. 344-347.

⁵⁰ Dit blijkt bijvoorbeeld uit *Kontakt orgaan* (1978, nr 5).

steeds met elkaar in discussie: moet dit echt worden opgevat als een tijdvak van 100 jaar, of is het in overdrachtelijke zin bedoeld?⁵¹ Kennelijk hebben de Meesters zich hier niet eenduidig over uitgesproken. Over het verband met Christus deden zij dit wel⁵². Toen Christus op Golgotha stierf zou hij geweten hebben dat het hem niet was gelukt om de mensheid te bereiken, aangezien de tegenwerking van de 'heidense volken' te groot was. De mensheid zou nog veel ervaringen moeten opdoen, via bloedige oorlogen, voordat er sprake zou kunnen zijn van een hoger bewustzijn. Christus 'zette hiervoor zijn goddelijk leven in'⁵³. Inmiddels zou de mensheid voldoende in hoger bewustzijn zijn gegroeid om open te kunnen staan voor de universele wijsheid van het ware evangelie van Christus. Dat deze, in de optiek van Jozef Rulof, heel anders is dan de tot nu toe gangbare interpretatie van de kerk moge duidelijk zijn, maar blijft verder buiten mijn betoog.

3.1 Rulofs kosmologie in een notendop

Deze scriptie is niet de plaats voor een gedetailleerde presentatie en analyse van Jozef Rulofs leer, door hemzelf aangeduid als 'de kosmologie'. Elders⁵⁴ ga ik in op zijn thematiek en de manier waarop hij deze vormgeeft in zijn tekeningen en schilderijen. In onderhavig betoog is mijn focus gericht op de wijze waarop zijn boodschap werd verspreid en ontvangen, in zijn eigen tijd maar ook daarna, tot op de dag van vandaag. Om dit in perspectief te kunnen zien is het echter van belang om wel op hoofdlijnen kennis te hebben van Jozef Rulofs gedachtegoed.

De 'bottom line' is als volgt te formuleren: het leven houdt niet op bij de dood, maar gaat door in een eindeloze cyclus van evolutie en reïncarnatie, totdat elke ziel het hoogste geestelijke ontwikkelingsniveau zal hebben bereikt: het goddelijk 'AL'⁵⁵. Jozef Rulof hanteert hierbij het

⁵¹ Dit was een punt van discussie tussen gevorderde lezers van de boeken van Jozef Rulof tijdens een door mij bijgewoonde studiedag. Voor beide opvattingen waren pleitbezorgers.

⁵² Meester Alcar wijdde hier het openingscollege aan de 'Universiteit van Christus' aan, zie: *Samenvatting van de eerste twee lezingen* (brochure GWG), p. 5-24.

⁵³ Cryptische omschrijving in *Kontakt orgaan* (1978, nr 5), p. 1. In de interpretatie van Rulofs stichting Geestelijk-Wetenschappelijk Genootschap 'De Eeuw van Christus' (GWG) betekent dit dat Christus moest leren aanvaarden dat hij in dat specifieke leven zijn goddelijke opdracht niet had kunnen vervullen, waarmee 'Golgotha' een voorbeeld voor de mensheid werd met betrekking tot de levensles 'aanvaarding', zie: *Beknopt overzicht* (GWG-brochure), p. 3-6. Tegelijkertijd wordt in Jozef Rulofs leer benadrukt dat Christus niet goddelijker is dan wij allen, maar wel de mensenziel die als eerste de volledige geestelijke evolutieweg heeft afgelegd en daardoor als 1^e mentor in de lichtwereld geldt, zie: *Volkeren*, p. 32, 60.

⁵⁴ Zie: Visscher (MA-paper 2009).

⁵⁵ *Volkeren*, p. 15, 52, 95; Vrebos, p. 42, 156.

concept van een kosmos waarin de fysieke, natuurlijke werkelijkheid en bovennatuurlijke sferen elkaar afwisselen. Hij schetst een samenhangend systeem van aardse, helse en hemelse ‘werkelijkheden’ waar de (menselijke) ziel telkens voor een bepaalde tijd vertoeft, tot hij voldoende ontwikkeld is om een volgende evolutiestap te maken⁵⁶. Dit systeem wordt draaiende gehouden door de zogenaamde ‘kosmische wetten’, door God vastgesteld aan het begin van de schepping. Alle leven is aan de werking van deze wetten onderhevig, of het zich daar nu van bewust is of niet⁵⁷. Maar bij de ziel die zich aan deze wetten onderwerpt zou het geestelijke ontwikkelingsproces sneller en beter verlopen, aldus Jozef Rulof⁵⁸.

Behalve in het concept van reïncarnatie (met miljoenen, zo niet miljarden wedergeboorten voor elke ziel⁵⁹) en impliciet het grote belang dat aan vader- en moederschap gehecht wordt, zijn de kosmische wetten terug te zien in Rulofs opvattingen over ‘goedmaken’, ook wel als ‘karma’ aangeduid⁶⁰. Voor Jozef Rulof bestaat er geen goed of kwaad in absolute zin, maar wel onrechtmatige handelingen of schade die een andere ziel aangedaan kan worden. Deze handelingen zullen moeten worden goedgeemaakt ofwel ‘terugbetaald’, zodat de kosmische harmonie zich kan herstellen. Dit kan actief, door nieuwe handelingen die eerder leed herstellen, maar ook passief, door niet in opstand te komen bij onrechtvaardige behandeling⁶¹.

De mens (beter gezegd: de ziel) leeft afwisselend in de fysieke werkelijkheid, momenteel gelokaliseerd op onze planeet aarde⁶², of – na zijn overlijden - in één van de sferen van licht of duisternis, in afwachting van zijn volgende fysieke leven. Het leven in de sferen is voornamelijk bedoeld voor herstel en zelfreflectie. De materie (het aardse bestaan) is de plaats waar de menselijke ervaringen opgedaan worden, een gegeven dat in Jozef Rulofs systeem sterk beklemtoond wordt. De menselijke ziel ontwikkelt zich, stapsgewijs, juist door alle mogelijke ervaringen op te doen, zo nodig in een langdurige herhaling, totdat de juiste keuzes gemaakt worden en geleefd wordt in overeenstemming met de kosmische wetten⁶³.

⁵⁶ Zie ook: Visscher (MA-paper 2009) paragraaf 2.6, over het sferenrijk.

⁵⁷ *Het ontstaan van het heelal*, p. 81-83.

⁵⁸ *Volkeren*, p. 13.

⁵⁹ *Jeus-3*, p. 171; *Kosmologie-2*, p. 146.

⁶⁰ *Jeus-2*, p. 51; *Volkeren*, p. 85, 406-409; *Onze kosmische evolutie van ziel en lichaam* (GWG), p. 118-121.

⁶¹ Deze gedachte wordt door Jozef Rulof met name uitgewerkt in zijn ‘Golgotha’-thema: het lijden van Christus als het ultieme voorbeeld van aanvaarden, volharden, incasseren, ook (of juist) wanneer het aangedane leed onrechtvaardig is. Zie: *Volkeren*, p. 297-301; Van der Hout, *Perspectief*, p. 19, 77-78, 150, 196, 203; Vrebos, p. 136.

⁶² Naar Rulofs stellige overtuiging zijn er vele planeten in het universum betrokken bij het op rij huisvesten van het menselijk leven.

⁶³ *Blik*, p. 335.

Een bijzonder kenmerk van Jozef Rulofs invulling van het begrip evolutie is het graduele karakter, zeer verfijnd doorgevoerd. Alle terreinen waarop het leven zich afspeelt, of het nu gaat om de evolutie van het menselijk lichaam of de geestelijke ontwikkeling van individuen, volkeren of de hele mensheid, om de sferen aan gene zijde, om het huwelijksleven, de slaap of ziekten, alles ontwikkelt zich binnen een systeem van zeven graden (of een veelvoud daarvan, overgangsgraden meegerekend)⁶⁴. Zo zou de mensheid zich momenteel tussen de 3^e en de 4^e kosmische levensgraad bevinden, wat betekent dat we ons als collectief – van origine afkomstig van de maan en vervolgens gemigreerd naar de planeet Mars en de aarde – aan het voorbereiden zijn op een overgang naar een volgende planeet⁶⁵.

Jozef Rulof zag zichzelf als ingewijde. Aan hem werden de sferen van licht en duister getoond, de kosmische wetten uitgelegd, ja hij kwam zelf bijna (!) aan de grenzen van de goddelijke sferen⁶⁶. Wanneer hij in trance was, of – zoals hij dat ervoer - door de kosmische Meesters werd meegenomen op een astrale reis⁶⁷, kreeg hij openbaringen van de allergrootste importantie. Misschien geloofde hij niet dat hij de enige was die iets dergelijks ten deel viel, maar dan toch zeker de hoogste, de laatste. Na hem zou geen aards medium meer door de Meesters worden ingeschakeld om met de mensheid op aarde te communiceren⁶⁸. Hiermee had hij een taak, een missie en daar heeft hij zijn leven aan gewijd.

3.2 De Meesters en de boeken

De Meesters

Al op heel jonge leeftijd heeft Jozef Rulof ervaringen met het bovennatuurlijke, zo lezen we in zijn (auto)biografische trilogie *Jeus van moeder Crisje*. Zo ziet hij al van jongs af aan bovennatuurlijke verschijningen en heeft astrale speelkameraadjes⁶⁹, die zich later aan hem bekend zullen maken als zijn astrale Meesters: hoogontwikkelde menselijke zielen voor wie het

⁶⁴ *Zielsziekten van Gene Zijde bezien*, p. 275; *Kosmologie-4*, p. 209-217, 230-231.

⁶⁵ *Kosmologie-1*, p. 103-106; *Kosmologie-2*, p. 140-152; *Kosmologie-3*, p. 163-170; *Kosmologie-5*, p. 46-69; *Ontstaan*, p. 63-87, 119-172; *Volkeren*, p. 235-237; *Onze kosmische evolutie* (GWG), p. 44-59, 136-142.

⁶⁶ *Blik*, p. 589-591.

⁶⁷ In de boeken *Een blik in het hiernamaals* en *De kosmologie van Jozef Rulof* wordt uitgebreid een aantal van de astrale reizen beschreven die Rulof maakt onder leiding van zijn astrale meesters. Zo betreft het in *De kosmologie* een reis, in een aantal etappes, door de tijd en het universum. Onderweg krijgt hij het ontstaan en de evolutie van het menselijk leven te zien, met de diverse hemellichamen die de mens tot woonplaats gediend zouden hebben in diens opeenvolgende evolutiefasen.

⁶⁸ *Geestelijke Gaven*, p. 468-469.

⁶⁹ *Jeus-2*, p. 111-135.

niet meer noodzakelijk is om op aarde te reïncarneren. De Meesters hebben hoge functies in het sferenrijk aan gene zijde, zoals het mentorschap van één van de zeven lichtsfere⁷⁰, maar daarnaast hebben ze, vanuit compassie, bemoeienis met de aarde en de mensheid gehouden.

Meester Alcar is Jozef Rulofs belangrijkste contact in de kosmische wereld. Hij wordt gepresenteerd als één van de hoogste meesters, mentor van de 5e licht sfeer. Meester Alcar treedt op als Jozef Rulofs verbinding met gene zijde, brengt hem waar nodig in contact met andere astrale entiteiten, leert hem de technieken van uittreding en trance, zorgt voor zijn inwijding in de geheimen van de kosmos en de levenswetten. Op het gebied van de mediamieke schilderkunst is hij Jozef Rulofs grote inspirator. Veel van de schilderijen die Rulof 'doorkrijgt' zijn ofwel van Alcars hand, ofwel ontstaan door zijn bemiddeling. In zijn laatste aardse incarnatie zou meester Alcar als de schilder Anthonie van Dyck geleefd hebben⁷¹.

Jozef Rulofs tweede contactpersoon in de astrale wereld is meester Zelanus, mentor van de 4^e licht sfeer en Alcars hoogste leerling. Soms treedt hij op als verteller in Rulofs boeken, soms als reisgenoot op astrale reizen. Zijn belangrijkste rol is echter die van kosmisch leraar aan de Universiteit van Christus; van de vele trancelezingen die Jozef Rulof zal uitspreken wordt het grootste deel aan de spirituele inwerking door meester Zelanus toegeschreven⁷².

In Jozef Rulofs werk worden nog enkele andere astrale meesters genoemd, die onderling in een hiërarchische verhouding staan, gebaseerd op hun plaats binnen de lichtsfere. Onder hen is meester Cesarino, Alcars directe meester en mentor van de 7e licht sfeer. Hij is degene die Jozef Rulofs rondleiding in de hoogste regionen overneemt, waar meester Alcar op grond van zijn anciënniteit geen toegang heeft. Daarnaast speelt de Chinese meester Jongchi een rol: hij is een leerling van meester Alcar en één van de kunstenaars aan gene zijde die via Jozef Rulof mediamiek schilderwerk doorgeeft.

⁷⁰ Behalve deze zeven lichtsfere omvat Rulofs systeem ook zeven sfere van schemer en duisternis, maar mij is niet bekend of de Meesters hier ook bemoeienis mee zouden hebben.

⁷¹ *Jeus-3*, p. 148-149, 172; *Blik*, p. 501. Alcar en Jozef Rulof zouden samen al een lange geschiedenis hebben, vanuit meerdere voorgaande levens. Zo zou Rulof in Van Dycks jaren in Londen daar ook hebben geleefd, als astronoom en vriend van de grote schilder, zie: *Jeus-3*, p. 267; *Kosmologie-4*, p. 58.

⁷² Jozef Rulof voelde zich, tijdens de vele lezingen die hij in trance gaf, letterlijk in beslag genomen door een spirituele entiteit (die hij meester Zelanus of meester Alcar noemde) die van zijn lichaam gebruik maakte om te spreken. Over dit proces van in trance geraken en het voelen van de spirituele 'inwerking' heeft Rulof in zijn boeken het nodige verteld, maar mijn onderzoeksvragen zijn van dusdanig andere aard dat ik dit verder buiten beeld zal laten.

De boeken

Jozef Rulof heeft zijn openbaringen in 25 boeken vastgelegd⁷³, die naar zijn zeggen (bijna!) allemaal mediamek zijn ontvangen⁷⁴. Soms was het meester Alcar die hem opdracht gaf zich gereed te houden en hem vervolgens dagen achtereen teksten dicteerde, door Rulof in trance opgeschreven of, zoals later de praktijk werd, vastgelegd met behulp van een oude schrijfmachine. Vaker nog was het meester Zelanus, of de geest Lantos (een eerdere incarnatie van Zelanus), voor wie Rulof als ‘ghost writer’ optrad. Enkele boeken zijn te zien als (auto)biografische romans, maar ook deze werden hem, aldus Rulof, door de Meesters gedictieerd.

De lezer ontdekt al gauw dat Jozef Rulof in al zijn boeken zelf een sleutelrol speelt, maar dit gebeurt eveneens vanuit verschillende perspectieven. Zo figureert hij afwisselend als Jeus, Jozef, André, Dectar (of zelfs André-Dectar), waarmee verwezen wordt naar verschillende deelaspecten van zijn persoonlijkheid dan wel naar vermeende eerdere incarnaties⁷⁵. De deelpersonages ontwikkelen zich echter tot zelfstandige (roman)karakters die ook onderling kunnen communiceren. Zo zijn er passages waarin ‘Jeus’, Jozef Rulof in zijn kinderjaren, met ‘Jozef’, de volwassene praat, als waren het twee broers die samen op stap zijn, of ‘Jeus’ met ‘André’, Jozef Rulof in een vorig leven⁷⁶.

Binnen Rulofs oeuvre wordt een bijzondere positie ingenomen door het vijfdelige *De kosmologie van Jozef Rulof*. Het manuscript zou onder gebrekkige omstandigheden (tijdens de hongervinter, 1944) in enkele maanden zijn afgerond maar pas decennia later voor het eerst in druk verschijnen. Al tijdens Rulofs leven werd er regelmatig naar gevraagd; zijn volgelingen hadden er kennis mee gemaakt doordat meester Zelanus, tijdens Rulofs trancezingen, uit het manuscript voorlas⁷⁷. Ook toen al werd de *Kosmologie* beschouwd als het sluitstuk en kroonjuweel

⁷³ Zie bijlage I.

⁷⁴ Zo staat in de boeken *Door de Grebbelinie naar het eenigste leven* en *Tussen leven en dood*: ‘Geachte Lezer, ook dit boek heb ik van Gene Zijde ontvangen. Jozef Rulof. In andere gevallen vermeldt de uitgever iets dergelijks in de verantwoording. Het enige dat Jozef Rulof op persoonlijke titel geschreven zou hebben is zijn tweede boek, *Zij die terugkeerden uit de dood*.

⁷⁵ Als Jeus is Jozef Rulof de onbevange, eenvoudige jongen uit de Achterhoek, als Jozef de volwassene die ook zijn rol in de maatschappij te vervullen heeft (een baan, een huwelijk, sociale relaties, fysieke behoeften zoals een kopje koffie en een sigaretje), zie: *Kosmologie-3*, p. 7, 23-25, 255-256). De verwijzing naar André is tweeledig: enerzijds zou het gaan om een eerder leven van Jozef Rulof in Frankrijk, anderzijds was dit zijn naam voor de trancesessies, aangezien hij te sterk reageerde op het horen van zijn eigen naam. De naam Dectar verwijst naar Jozef Rulof in een eerdere incarnatie, als tempelpriester in het oude Egypte, zie: *Kosmologie-1*, p. 10-15; *Tussen leven en dood*.

⁷⁶ *Kosmologie-1*, p. 12; *Kosmologie-3*, p. 25.

⁷⁷ Dit gebeurde tijdens openbare trancezingen vanaf 11 nov 1951. Later zijn deze voordrachten als de nrs. 40 t/m 52 opgenomen in Rulofs boek *57 Lezingen*, deel 3.

van Jozef Rulofs leer. Maar de middelen voor publicatie ontbraken en ook werd de tijd er nog niet rijp voor geacht. Eerst, zo verklaarde Rulofs uitgever en erfgenaam (de Stichting Geestelijk-Wetenschappelijk Genootschap 'De Eeuw van Christus' vanaf hier GWG), zou de maatschappij voldoende geestelijke basiskennis moeten verwerven om de *Kosmologie* op waarde te kunnen schatten. In 1984 achtte GWG aan deze basisvoorwaarde voldaan (sinds Rulofs overlijden waren ruim 35.000 boeken 'verspreid') en durfde men de lancering van de *Kosmologie* aan⁷⁸. Eveneens postuum verschenen, maar niet door Jozef Rulof in eigen persoon vastgelegd, zijn de 3-delige *57 Lezingen* en de 6-delige serie *Vraag en Antwoord*. Het betreft hier transcripties van geluidsopnamen die zijn gemaakt tijdens lezingen- en contactavonden in de periode 1949-1952⁷⁹.

3.3 Omstreden thema's

Voor mensen die op zoek zijn naar houvast in het leven, een antwoord op de grote levensvragen, kan de boodschap van Jozef Rulof aantrekkelijke perspectieven bieden. Het behelst een visie van hoop, rechtvaardigheid, verantwoordelijkheid, continuïteit. Het bevat echter ook een aantal zeer omstreden elementen. Al in de jaren '30 werden hier bezwaren tegen geuit, zij het op incidentele schaal⁸⁰. Vanaf de jaren '80 werd het vermeend racistische, antisemitische en seksistische karakter van Rulofs gedachtegoed inzet van een maatschappelijke strijd, die culmineerde in enkele rechtszaken en een – zij het tijdelijk – verbod op de verspreiding van zijn boeken⁸¹.

⁷⁸ *Kontakt orgaan* (1984, nr 30).

⁷⁹ *Vraag en Antwoord* dl 1 t/m 4 betreft contactavonden, gehouden in Den Haag (1949-1951), waarbij Jozef Rulof vragen van het publiek beantwoordt. Dl 5 t/m 6 idem door meester Zelanus in Amsterdam. Wat betreft *57 Lezingen*: dit is een gedeelte van de honderden trancelezingen van Jozef Rulof, waarbij de meesters Zelanus en Alcar het woord voerden. Dankzij particuliere geluidsopnamen zijn de laatste 57 lezingen voor het nageslacht bewaard gebleven.

⁸⁰ Zo wordt vanuit spiritistische hoek al vroegtijdig bezwaar aangetekend tegen Rulofs racistische denkbeelden, zijn visie op homoseksualiteit en op de rol van de vrouw, zie: *Het Toekomstig Leven* (1933, nr 10, p. 183-184) en (1939, nr 7, p. 111-112). Dit leidt echter verder niet tot een integrale afkeuring van Rulofs gedachtegoed.

⁸¹ Hierop wordt nader ingegaan in hoofdstuk 7.

Rassenleer⁸²

Binnen Jozef Rulofs concept van de graduele ontwikkeling van het menselijk organisme is sprake van zeven 'levensgraden' of 'stoffelijke graden', die hij ook als 'rassen' aanduidt⁸³. Deze rassen zijn per definitie tijdelijk; hij vat ze op als overgangsfasen voor het menselijk lichaam tijdens de ontwikkelingsweg van de ziel. De laagste drie levensgraden of rassen behoren tot de 'oerwoudbewoners en dwergassen', vanaf de 4^e levensgraad komen blanken voor, vanaf de 5^e levensgraad zullen de donkere rassen zijn uitgestorven, evenals bijvoorbeeld de Eskimo's⁸⁴. Jozef Rulof maakt er geen geheim van dat hij het blanke ras als superieur ziet, als eindstation van de biologische evolutie. Hierna zal de verdere ontwikkeling van de ziel zich alleen nog maar op geestelijk niveau voltrekken. In zijn boeken refereert hij herhaaldelijk aan bepaalde raskenmerken van personen of volkeren, die hij vervolgens in verband brengt met de vermeende ontwikkelingstoestand van hun ziel⁸⁵. Bij achterstand ten opzichte van het blanke ras kan dat betekenen dat men – in de optiek van Rulof - 'nog niet zover is', het kan ook duiden op degradatie van een ziel die zich onvoldoende aan de kosmische wetten heeft gehouden⁸⁶.

Jozef Rulofs levensgraden-theorie kwam hem herhaaldelijk op de beschuldiging van rassendiscriminatie te staan⁸⁷. Steevast was de verdediging van zijn uitgever dat Rulofs concept van rassen meer een geestelijke dan een biologische aanduiding zou zijn⁸⁸, ongelukkigerwijs onder

⁸² Hoewel Jozef Rulof bij herhaling claimt geen kennis te hebben van esoterisch gedachtegoed van anderen zijn de overeenkomsten tussen zijn rassenleer en bijvoorbeeld het concept van de 'wortelrassen' uit theosofie en antroposofie onmiskenbaar. Peter Staudenmaier presenteerde onlangs een verdienstelijke analyse van de omstrede antroposofische rassenleer van Rudolf Steiner (1861-1925), waarbij ik opmerkelijke parallellen met het gedachtegoed van Jozef Rulof zie. Racisme en antisemitisme zouden in toenmalige occulte kringen niet ongewoon zijn geweest, stelt Staudenmaier, maar Rudolf Steiner overtrof hierin wellicht zijn tijdgenoten (Staudenmaier (2008), noot 71). Het is goed mogelijk dat Rudolf Steiners heilsleer, met daarin voor de afzonderlijke rassen een eigen karmische en evolutionaire bestemming, Jozef Rulof geïnspireerd heeft bij de ontwikkeling van zijn kosmologie. De vaststelling daarvan vereist echter gedegen vergelijkend onderzoek en valt buiten de kaders van mijn vraagstelling naar distributie en receptie van Rulofs gedachtegoed.

⁸³ *Kosmologie-1*, p. 157; *Kosmologie-3*, p. 169-217; *Kosmologie-4*, p. 207-208, 230-231; *Volkeren*, p. 21; *Onze kosmische evolutie* (GWG), p. 74-79.

⁸⁴ *Het ontstaan van het beelal*, p. 173-182, 322-324; *Volkeren*, p. 345. Door Herman Nimis wordt Jozef Rulofs rassenleer bekritiseerd in diverse artikelen, zie: Nimis, 'Rassenleer' (3 artikelen, 2006), 'Evolutieleer' (2007).

⁸⁵ *Ontstaan*, p. 283-284, 287-289, 295; *Vraag en antwoord-1*, p. 168; *Onze kosmische evolutie* (GWG), p. 97-99.

⁸⁶ *Onze kosmische evolutie* (GWG), p. 60-65; Nimis, 'Rassenleer-3' (2006)

⁸⁷ Zoals door Harry Westerink (1997, 2003), Xander Oosthoek (1999), Lodewijk Dros (2002, 2009), Herman Nimis (2005, 2006, 2007).

⁸⁸ In latere edities van *Het ontstaan van het beelal* wordt dit door de uitgever expliciet in het boek vermeld, zie bijvoorbeeld de 8^e dr., p. 5-6.

dezelfde benaming (dus een kwestie van homonymie.). Een andere verdedigingslijn was dat, als gevolg van de wetten van reïncarnatie en karma, iedere ziel alle menselijke ervaringen zou ondergaan, inclusief wedergeboorten bij alle rassen. Weliswaar is het ene ras inferieur aan het andere, aldus Jozef Rulof, maar dat geldt niet voor de individuele dragers van de raskenmerken, aangezien het universele zielservaringen betreft⁸⁹.

Ziekten en handicaps

Jozef Rulofs visie op zieken en gehandicapten hangt voor een belangrijk deel samen met zijn rassenleer. Zo stelt hij dat ‘alle afbraak op aarde’ (ziekten en handicaps) het gevolg is van rassenvermenging, ‘de bezoedeling van het eigen zuivere ras’⁹⁰. Deze ontwikkeling kan niet meer worden gekeerd, maar zal in de toekomst worden beperkt door maatschappelijke zelfregulering: zieken krijgen een verbod op huwelijk en voortplanting, psychiaters en politie zullen toezien op de naleving⁹¹.

Verstandelijke beperkingen ziet Rulof in het licht van de door hem gedefinieerde wet van oorzaak en gevolg. Zo zal iemand met het Downsyndroom in een vorig leven misdaden gepleegd hebben die hij nu moet goedmaken⁹². Ziekten en handicaps kunnen volgens zijn leer ook samenhangen met het karma van de ouders of andere ‘zielsverwanten’⁹³. Een kwalijke uitwas van deze opvatting van karmische rechtvaardigheid is, volgens hedendaagse tegenstanders, dat hulp en gezondheidszorg bij dergelijke ziektepatronen wordt ontraden; het herstel van de kosmische balans dient zijn loop te krijgen⁹⁴.

Rol van de vrouw

Over de voortplanting en daarmee samenhangend het moeder- en vaderschap, is Jozef Rulof uitgesproken positief. Om de voortdurende cyclus van reïncarnatie en evolutie mogelijk te maken zijn natuurlijk telkens nieuwe geboorten nodig. Niet voor niets formuleert Rulof de wet op het vaderschap en die op het moederschap als twee van de meest fundamentele kosmische

⁸⁹ *Ontstaan*, p. 304, 332-333; *Kosmologie-4*, p. 207, 230-237; *Vraag en antwoord-2*, p. 240-241; *Vraag en antwoord-3*, p. 140-141.

⁹⁰ *Kosmologie-5*, p. 75-81; *Maskers en mensen*, p. 847-849; *Volkeren*, p. 251-253.

⁹¹ *Zielsziekten*, p. 230.

⁹² *Volkeren*, p. 338-339. Het Downsyndroom kon volgens Rulof ook het gevolg zijn van een eerder celibatair leven (door hem streng afgekeurd), zie: *Zielsziekten*, p. 58.

⁹³ *Zielsziekten*, p. 275-285.

⁹⁴ Willemse, ‘Religie & Mystiek prijst occulte racist’.

principes⁹⁵. Op grond hiervan wordt een celibatair leven negatief beoordeeld als ‘naast de schepping gaan staan’⁹⁶ en een onvervulde kindervens als geldige reden voor echtscheiding⁹⁷.

Jozef Rulofs visie op de vrouw is ambivalent en door hedendaagse tegenstanders wordt hij dan ook beschuldigd van seksisme. In zijn leer is de vrouw enerzijds, als (toekomstig) moeder, het allerhoogste binnen de schepping en in die zin superieur aan de man⁹⁸. Anderzijds is voor haar van nature alleen de meest traditionele rol weggelegd: die van zichzelf wegcijferende, verzorgende echtgenote en moeder. Geregeld spreekt hij zich afkeurend uit over vrouwen die hun persoonlijke kwaliteiten willen ontwikkelen en dat zij grote resultaten zouden kunnen bereiken in sport, kunst of wetenschap wordt door hem ten stelligste bestreden⁹⁹. Huwelijk en gezin zijn voor Jozef Rulof heilig, bij uitstek een plaats voor menselijk goedmaken¹⁰⁰, voor een bijdrage aan het herstel van de kosmische harmonie. Het toenemend aantal echtscheidingen is daarom bedreigend en zal in de toekomst worden tegengegaan door vrije partnerkeuze af te schaffen¹⁰¹.

Homoseksualiteit

In Rulofs optiek zal elke ziel vele incarnaties op rij behoren tot een bepaald geslacht en zich dan in de richting van het andere geslacht ontwikkelen. Het voorkomen van homoseksualiteit ziet hij als een schakelprobleem bij dit proces: volkomen natuurlijk, van voorbijgaande aard, maar tevens een kenmerk van een zwakke persoonlijkheid¹⁰². Er zijn echter ook passages in zijn boeken waarin hij homoseksualiteit meer als een afwijking en een ziekte beschouwt¹⁰³.

Geweld en oorlog

Binnen Jozef Rulofs denken over oorlog en geweld is een merkwaardig spanningsveld te ontdekken. Enerzijds spreekt hij zich fel uit tegen alle vormen van geweld, oorlogssituaties en zelfmoord niet uitgezonderd. Door iemand te doden wordt diens ziel geschaad in zijn evolutiemogelijkheden. Dit kan alleen worden goedge maakt door hem een nieuwe incarnatie te

⁹⁵ *Jeus-3*, p. 184, 330; *Volkeren*, p. 307-309.

⁹⁶ *Kosmologie-3*, p. 106; *Tussen leven en dood*, p. 341; *Jeus-3*, p. 184.

⁹⁷ *Kosmologie-3*, p. 15.

⁹⁸ *Volkeren*, p. 307.

⁹⁹ *Blik-3*, p. 535; *Kosmologie-2*, p. 109-112; *Kosmologie-3*, p. 51-52.

¹⁰⁰ *Kosmologie-2*, p. 183; *Kosmologie-5*, p. 182; *Volkeren*, p. 302.

¹⁰¹ *Volkeren*, p. 310-311, 316.

¹⁰² *Kosmologie-2*, p. 212; *Zielsziekten*, p. 326.

¹⁰³ *Zielsziekten*, p. 176-177, 315, 361, met een nuancerende voetnoot van de uitgever (8^e dr., 2006, p. 315.)

bieden (dus: in dit of een volgend leven een kind te baren)¹⁰⁴. Anderzijds zijn oorlogen volgens Rulof een noodzakelijk kwaad vanwege hun ‘zuiverende werking op groeps karma’ en om de mensheid tot een hoger bewustzijn te brengen: alleen uit oorlogen zouden ‘de massa’s’ echt leren¹⁰⁵. Tirannen en oorlogsleiders krijgen daarmee een opmerkelijke dubbelrol in de wereldgeschiedenis. Ten koste van hun eigen heil – zij moeten immers zeer veel moorden goedmaken – hebben ze de mensheid als geheel een stap vooruit geholpen¹⁰⁶. Hierbij krijgt de persoon van Adolf Hitler Rulofs bijzondere aandacht. Deze zou een reïncarnatie van Kaiafas zijn, hogepriester ten tijde van Jezus’ kruisiging, die na zijn eigen dood - tijdens zijn verblijf in de sferen - de kosmische schuld van ‘de joden’ zou hebben beseft. Teruggekeerd als Hitler zou deze ziel het instrument geworden zijn waarmee het joodse volk zijn collectieve schuld kon aflossen (de Holocaust)¹⁰⁷.

Antisemitisme, Holocaust

Door zijn tegenstanders wordt *De volkeren der aarde van gene zijde bezien* als Jozef Rulofs meest antisemitische boek beschouwd. Behalve de uitgebreide uitwerking van het thema ‘van Kaiafas tot Hitler’ bevat dit boek diverse passages waarin de joden worden opgeroepen simpelweg ‘te stoppen met jood-zijn’, om aan hun voortdurend karma (ofwel zelfverdiend noodlot) te ontsnappen¹⁰⁸. Rulof voorzag een grote wereldbrand maar kondigde tevens aan dat dit de laatste zou zijn in de wereldgeschiedenis¹⁰⁹. Hitler zou veel lijden veroorzaken, maar dit zou ook een heilzame kant hebben, omdat het – na afloop – tot eenwording van de mensheid zou leiden en daarmee tot de komst van ‘de Eeuw van Christus’¹¹⁰, een soort Rulofiaans duizendjarig rijk.

¹⁰⁴ *Blik*, p. 493; *Kosmologie-2*, p. 31.

¹⁰⁵ *Kosmologie-1*, p. 257; *Volkeren*, p. 86, 95, 202, 222. Deze opvatting verklaart wellicht ook waarom Jozef Rulof zich van duidelijke politieke stellingname onthield tijdens de 2^e wereldoorlog. Voor zijn latere critici vormde dit nogal eens aanleiding om hem van Duitse (of NSB-) sympathieën te beschuldigen. Ik denk dat Rulof daarmee niet correct geïnterpreteerd wordt. Hij zag Hitler en de Duitse bezettingsmacht als pionnen in de handen van de kosmische meesters en daarmee werd verzet irrelevant. Rulof’s a-politieke levenshouding is in overeenstemming met zijn uitgedragen boodschap dat alles in het leven ‘aanvaard’ moet worden, als oefening in deemoedigheid en als vorm van ‘goedmaken’.

¹⁰⁶ *Volkeren*, p. 291, 341-343.

¹⁰⁷ *Kosmologie-2*, p. 102; *Volkeren*, p. 151-157. De karmische schuld van de joden zou al zijn ontstaan vanaf het optreden van Mozes en de zijnen, maar zich hebben verankerd door de kruisiging van Christus (zoals bekend een oud thema binnen antisemitisch denken), zie: *Volkeren*, p. 63-74, 79.

¹⁰⁸ *Volkeren*, p. 51, 215-217. Hieraan wordt ook gerefereerd in *Kosmologie-1*, p. 249-251; *Kosmologie-3*, p. 166-167.

¹⁰⁹ *Volkeren*, p. 7, 98-99.

¹¹⁰ *Volkeren*, p. 9, 89, 182, 226, 245-247.

De anti-joodse (beter dan antisemitische) stellingname van Jozef Rulof is onmiskenbaar. Hij schreef zijn boek echter in 1941, toen de Holocaust nog niet had plaatsgehad en dit feit heeft mede bijgedragen aan de latere vrijspraak op aanklacht van negationisme (2003). Over de aanklacht van antisemitisme werd door de rechter geoordeeld dat Jozef Rulof zich weliswaar zeer negatief uitlaat over joden, maar daarmee niet aanzet tot haat en geweld. Dit past inderdaad in de gedachtenlijn van Rulof zelf: er is geen reden voor haat, want iedere ziel is op z'n tijd jood geweest. Er is geen reden voor geweld, want dit veroorzaakt vooral eigen negatief karma. Onnodig te vermelden dat over deze grond voor vrijspraak door zijn aanklagers en overige tegenstanders héél anders werd gedacht¹¹¹.

¹¹¹ Zie verder in hoofdstuk 7. Voor een scherpe analyse van Rulofs vermeend antisemitisme, met opsomming van relevante citaten in *Volkeren*, zie: Westerink, 'Fascistische 'gene zijde''. Zie ook: Nimis, 'Discussie' (2005), 'Racisme' (2007), 'Evolutieleer' (2007).

4. De profeet in zijn eigen tijd

Het arbeidzaam leven van Jozef Rulof heeft zich voornamelijk in Den Haag en Amsterdam afgespeeld, met in zijn na-oorlogse jaren driemaal een reis naar zijn broers in New York. Rulofs actieradius is dus niet bijzonder groot te noemen. Indachtig het feit dat hij zich gaandeweg volledig op zijn mediumschap toelegt en hiermee aan de weg timmert, mag verondersteld worden dat sporen van zijn optredens (en mogelijk ook de receptie daarvan) zijn terug te vinden in de lokale of regionale kranten, maar eveneens in de bladen van spiritistische groeperingen. Laten we bij de spiritistische beweging beginnen. Jozef Rulof maakt zelf melding¹¹² van contacten met een séancekring in zijn woonomgeving. Het zou hierbij kunnen gaan om Harmonia, de landelijke vereniging van spiritisten, die in de vroege jaren '30 twee afdelingen in Den Haag had¹¹³. Er zijn geen aanwijzingen dat hij zelf lid zou zijn geweest van één van beide afdelingen.

4.1 De schilder en schrijver

Jozef Rulofs openbare verschijning begint rond 1931, wanneer hij mediamiek ontvangen schilderwerk inzendt voor de Occulte Tentoonstelling, door Harmonia georganiseerd als parallelprogramma bij het 4e Internationale Spiritistische Congres¹¹⁴. Hij is op dat moment twee jaar bezig met zijn tekenend en schilderend mediumschap en gebruikt de gelegenheid voor zijn 'coming out': hij stopt met zijn werk in de garage en vestigt zich als medium en paranormaal genezer¹¹⁵. Zijn inzending voor de Occulte Tentoonstelling (15 schilderijen) krijgt in *Spiritische Bladen*, het contactorgaan van Harmonia, een positieve pers; Jozef Rulof wordt 'een nieuwe ster'

¹¹² Een Haagse spiritistische kring zou mediamiek tekenwerk van hem hebben aangekocht, waarna hij enige tijd als medium optreedt op hun séances. Er ontstaat onenigheid wanneer zijn eerste boek verschijnt en negatief besproken wordt. De kring wil dat hij het schrijven staakt (tevergeefs) en vervolgens melden de 'geesten' zich met vervelende boodschappen, zie: *Jeus-3*, p. 193-208, 240-243.

¹¹³ In 1933 scheidde 'Afdeling 's-Gravenhage II' zich, na onenigheid met het hoofdbestuur, af van de moederorganisatie. 'Afdeling 's-Gravenhage I' was in het bezit van een eigen verenigingsgebouw, 'Ken U Zelfen' (De Ruyterstraat 39-41), een locatie waar Jozef Rulof tot 1952 veelvuldig schilderdemonstraties en trancelezingen zou gaan houden.

¹¹⁴ Gehouden te Den Haag, 4 t/m 10 sept. 1931, met Nederland als gastland. De Occulte Tentoonstelling werd gehouden in het verenigingsgebouw van Harmonia en betrof 'speciaal Nederlandsche werken op occult gebied', zie: *Spiritische Bladen* (15 juli 1931, 15 sept. 1931).

¹¹⁵ In *Spiritische Bladen* (15 sept 1931) zowel als *Het Vaderland* (24 okt 1931) verschijnt de volgende advertentie: 'Gevestigd: Jozef Rulof, Magnetiseur, Eschdoornstraat 21, houdt consult iederen dag van 10-12 en 2-4 uur voor Genezing, Psychometrie, Clairvoyance. Ook afspraak aan huis.'

genoemd¹¹⁶. Een lokale verslaggever, duidelijk geen spiritistisch gelovige, laat zich echter aanzienlijk gereserveerder over Rulofs schilderijen uit¹¹⁷. Op de openingsdag van de Occulte Tentoonstelling geeft Jozef Rulof voor het eerst een openbare schilderdemonstratie, in trance. Ook hiervan wordt in *Spiritische Bladen* verslag gedaan. Vooral Rulofs trefzekerheid en snelheid van werken maakten grote indruk. Als ooggetuige was de hoofdredacteur volledig overtuigd geraakt 'dat hier een buitenmenschelijke kracht aan het werk was. Geen aardsch artist zou dit het medium kunnen nadoen'¹¹⁸. Ook ditmaal is de lokale pers aanzienlijk minder positief: 'Eerlijk gezegd konden wij weinig in het schilderij waarderen, maar ons verraste wel de snelle, veegachtige wijze waarop het tot stand kwam'¹¹⁹.

Een positieve start dus, voor Jozef Rulof, in de spiritistische pers. Des te opvallender is de minimale persaandacht van deze zijde in de jaren die volgen¹²⁰. Voor Rulof is het een productieve periode; vrijwel jaarlijks verschijnen nieuwe boeken van zijn hand en ook houdt hij geregeld schilderdemonstraties en –exposities. Zijn uitgever plaatst stevast advertenties in *Spiritische Bladen* (vanaf hier SB genoemd) en *Het Toekomstig Leven*¹²¹ (TL), evenals in enkele lokale kranten¹²². SB en TL geven hier in de regel een vervolg aan met een boekrecensie, de kranten doen dit niet. Maar aan de schilderactiviteiten wordt in de kranten regelmatig aandacht besteed en in de spiritistische vakbladen veel minder. Dit is veelzeggend, want mediamiek schilderen was in deze periode geen zeldzaamheid, gezien de frequentie waarmee Harmonia in Den Haag tentoonstellingen van mediamieke (schilder)kunst organiseert. Als Jozef Rulof al onder de inzenders genoemd wordt, is hij in de regel niet degene waar de aandacht en waardering naar uitgaat. De 'nieuwe ster' uit 1931 is bij Harmonia al snel verdrongen door andere lokale grootheden¹²³.

Met het verschijnen van Rulofs boeken wordt de kritiek vanuit Harmonia op zijn werk sterker. Bij de eerste titel (*Een blik in het hiernamaals*, 1933) stelt de hoofdredacteur van SB, mr. Nederburgh, dat het boek 'zonder twijfel mooie gedeelten' heeft, maar dat de lezer gewaarschuwd dient te worden voor 'eenige uitlatingen, die haar [de redactie] minder juist voorkomen en naar hare opvatting den nog niet ingewijden lezer op een dwaalspoor zouden brengen. Misschien is

¹¹⁶ *Spiritische Bladen* (1 okt 1931), p. 221-223.

¹¹⁷ *Het Vaderland* (8 okt 1931).

¹¹⁸ *Spiritische Bladen* (1 okt 1931), p. 222.

¹¹⁹ *Het Vaderland* (9 sept 1931).

¹²⁰ Zie bijlage IV voor een overzicht van relevante referenties in *Spiritische Bladen* en *Het Toekomstig Leven*.

¹²¹ Een gerenommeerd blad met parapsychologische oriëntatie.

¹²² Zoals in *Het vaderland* en *Het Parool*.

¹²³ Zoals de mediums Beijl, Mansveld, Mostard en Jochems, zie *Spiritische Bladen* (15 dec 1933, 15 mei 1934, 15 nov 1934, 1 dec 1936). Ook in *Het Vaderland* (9 nov 1936) is men kort over Rulofs bijdrage: 'oud werk'.

veel hiervan te wijten aan Rulofs eigen gedachten en meningen¹²⁴. De indruk ontstaat dat het gaat om verschil van inzicht over de ware spiritistische boodschap. Zo zou Jozef Rulof een veel te negatief mensbeeld hanteren en staat zijn aandringen op onvoorwaardelijke overgave door een medium aan zijn kosmische meesters haaks op wat Harmonia propageert. Maar misschien is blasfemie wel de diepere oorzaak van de kritiek. In het bewuste boek trekt André, Jozef Rulofs alter ego, een parallel tussen Christus en zichzelf: beiden zijn ze timmermanszoon, beiden doen ze wonderen. Nederburgh noemt dit ‘smakeloos en grenzend aan Godslastering’¹²⁵.

Een geheel ander signaal wordt gegeven in TL, dat in een artikel over Jozef Rulof de Nederlandse spiritisten kapittelt over hun ‘typisch Hollandsche’ onvermogen het mediamieke talent van eigen bodem op waarde te schatten¹²⁶. Bij een volgend boek is men al kritischer. Nu wordt Jozef Rulof opgeroepen om niet alleen zijn helderziende en –wetende waarnemingen achteraf in een boek te publiceren, maar er tijdig ‘een of meerdere bekende spiritisten bij te halen, opdat die later hun getuigenis kunnen afleggen. Dit is nu eenmaal noodzakelijk bij het onderzoek der supernormale verschijnselen’¹²⁷.

Hoe de gewone man c.q. vrouw over Jozef Rulof gedacht zal hebben is grotendeels onbekend. In zijn boeken is er tussen de bedrijven door een glimp van op te vangen. Zo lezen we dat hij in de oorlogsjaren op bescheiden schaal bekend is als genezer en als schrijver. *De Kosmologie* bevat een anekdotische dialoog met een dame die er kennelijk van op de hoogte is dat hij de oorlog al in 1935 heeft voorspeld. Zij ontmoet hem op straat en vraagt hoelang de ontberingen nog zullen duren. Rulof neemt haar niet erg serieus (‘Zij leest mijn boeken als romannetjes’) en spreekt haar belerend toe, op een manier die zij als spot opvat. Als hij aan de Godheid in haarzelf refereert wordt het haar te gortig en snauwt ze hem af. Maar wanneer hij, vanuit diezelfde gedachte, over zichzelf spreekt als ‘God die vanuit zijn geestelijke gaarkeukens vele mensen te voeden heeft’ verklaart ze hem definitief voor gek en breekt de conversatie af¹²⁸.

Het is niet ondenkbaar dat de schilder/schrijver Jozef Rulof in zijn eigen tijd en omgeving als een merkwaardig man gezien werd, die rare en zelfs blasfemische ideeën had maar verder geen vlieg kwaad deed en daarom getolereerd werd. Hieraan zal zijn vrouw zeker bijgedragen hebben. De ‘Wienerin’, zoals Jozef Rulof zijn echtgenote Anna Fuchs in zijn boeken stelselmatig noemt (verwijzend naar haar Oostenrijkse afkomst) was een praktische, hardwerkende vrouw van het

¹²⁴ Naschrift bij de boekbespreking in *Spiritische Bladen* (1 dec 1933), p. 285-286.

¹²⁵ *Spiritische Bladen* (1 dec 1933) p. 286.

¹²⁶ *Het Toekomstige Leven* (10 okt 1933), p. 169-172, tevens geciteerd in *Het Vaderland* (12 okt 1933).

¹²⁷ *Het Toekomstige Leven* (1 feb 1936), p. 29-30, bij de verschijning van *Blik 2*.

¹²⁸ *Kosmologie II*, p. 34-40.

no-nonsense type, die haar man met besliste maar liefdevolle hand door het leven loodste¹²⁹. Vermoedelijk was zij in haar eigen sociale omgeving gerespecteerd en gezien, wat de acceptatie van haar wereldvreemde man ten goede kwam.

4.2 De tranceredenaar

Wanneer Jozef Rulof zich ook als sprekend medium gaat manifesteren, vanaf 1945, wordt het duidelijker waarom er een scheiding der geesten is opgetreden met de spiritisten van Harmonia. Getuige de aankondiging van een lezingenreeks in de lokale media¹³⁰ heeft Rulof zich tot taak gesteld de frauduleuze uitwassen van het spiritisme aan de kaak te stellen. Hoewel Harmonia niet bij name wordt genoemd en Rulof bij andere gelegenheden zijn loyaliteit aan het spiritistische gedachtegoed blijft uitdragen¹³¹, lijkt hij er evenwel door zijn lezingen een persoonlijke kruistocht van te maken¹³². In een interview in 1947 zegt Jozef Rulof het onomwonden:

Ik ben nu bezig door de meesters de spiritistische modderpoel te doen verdwijnen. Dit is het grootste en vreselijkste gevaar voor onze maatschappij. Het zijn de spiritisten die schuld hebben aan de ondergang van het menselijke en natuurlijke gezonde denken en voelen, zoals wij dat behoren te doen in de maatschappij. Het afschuwelijke bedrog, gepleegd door de vele vrouwen en mannen die zich allen vergrijpen aan de goddelijke geschenken [...] dient ten volle ontmaskerd te worden¹³³.

Ook noemt hij de spiritistische wereld in het Den Haag van de jaren '30 'een onderwereld op dit gebied'¹³⁴. Het ligt voor de hand dat Harmonia in deze Jozef Rulof moeilijk een geestverwant kon zien, iets waarvan hij zich terdege bewust was¹³⁵. Een ander belangrijk geschilpunt betreft zijn positie als medium. Jozef Rulof heeft zichzelf herhaaldelijk beschreven als medium van het allerhoogste, niet te evenaren niveau; dit niet uit eigen verdienste maar als gevolg van een grondig

¹²⁹ Zie bijvoorbeeld *Kosmologie III*, p. 69-70, 77, 82. In *Evolutie, nieuwsbrief GWG* (2001, nr 14) wordt zij beschreven als 'Zijn vrouw Anna, zijn goede hulp [die] zorgde voor de centjes'.

¹³⁰ *Nieuwe Courant* (8 okt., 15 okt., 19 nov. en 3 dec. 1946); *Het Parool* (21 nov 1946).

¹³¹ *Jeus-3*, p. 207-208; *Zij die terugkeerden*, p. 58, 95-99.

¹³² Zie ook: *Geestelijke Gaven*, hoofdstuk 4; *Jeus-3*, p. 214-215, 340-364; *Evolutie* (1946, nr 2; 1947, nr 7).

¹³³ Interview door Bert Höfelt, indertijd in een (onbekend) Haags blad gepubliceerd op 14 jan. 1947; zie *Kontakt orgaan* (2002, nr 59).

¹³⁴ *Jeus-3*, p. 354. Hierbij verwijst hij onder meer naar het eerder genoemde Internationale Spiritistische Congres (1931).

¹³⁵ Getuige opmerkingen die hij en passant maakt in zijn autobiografie, zoals in *Jeus-3*, p. 290, 342, 352. Ook met de spiritisten in Amerika kwam hij al snel in conflict, zie: *Jeus-3*, p. 355.

voorbereidingstraject door de Meesters. Hij zou tevens het laatste medium zijn dat door entiteiten vanuit gene zijde werd ingezet. Spoedig na het jaar 2000 zou er een ‘directe stem’-apparaat beschikbaar zijn voor communicatie met overledenen, zonder menselijke tussenkomst¹³⁶. Deze claim van exclusiviteit staat haaks op wat binnen het spiritisme beleden wordt, namelijk dat bemiddeling van hiertoe opgeleide of aangewezen personen geen noodzaak is; in principe kan iedereen boodschappen vanuit de geesteswereld ontvangen¹³⁷.

Het is mij niet bekend of SB in de periode 1945-1950 enige aandacht heeft besteed aan de vele lezingen en contactavonden die Jozef Rulof hield¹³⁸. In de jaren 1950-1952 deed het blad het in elk geval niet, op één veelzeggend incident na. In 1951 werd Jozef Rulof vanuit Remonstrantse hoek beschuldigd van hoogmoed en blasfemie. Felix Ortt, de toenmalige hoofdredacteur van SB, citeerde de gewraakte uitspraken van Rulof en voegde toe: ‘Dit acht ik inderdaad de grootste vijanden van het Spiritisme, erger dan de felste materialist of animist’¹³⁹.

Van publieke belangstelling van enige omvang is pas sprake vanaf medio 1945, het moment dat Jozef Rulof zich manifesteert als sprekend medium. Met terugwerkende kracht groeit de belangstelling voor zijn boeken en zijn schilderijen. Rulofs carrière als tranceredenaar wordt goed in de markt gezet door de nauwe samenwerking met Leo Uittenbogaard, journalist en schrijver, die de komst van de ‘profeet’ in een aantal introductielecturen aankondigt¹⁴⁰. Zelf presenteert Jozef Rulof zich op 25 juli 1945 in gebouw Diligentia te Den Haag, voor een gehoor van circa 700 belangstellenden, als de ‘profeet van de Eeuw van Christus’¹⁴¹. Daarna spreekt hij in trance

¹³⁶ *Geestelijke Gaven*, p. 468-469; *Volkeren*, p. 286-287, 328-337. Deze claim wordt door hedendaagse Ruloflezers heel serieus genomen, heb ik in gesprekken gemerkt. Men meent af en toe de voorboden van de komst van dit apparaat al te ervaren. Overigens werd in kringen van Ruloflezers in de jaren ’80 al melding gemaakt van ‘een radio-achtig instrument’, de ‘Spiricom’ genoemd. De eerste testresultaten zouden veelbelovend zijn, zie: *Kontakt orgaan* (1982, nr 21).

¹³⁷ Braude, *Radical Spirits*, p. 6

¹³⁸ De jaargangen 1938-1950 van SB heb ik helaas niet kunnen traceren via Nederlandse bibliotheken, particuliere collecties of de vereniging Harmonia zelf.

¹³⁹ Geciteerd in *Spiritische Bladen* (nr 3, maart 1952), p. 33-34.

¹⁴⁰ Op 17 juni 1945, getiteld ‘Over het werk van Jozef Rulof’, op 1 juli 1945 ‘Apostel in de Eeuw van Christus’, op 19 juli 1945 ‘Rondom het spreken van Jozef Rulof’ (integraal opgenomen in *Kontakt orgaan* (2002, nr 59)). Ik zie dit als een weloverwogen PR-strategie, vermoedelijk op initiatief van Leo Uittenbogaard die hier, immers zelf journalist, het belang van inzag. Uittenbogaard bleef ook daarna lezingen geven over de betekenis van Jozef Rulof en diens boodschap, tot aan hun breuk in oktober 1947. Vanaf dat moment wordt er in de lokale media niet meer geadverteerd.

¹⁴¹ *Samenvatting* (brochure GWG), p. 3-4.

als meester Alcar, zijn geestelijke leidsman en kenner van de geheimen van de kosmos. Deze lezing, getiteld 'De hemelen spreken', geldt als het allereerste college voor de (geestelijke) Universiteit van Christus en er zullen nog vele volgen. Vanaf dit moment zal Jozef Rulof op structurele en frequente basis spreken, op enkele vaste plaatsen in het land. Meestal gaat het om trancelezingen waarin Rulof zijn lichaam en spraakorganen leent aan de kosmische Meesters, reeds bekend van zijn boeken (*Zelanus*) of schilderijen (*Alcar*). De lezingen worden in de eerste jaren aangekondigd met kleine annonces in de belangrijkste stedelijke kranten¹⁴². Diligentia blijft feitelijk Rulofs thuisbasis¹⁴³; hier spreekt hij tweewekelijks op zondagochtend, vanaf die eerste lezing tot de laatste op 26 oktober 1952, waarin hij achteraf gezien zijn overlijden lijkt aan te kondigen¹⁴⁴.

De periode van Jozef Rulofs sprekend mediumschap valt samen met die van de institutionalisering van zijn leer, ook al zou hij daar zelf absoluut niet van willen horen. Er wordt een genootschap opgericht, GWG, dat de zorg krijgt voor de publicatie van nieuwe titels en herdrukken. Dit genootschap zal – maar dit pas na Rulofs dood – op allerlei manieren proberen een verbindende schakel te vormen tussen het gedachtegoed van Jozef Rulof en (potentieel) geïnteresseerden¹⁴⁵. De valkuil van de sektevorming moest echter te allen tijde worden vermeden, aangezien Rulof hier zelf zijn veto over had uitgesproken¹⁴⁶. Het genootschap communiceert met zijn achterban d.m.v. de hiertoe opgerichte periodiek *Evolutie*, waarvan vriend en naaste medewerker Leo Uittenbogaard de hoofdredactie voert (tot hun breuk in oktober 1947)¹⁴⁷.

¹⁴² Zie bijlage III voor een overzicht van data en thema's van de lezingen van Jozef Rulof en Leo Uittenbogaard.

¹⁴³ Andere locaties waar Jozef Rulof geregeld spreekt zijn het Forresterhuis, Sarphatistraat te Amsterdam en zalen in Luxor, Palace en Odeon te Rotterdam.

¹⁴⁴ Deze is als laatste opgenomen in *57 Lezingen* en eindigt met de (onder zijn aanhangers fameuze) woorden: 'En met deze heiligheid als orchidee, als verruiming, als weten, als liefde en geluk nemen we afscheid en verbreken ons contact en zeggen niet één woord meer' (*57 Lezingen-3, e-book p. 480*). Overigens heeft Jozef Rulof pas enkele dagen daarna, op 30 okt 1952 te Den Haag, zijn laatste contactavond. Hij sprak hier op persoonlijke titel. Uit de weergave van deze geanimeerde avond kan ik het aangekondigde afscheid op geen enkele manier opmaken, zie: *Vraag en antwoord-4*, p. 438 vv (e-book).

¹⁴⁵ Hierop wordt in hoofdstuk 5 verder ingegaan.

¹⁴⁶ Rulof wilde geen ledenvorming, want het kosmisch gedachtegoed was voor de hele wereld bestemd en niet alleen voor een eigen besloten groep of vereniging, zie: *Kontakt orgaan* (1984, nr 30), p. 10.

¹⁴⁷ Van *Evolutie* zijn slechts 19 nummers verschenen, tussen oktober 1946 en september 1947. Hoe zwaar deze periodiek leunde op de hoofdredacteur blijkt uit het feit dat het de breuk tussen Rulof en Uittenbogaard niet heeft overleefd. Over het scheiden der wegen (kort na terugkomst uit Amerika) is nauwelijks iets bekend. Het zou ermee te maken hebben dat 'Uittenbogaard de inhoud van de *Kosmologie* geestelijk niet kon verwerken en daarom bezweken is als adept' (uit correspondentie met een voormalig betrokkene bij het GWG-bestuur, 14 mei 2009). Wat mij opvalt is

Tot dusver is Jozef Rulof blijven schilderen, naast al zijn activiteiten als schrijvend en sprekend medium, tot in Amerika. Maar daar komt in de loop van 1947 verandering in, wanneer hij in diskrediet wordt gebracht door een sceptische journalist in het *Rotterdamsch Nieuwsblad*¹⁴⁸. De journalist in kwestie woont een mediamieke schilderemonstratie bij en constateert dat Rulof gebruik maakt van al eerder beschilderde doeken. Hij beticht Jozef Rulof van bedrog¹⁴⁹. Door Harmonia wordt de situatie aangegrepen voor een hetze tegen Rulof¹⁵⁰. Het kan niet uitblijven: Jozef Rulof kondigt een grote openbare schilderemonstratie aan, op 23 maart 1947 in gebouw Palace te Rotterdam, ‘om eens en voorgoed een eind te maken aan de leugens en fabels, die omtrent zijn occulte schildergaven rondgaan’¹⁵¹. Onder grote belangstelling komen diverse doeken tot stand, door diverse schilders van gene zijde doorgegeven, zo zegt hij. Het publiek is geïmponeerd, de journalist in kwestie echter niet overtuigd¹⁵². Een maand later, op 23 april 1947, volgt een soortgelijke schilderemonstratie in Den Haag. Ook hier is de zaal uitverkocht en het publiek enthousiast. Het is echter bij deze gelegenheid dat Meester Zelanus het einde van Jozef Rulofs schildercarrière aankondigt. Hij zal nog een klein aantal schilderijen ontvangen, maar het ‘verklaren van de wetten’ (zoals hij doet tijdens de trancelezingen) wordt door de Meesters vanaf nu van de allergrootste importantie geacht¹⁵³.

4.3 Ervaringen uit de eerste hand

Hoe zullen de lezingen zijn ervaren door Jozef Rulofs toehoorders? In de loop der jaren hebben mogelijk honderden mensen hem horen spreken, maar over betrouwbare gegevens beschik ik niet¹⁵⁴. Wel wordt er decennia later over geschreven in *Kontakt orgaan*, het blad van de Stichting GWG. Ooggetuigen van het eerste uur grijpen terug op hun ervaringen: de charismatische

dat er in hedendaagse kringen van Rulofaanhangers met respect over Uittenbogaard gesproken wordt, vanwege zijn integere houding tegenover Rulof, ook na hun breuk.

¹⁴⁸ *Rotterdamsch Nieuwsblad* (1947, 10 feb).

¹⁴⁹ De journalist is niet ontvankelijk voor Rulofs uitleg dat hergebruik van doeken, overgesausd weliswaar, noodzakelijk is vanwege de naoorlogse materiaalschaarste.

¹⁵⁰ Zie: *Spiritische Bladen* (feb/mrt 1947); *Evolutie* (1947, nr 11).

¹⁵¹ Zie de advertenties in *Rotterdamsch Nieuwsblad* (20 maart 1947) en *Evolutie* (1947, nr 11). Meester Zelanus zal een inleiding houden en verscheidene astrale schilders zullen hun opwachting maken, zo wordt vermeld.

¹⁵² *Rotterdamsch Nieuwsblad* (24 maart 1947). Zie ook *Evolutie* (1947, nr 12).

¹⁵³ *Evolutie* (1947, nr 14).

¹⁵⁴ Zelf suggereert Jozef Rulof dat hij – althans in zijn laatste jaren - volle zalen trok, zie: *Vraag en antwoord-4*, p. 437 (e-book).

persoonlijkheid van de verteller, die ‘eenvoudige jongen uit de Achterhoek’ en de subtiële persoonsverandering die optreedt wanneer de Meesters via hem gaan spreken. Wat vaak schijnt te gebeuren is dat de luisteraar overvallen wordt door ‘een gevoel van slaap’, als gevolg van ‘de rust, de stilte van de geest’. Dit effect kan vele lezingen ervaren worden, soms jarenlang, maar men groeit hier gaandeweg bovenuit, parallel met het verwerken van de ‘grote hoeveelheid hoge wijsheid’ die men tijdens de ‘colleges’ krijgt aangereikt¹⁵⁵. Het was gebruikelijk dat, wanneer Jozef Rulof het podium opkwam, het ‘Panis Angelicus’ van César Franck ten gehore werd gebracht. Een ooggetuige beschrijft hoe zich na deze inleidende muziek een verandering bij Jozef Rulof voltrok. Er kwam een grote rust over hem,

..hij had zijn lichaam verlaten en plaats gemaakt voor een astraal wezen, dat zich van zijn organen zou bedienen om daardoor een contact te bewerkstelligen, dat toeliet, van de astrale wereld uit, het woord tot de stoffelijke mensheid te richten¹⁵⁶.

In de persoonlijke ontmoeting maakt Jozef Rulof op sommigen een afwezige, vluchtige indruk. Het is kennelijk niet eenvoudig om zijn onverdeelde aandacht te krijgen. Volgens Don Bamberg, één van zijn naaste medewerkers in de jaren '50, kiest Rulof er bewust voor om zich af te schermen, uit zelfbehoud. Hij vertelt over zijn laatste ontmoeting met Jozef Rulof, aan wie hij bij die gelegenheid over zijn (r)emigratieplannen naar Amerika spreekt:

Jozef keek mij toen, tegen zijn gewoonte in, langere tijd doordringend aan. Hij deed dit vrijwel bij niemand. ‘Ik zie dan teveel en met die kennis wil ik mij niet belasten’ luidde zijn verklaring toen iemand hem eens hierover aansprak, want je kreeg bij Jozef vaak het gevoel dat hij je niet eens zag stáán... Maar deze keer week hij van zijn gewoonte af¹⁵⁷.

Anderen beschrijven de merkwaardige, bijna magische indruk die Jozef Rulof op hen maakt. Zoals Otto von Gundlach, zijn eerste vertaler in Amerika¹⁵⁸:

Toen ik hen [de broers Rulof] naderde, realiseerde ik mij plotseling dat ik binnenging in een vreemde machtssfeer, die van Jozef Rulof uit regelrecht naar mij toe kwam, een macht, waardoor mijn geest en mijn gemoed, ja, mijn hele ziel, reageerden als met ijzerdeeltjes geschiedt, wanneer zij in een magnetisch veld worden gebracht [...]. Oog in oog staande met Jozef Rulof onderging ik bewust het proces dat in mij verliep. Het duurde rond twee minuten, toen brak even plotseling de

¹⁵⁵ Aldus een ooggetuige bij de lezing ‘Dankbaarheid’ (2 oktober 1949, Diligentia) van meester Zelanus; zie: *Kontakt orgaan* (1978, nr 3).

¹⁵⁶ Geciteerd in *Europese Heraut* (1954, nr 24).

¹⁵⁷ Zie *Kontakt orgaan* (2002, nr 60) voor een interview met Don Bamberg over zijn ontmoetingen met Jozef Rulof.

¹⁵⁸ Ingezonden brief van O.v Gundlach over zijn ‘sollicitatiegesprek’ met Jozef Rulof tijdens diens 1e Amerika-reis in 1946, geplaatst in *Evolutie* (1946, nr 2).

spanning en mijn ziel was 'rijp', al mijn geestelijke vermogens waren nu onder controle gebracht door de gedachtekracht van deze merkwaardige man. Toen zei hij, zonder dat er nog één woord gewisseld was: 'You are my man'.

Ook Bert Höfelt, die in 1947 Jozef Rulof interviewde, spreekt over zijn ontmoetingen met Jozef Rulof. Hij noemt met name 'het persoonlijke contact, de handdruk, de vriendelijkheid, [...] de liefde van deze mens'¹⁵⁹.

¹⁵⁹ Höfelt, *Uiteenzetting*, p. 3-5.

5. 'Zend de boeken de wereld in'¹⁶⁰

De uitgave van Jozef Rulofs allereerste boek, in 1933, wordt ter hand genomen door Mouton & Co, een eenvoudige drukkerij in Den Haag. In zijn enthousiasme geeft Rulof links en rechts exemplaren weg, maar gene zijde kapittelt hem hierover: er moet geld verdiend worden om de volgende uitgaven te kunnen realiseren¹⁶¹. Ook deze worden door Mouton gedaan¹⁶², tot Rulofs eigen genootschap GWG de rol van uitgever overneemt. Het is dan inmiddels 1946.

Er is weinig bekend over hoe Rulofs eerste boeken worden ontvangen bij het grote publiek. In zijn autobiografische romans zinspeelt Jozef Rulof op teleurstellende verkoopresultaten¹⁶³. Volgens Willemse schreef hij dit niet toe aan de thematiek die mogelijk (ook toen al) omstreden zou zijn, maar aan het feit dat de lezers 'het gegeven van reïncarnatie niet wilden aanvaarden'¹⁶⁴.

Op 12 september 1946 wordt GWG een officiële stichting, door Jozef Rulof opgericht in opdracht van de kosmische Meesters, zoals hij zegt, om 'de aan hem gedane openbaringen in zo breed mogelijke kring te verbreiden en daarmee de komst van eenheid, hoger bewustzijn en hoger weten op aarde te bevorderen'¹⁶⁵. In deze stichting werkt Rulof nauw samen met een klein aantal vaste medewerkers, die het bestuur vormen en zich bezighouden met de praktische organisatie van lezingen, contactavonden, opslag en distributie. Er is geen eigen (kantoor)pand; alles gebeurt jarenlang in en vanuit het huis van de familie Rulof¹⁶⁶. Van actieve promotie en distributie wordt nauwelijks werk gemaakt, vanuit een bewuste keuze. De boeken van Jozef Rulof 'dienen zelf hun weg naar de wereld te vinden', of anders gezegd: ze moeten beschikbaar zijn voor mensen die er zelf naar zoeken. De mensheid kan alleen door het hogere weten geraakt

¹⁶⁰ Met deze opdracht zou Jozef Rulof de bestuursleden van GWG persoonlijk hebben belast, zie: *Kontakt orgaan* (1977, nr 1), p.5, (1984, nr 30), p. 4, (2002, nr 59), p. 2-3; *Nieuwsbrief GWG* (1998, nr 10), p. 2.

¹⁶¹ *Jeus-3*, p. 236-239, 245.

¹⁶² Beter gezegd: Mouton of diens opvolger, aangezien het impressum vanaf 1935 vermeldt: 'NV Boek- en Kunstdrukkerij, voorheen Mouton & Co'.

¹⁶³ *Jeus-3*, p. 236-239, 257. Dit staat m.i. haaks op het feit dat er binnen een jaar, in juni 1934, al een 2^e druk verscheen. Deel 2 van de trilogie verscheen in 1935, deel 3 in 1936.

¹⁶⁴ Willemse, 'Religie en Mystiek?'. Hierop wordt gezinspeeld in *Jeus-3*, p. 342.

¹⁶⁵ *Evolutie* (1946, nr 2), p. 6 (uitspraken van meester Zelanus); *Kontakt orgaan* (1978, nr 5; 1998, nr 44).

¹⁶⁶ Aan de Eschdoornlaan te Den Haag. Dit adres heeft tot ver in de jaren '80 in allerlei documenten gestaan als secretariaats- en besteladres. Van Rulofs vrouw cq weduwe is bekend dat zij tot op hoge leeftijd actief bij GWG betrokken was, zie: *Kontakt orgaan* (1984, nr 30); *Evolutie, nieuwsbrief GWG* (2001, nr 14).

worden als zij daar rijp voor is, dus reclame maken is zinloos, is de overtuiging¹⁶⁷. De boeken zijn in deze periode uitsluitend op aanvraag leverbaar, direct door de Stichting GWG. Het productietempo ligt overigens erg laag, waar de naoorlogse papierschaarste mede debet aan is¹⁶⁸.

Inmiddels wordt er ook al hard gewerkt aan de eerste Engelstalige uitgave. Tijdens zijn 1^e bezoek aan New York (medio 1946) heeft Jozef Rulof zijn broers weten te interesseren voor zijn missie en hen tot zijn Amerikaanse uitgevers aangesteld. Dit vraagt om grote investeringen. Over broer Hendrik gaat het verhaal dat hij zelfs 'boomgaard en huis' in Amerika verkocht zou hebben om de uitgave van *My Revelations to the Peoples of the Earth* mogelijk te maken¹⁶⁹. Als Jozef Rulof zijn 2^e Amerikareis maakt (medio 1947, ditmaal in gezelschap van Leo Uittenbogaard en beide echtgenotes) komt het boek uit, evenals de Engelse versie van Uittenbogaards boek over Jozef Rulof¹⁷⁰. Dankzij de inspanningen van zijn broers is er de nodige persaandacht en Jozef Rulof grijpt zijn kans om Amerika met zijn leer, maar ook met zijn schilderijen, kennis te doen maken¹⁷¹. Dat het echter beslist niet gemakkelijk is om in Amerika door te breken blijkt uit zijn autobiografische notities¹⁷². Ook broer Teun – die aan fondsenwerving doet voor de vertaling en uitgave van een volgende titel, met minimaal succes - zal hier later over rapporteren aan de volgelingen in Nederland¹⁷³.

¹⁶⁷ In navolging van een oproep van de Meesters: 'Laat de boeken maar rustig het eigen werk verrichten, door reclame te maken komen wij er toch niet.[...] Wie open is en het gevoel bezit..komt vroeg of laat de boeken tegen en roept uit: eindelijk, dat is wat ik zoek', zie: *Jeus-3*, p. 261-262. Zie ook: *Kontakt orgaan* (1978, nr 5).

¹⁶⁸ Door GWG wordt aan de aanhangers een oproep gedaan om eigen boeken af te staan, zodat speciale Rulof-ruil- en leenbibliotheken gevormd kunnen worden, zie: *Evolutie* (1947, nr 12).

¹⁶⁹ *Jeus-3*, p. 337; *Kontakt orgaan* (1978, nr 6). Het zou kunnen zijn dat Hendrik zijn privé-huis verkocht om het pand voor uitgeverij Rulof Brothers te realiseren waar hij vervolgens zelf, met zijn gezin, ook zijn intrek nam (beschreven in *Evolutie* (1947, nr 18).

¹⁷⁰ Uittenbogaard schreef de trilogie *Jeus*, het levensverhaal van Jozef Rulof, waarvan uiteindelijk alleen het eerste deel gepubliceerd is in zowel een Nederlandse als een Engelse versie (*Jozef, a Life in Two Worlds*, 1947). Jozef Rulofs eigen autobiografische roman *Jeus van moeder Crisje* is van later datum (1950) en vertoont – uiteraard qua thematiek, maar ook qua stijl en woordgebruik - verbluffende overeenkomsten met Uittenbogaards boek. Ik veronderstel dat Jozef Rulof in dit opzicht schatplichtig is aan zijn (gewezen) vriend en partner, zonder dit ooit openlijk erkend te hebben.

¹⁷¹ In Amerika gaf hij onder meer een schilderdemonstratie voor de Kiwani-club van New York, sprak en schilderde in Lily Dale, centrum voor spiritualisme, gaf diverse trancelezingen op een aantal grote podia in New York. Zie: *Jeus-3*, p. 336-364; *Evolutie* (1947, nr 18); Vrebos, p. 64-78.

¹⁷² *Jeus-3*, p. 337, 340, 344.

¹⁷³ *Kontakt orgaan* (1979, nr 9; 1981, nr 18; 1986, nr 35 en 37; 2001, nr 54), zie ook: *Jeus-3*, p. 360. Van broer Teun kan gezegd worden dat hij zich levenslang heeft ingezet om de verspreiding van Jozef Rulofs gedachtegoed in Amerika te bewerkstelligen. Hij onderhield nauwe banden met stichting GWG. Na zijn dood in 1986 nam zoon Ron het werk

De oprichting van Stichting GWG geeft een flinke impuls aan Jozef Rulofs activiteiten. Niet alleen biedt het een logistieke structuur voor de distributie van de boeken, ook zijn optreden als trancespreker krijgt hierdoor meer gestalte. De lezingen worden gepresenteerd als colleges voor de geestelijke universiteit en in 1947 neemt het bestuur van GWG initiatieven om hieraan ook een fysieke vorm te geven: men wil een tempel bouwen. Er wordt een architect in de arm genomen voor de ontwerpen¹⁷⁴, er wordt een bouwfonds ingesteld en lezers van *Evolutie* worden aangespoord ruimhartig te doneren.

Jozef Rulofs opdracht aan de Stichting, ‘zend de boeken de wereld in’, wordt als richtsnoer voor het beleid genomen en zal bepalend zijn voor de prioriteiten (de uitgave en verspreiding van ‘de boeken’ gaat voor alles), de prijspolitiek (een gemiddelde prijsstelling, om geen aanschafdrempel op te werpen), de vaststelling van de oplages (niet te klein, vanwege de drukkosten, daarmee een langere opslagperiode incalculerend)¹⁷⁵. Ook vormt het de basis voor wat GWG zelf noemt zijn ‘passief-actieve promotiebeleid’¹⁷⁶. Wanneer in later jaren nieuwe voorzitters andere beleidskeuzes lijken te maken, worden ze terechtgewezen op grond van deze opdracht.

Voor het financieren van nieuwe uitgaven of periodieke herdrukken is men aangewezen op de inkomsten vanuit verkoop, aangevuld met een speciaal voor dit doel ingesteld boekenfonds¹⁷⁷. Er lijkt altijd wel gebrek aan geld te zijn en nieuwe uitgaven laten daardoor soms erg lang op zich wachten. Zo wordt van de *Kosmologie*, in 1944 al in manuscript klaar, pas in 1984 het 1e deel uitgegeven¹⁷⁸. Het geduld van liefhebbers van ‘de nieuwe Jozef Rulof’ wordt daarmee flink op de proef gesteld en dit leidt herhaaldelijk tot particuliere initiatieven en ‘illegale uitgaven’. Stichting GWG ziet zich genoodzaakt op te treden. Men beroept zich erop het énige door Jozef

van zijn vader over, met een – volgens de voorzitter van GWG – duidelijk commerciële instelling. Op dit moment zou Ron beschikken over ‘een garage vol schilderijen’ waarover qua bestemming nog geen akkoord is bereikt.

¹⁷⁴ *Evolutie* (1947, nr 7). Een afbeelding van het ontwerp van ‘den Haagschen architect P.W.J. Hoeks, die hiertoe al in den oorlog opdracht kreeg’ toont de bekende witte koepel met pijlers die in veel van Rulofs boeken is afgedrukt als beeldmerk van de Stichting. Bij mijn weten is deze tempel nooit gebouwd, maar ook in de jaren vijftig werd er onder volgelingen nog regelmatig over de bouwplannen gesproken (zoals in *Europese Heraut* (1954, nr 39).

¹⁷⁵ Toegelicht aan de achterban in *Kontakt orgaan* (1977, nr 1).

¹⁷⁶ *De hemelen hebben geschreven* (GWG-brochure 1999), p. 24-25. Bedoeld wordt: enerzijds geen actieve promotie ontwikkelen, anderzijds wel de boeken beschikbaar stellen via bibliotheken en op beurzen.

¹⁷⁷ Dit boekenfonds is nog tijdens Jozef Rulofs leven ingesteld, in 1948, om geld in te zamelen onder liefhebbers van de lezingen teneinde de uitgave van één of meer boeken te bespoedigen. Zie: brochures GWG (ongetiteld), gedateerd dec. 1948 en sept. 1966.

¹⁷⁸ De overige 4 delen verschijnen pas in 1999-2000.

Rulof opgerichte genootschap te zijn dat belast is met de verspreiding van zijn boeken¹⁷⁹. In de regel worden de particuliere uitgaven overgenomen en vervolgens uit circulatie gehaald. Wel zorgen dergelijke gebeurtenissen er soms voor dat een geautoriseerde uitgave versneld op de markt gebracht wordt¹⁸⁰.

Een belangrijk beleidsprincipe betreft de promotie, samenhangend met Rulofs verbod op ledenvorming en ‘zieltjeswinnen’¹⁸¹. Aangezien iemand de hogere wijsheid uit de boeken pas zal kunnen appreciëren als hij daar aan toe is, is reclame maken niet aan de orde, wordt lange tijd gedacht. De Stichting blijft in de luwte opereren maar krijgt in toenemende mate klachten van lezers dat men zo moeilijk te vinden is: geen vermelding in het telefoonboek, niet bekend bij de boekhandel¹⁸². Eind jaren ’70 gaat er een andere wind door de Stichting waaien: een nieuw bestuur, een nieuwe beleidslijn, voorzichtige promotie is toegestaan, zelfs gewenst¹⁸³. Het nieuwe bestuur zoekt actief de communicatie met de achterban en start in 1977 met een eigen periodiek¹⁸⁴. Daarin uit het de wens om van zijn handel en wandel verantwoording af te leggen aan de lezers van de Rulof-boeken en maakt dit in de komende jaren ook waar. De lezers worden nauwgezet op de hoogte gehouden van de vorderingen van nieuwe uitgaven, herdrukken, vertalingen en wat dies meer zij.

Behalve een verbeterde interne communicatie ontstaat gaandeweg ook een grotere externe zichtbaarheid. Een belangrijke stap in dit proces is de samenwerking met uitgeverij Servire BV, waarmee in 1977 een proefcontract wordt afgesloten. Servire zal de commerciële

¹⁷⁹ Brochure GWG (ongetiteld), sept 1966.

¹⁸⁰ Zoals de ‘blauwe boekjes’, transcripties van opgenomen lezingen door een adept uit Haarlem. Naar de lezingen was al jarenlang bijzonder veel vraag en daarom nam GWG in eerste instantie de distributie van de blauwe boekjes over. Gaandeweg groeide de kritiek op de kwaliteit en een geautoriseerde versie werd onvermijdelijk geacht. Bezitters van de blauwe boekjes kwamen voor een kostenloze omruil in aanmerking, zie: *Kontakt orgaan* (1980, nr 14; 1987, nr 41). Ook rondom particulier in circulatie gebrachte geluidsbanden van lezingen en vraag- en antwoordavonden heeft iets dergelijks gespeeld. Uiteindelijk kwam GWG met een geautoriseerde versie op cd, zie: *Nieuwsbrief* (1998, nr 10); *Kontakt orgaan* (2000, nr 49, 50); aanvullende e-mail correspondentie met Ludo Vrebos, voorzitter GWG (7 april 2009).

¹⁸¹ *Kontakt orgaan* (1984, nr 30), p. 10.

¹⁸² *Kontakt orgaan* (1984, nr 30).

¹⁸³ Men wil meer aandacht schenken aan ‘de mens die nog niet in de gelegenheid is geweest met [Jozef Rulofs] boodschap in aanraking te komen’, zie: *Kontakt orgaan* (2001, nr 55).

¹⁸⁴ Het kwartaalblad *Kontakt orgaan*. Hierop wordt in hoofdstuk 6 verder ingegaan.

uitgave van enkele titels¹⁸⁵ verzorgen, bestemd voor levering via het Centraal Boekhuis aan de boekhandels in Nederland en België. Op deze wijze wordt het werk van Jozef Rulof aan een breder publiek gepresenteerd; niet alleen in de vrije verkoop, maar ook via (uitgevers)beurzen¹⁸⁶ en openbare bibliotheken¹⁸⁷. Bij een deel van de achterban stuit de toegenomen PR-aandacht op onbegrip en weerstand, maar het bestuur beroept zich op Jozef Rulof zelf die bij herhaling gezegd zou hebben: ‘Al bereik ik er maar één’¹⁸⁸. De samenwerking met Servire bevalt goed en zal ruim 10 jaar standhouden. Daarna wordt deze afgebouwd, omdat GWG zich steeds meer zelf toelegt op productie en (actieve) distributie van de Rulof-boeken¹⁸⁹.

Inmiddels hebben zich de eerste signalen al aangediend van maatschappelijke onvrede met Jozef Rulofs gedachtegoed. Het boek *De volkeren der aarde door gene zijde bezien*, in een commerciële editie beschikbaar via Servire, raakt omstreden en moet (medio jaren '80) uit de handel worden genomen. In deze periode besluit GWG tot het aanbrengen van een differentiëring binnen Jozef Rulofs oeuvre. Een beperkt aantal titels wordt aangemerkt als kennismakingsboeken, geschikt voor brede verspreiding via de reguliere boekhandel. De overige titels, verdiepings- of studieboeken genoemd, blijven voorbehouden aan de gevorderde lezer en zijn uitsluitend via GWG te verkrijgen¹⁹⁰.

¹⁸⁵ In de Servire-uitgave zijn uiteindelijk verschenen: *Geestelijke Gaven*, *De volkeren der aarde*, *De kringloop der ziel* en *Blik in het hiernamaals*. Deze titels bleven daarnaast, in een eigen sobere vormgeving, verkrijgbaar bij GWG.

¹⁸⁶ Bijvoorbeeld op Paravisiebeurzen in Nederland en België.

¹⁸⁷ Naast reguliere aanschaf via de Nederlandse Bibliotheek Dienst konden openbare bibliotheken ook rechtstreeks gratis exemplaren aanvragen. GWG heeft hier jarenlang een speciaal bibliotheekfonds voor gehad, zie: *Kontakt orgaan* (1984, nr 30; 1987, nr 42 en 43), GWG-brochure *De hemelen hebben geschreven en gesproken*, p. 27-28. Daarnaast is mij bekend dat Rulofaanhangers exemplaren naar bibliotheken in hun omgeving brachten en dit uit eigen zak bekostigden.

¹⁸⁸ *Evolutie: nieuwsbrief GWG* (2001, nr 14); *Vraag en Antwoord-1*, voorwoord.

¹⁸⁹ *Kontakt orgaan* (1977, nr 1; 1980, nr 14; 1984, nr 30), aanvullende informatie van Kosmos Uitgevers, waarvan het fonds Servire inmiddels deel uitmaakt (e-mail correspondentie, april 2009).

¹⁹⁰ Zie voor deze categorisering bijlage I of de website van GWG, www.theageofchrist.com.

6. De nalatenschap van de profeet

Bij de begrafenis van Jozef Rulof in november 1952 stonden er, volgens diverse krantenberichten, honderden volgelingen aan zijn graf. Ondanks het aangehangen motto 'er is geen dood!' moeten velen van hen verdrietig geweest zijn dat zij hun voorman moeten gaan missen. Hoe gingen zij verder met hun leven?

In die eerste jaren na Rulofs overlijden staan er soms personen op, meestal mensen die nog met hem zelf hebben samengewerkt, om aan de achterblijvers een oproep te doen toch vooral 'de geest van Jozef Rulof' levend te houden en zijn gedachtegoed verder uit te dragen¹⁹¹. Intern, onder Rulof-adepten, bestaat het gevoel dat men in een bijzondere tijd heeft geleefd: eerst was er Christus, toen heeft de mensheid 2000 moeten wachten op Jozef Rulof en nu, na zijn overlijden, breekt er weer een lange wachttijd aan tot een volgende meester de leer zal komen 'verruimen' en opnieuw toelichten¹⁹².

De Stichting GWG pakt de draad weer op, zij het aanvankelijk met grote aarzeling. Achteraf erkent het bestuur in die eerste periode na Jozef Rulofs 'overgaan' misschien wat passief geweest te zijn. De verkoop van de boeken was weliswaar een constante en stabiele activiteit, maar andere activiteiten..? Niemand had immers de bezieling van Jozef Rulof zelf en bovendien, 'praatavonden zonder Meesters?'¹⁹³ Toch worden, zij het op bescheiden schaal, al vrij snel lezingen- en contactavonden georganiseerd: bijeenkomsten van aanhangers die gezamenlijk willen luisteren naar bandopnamen van Jozef Rulof, toen hij (soms als meester Zelanus) zijn lezingen gaf, of vragen vanuit het publiek beantwoordde¹⁹⁴. Na verloop van tijd krijgt het GWG-bestuur de beschikking over een groep vrijwilligers en kunnen ook tentoonstellingen en andere activiteiten georganiseerd worden¹⁹⁵. We schrijven dan jaren '80.

¹⁹¹ Zoals B. Höfelt aan 'wij die ons volgelingen van hem noemen', GWG-brochure *Uiteenzetting* (1953), P. Schreiber in 'Open brief aan alle geestverwanten die Jozef Rulof kennen!', *Europese Heraut* (1954, nr 29).

¹⁹² *Europese Heraut* (1954, nr 29).

¹⁹³ *Kontakt orgaan* (1987, nr 40).

¹⁹⁴ Höfelt, *Uiteenzetting*, p. 6-8. De bijeenkomsten werden in Amsterdam en Den Haag gehouden, van 1953 tot ca 1966. In later jaren is deze activiteit weer opgepakt en werden de lezingen via jaarprogramma's in *Kontakt orgaan* aangekondigd. Zo zijn er, naast Den Haag en Amsterdam, ook jarenlang bijeenkomsten georganiseerd in Apeldoorn, Groningen, Eindhoven en Volendam. De opkomst bleef bescheiden. Binnen de doelgroep werd het niet unaniem gewaardeerd; er waren geluiden dat de lezingenavonden bijdroegen aan een ongewenste cultus van persoonsverheerlijking rond Jozef Rulof.

¹⁹⁵ *Kontakt orgaan* (1981, nr 18). In 1953 en 1954 zijn weliswaar nog exposities van Rulofs schilderijen georganiseerd, maar daarna niet meer, tot die van 1988 in Wateringen; zie ook: *Europese Heraut* (1954, nrs 16 t/m 18); *Kontakt orgaan* (1988, nr 43).

In de loop van 1953 is er een ander initiatief, los van GWG als de officiële vertegenwoordiger. Opeens verschijnt daar een krant, de *Europese Heraut : onafhankelijk orgaan voor geestelijke kunst, literatuur en wetenschappen*¹⁹⁶. Aan de leer van Jozef Rulof wordt heel duidelijk gerefereerd, zonder echter zijn naam te noemen. Er worden artikelen gepubliceerd van de hand van ene Marja Radjany, waarin uitspraken en openbaringen van de Meesters worden doorgegeven. Pas na jaren wordt aan de lezer onthuld welke schrijver achter het pseudoniem schuilgaat: Jozef Rulof. De artikelenreeks van Marja Radjany was, nog tijdens Rulofs leven, gestart in de *Eerste Heemstedse Courant*. Uit de voorraad kopij die hij kennelijk persklaar had kunnen maken wordt voor de *Europese Heraut* nog jarenlang geput¹⁹⁷. De naam Marja Radjany had echter een bekende kunnen zijn in kringen van Rulofvolgelingen. Met deze naam heeft hij ook diverse van zijn latere schilderwerken ondertekend¹⁹⁸. De naam zou verwijzen naar één van zijn vorige levens, toen hij als ‘ingewijde in hogere geestelijke kennis’ leefde in de Himalaya¹⁹⁹.

Hoewel aanvankelijk niet met zoveel woorden gesteld, is de *Europese Heraut* vrijwel volledig gewijd aan het verbreiden van Jozef Rulofs gedachtegoed. Suggesties aangaande andere denkrichtingen of boeken, ‘ook mooi’, worden door de redactie afgewezen. Met het risico ‘ons in de verdenking van een zeker Rulofisme te brengen, d.w.z. dat wij alleen nog het werk van onze grote voorganger kunnen zien en waarderen’ legitimeert de redactie zijn handelswijze door te stellen dat Jozef Rulof een ingewijde was van het hoogste kaliber, door niemand te overtreffen²⁰⁰. Het is denkbaar dat de *Europese Heraut* zijn herautpositie kon innemen, juist vanwege de passiviteit

¹⁹⁶ Uitgegeven in Heemstede, in de periode 15 aug 1953 t/m 15 juli 1958, naar men zegt als opvolger van de *Eerste Heemstedse Courant*. Er is echter veel onduidelijk over deze periodieken. De *Europese Heraut* was voor mij uitsluitend via privécollecties van derden te raadplegen, de *Eerste Heemstedse Courant* heb ik niet kunnen traceren.

¹⁹⁷ De artikelen van Marja Radjany werden tussen 1953 en 1958 gepubliceerd onder welluidende serietitels als ‘De Meesters spreken’, ‘Geestelijke waarheden’, ‘2000 jaar menselijke ontwikkeling.’ In later jaren zijn ze selectief herdrukt en vandaag de dag op Internet te vinden (bv bij www.hoegee.demon). Zie voor een overzicht van de titels bijlage I.

¹⁹⁸ Het gaat hierbij veelal om beschilderd serviesgoed, dus werk uit de oorlogsjaren en kort daarna, toen ander materiaal schaars was, zie: Vrebos, p. 102. In *Schilderend Mediumschap* zijn enkele voorbeelden te zien (p. 82, 100, 101, 211).

¹⁹⁹ *Europese Heraut* (1955, nr 43).

²⁰⁰ *Europese Heraut* (1955, nr 40). Deze opstelling staat mijns inziens haaks op de pluriformiteit die in de naamgeving (ondertitel) gesuggereerd wordt.

van GWG in deze jaren. Er is wel enige vorm van samenwerking, maar GWG heeft geen zeggenschap over de inhoud van het blad. In 1958 houdt het geruisloos op te bestaan²⁰¹.

Ook in deze tijd houdt het thema van de Eeuw van Christus de volgelingen bezig. Het is immers al meer dan een decennium geleden dat de 2^e wereldoorlog werd beëindigd, en dus – volgens de leer van Jozef Rulof – de Eeuw van Christus een aanvang nam. Maar daarmee ook het Koninkrijk Gods op aarde?²⁰² Don Bamberg, zelf afkomstig uit de kring van naaste medewerkers van Jozef Rulof, meent de tekenen daarvan wel degelijk te kunnen zien. Ook al is er nog geen sprake van een paradijselijke staat op aarde – immers: oorlog, onrecht, armoede en hongersnood zijn alomtegenwoordig – toch heeft de invloed van het Goede zich wel degelijk ingezet. Hij wijst op de naoorlogse instelling van diverse vredes- en humanitaire instellingen. Ook al gaan de ontwikkelingen langzaam, ze zouden nooit hebben kunnen beginnen als de Eeuw van Christus niet was aangebroken, aldus Bamberg²⁰³.

In 1977, na een periode van relatieve stilte, doet GWG weer van zich spreken. Bij alle geregistreerde belangstellenden en lezers van Jozef Rulofs boeken rolt een blad op de deurmat, getiteld *Kontakt orgaan van de Stichting Geestelijke Wetenschappelijke Genootschap 'De eeuw van Christus'*. Het bestuur heeft de lethargie van zich afgeschud en zoekt contact met geestverwanten om, 25 jaar na het overlijden van de grote inspirator, te bevorderen dat 'het hogere bewustzijn op Aarde de leiding neemt'²⁰⁴. Het kwartaalblad zal zijn naam als contactorgaan eer aandoen²⁰⁵. Ruim elf

²⁰¹ Enkele beeldbepalende redacteurs duiken later weer op bij *Kontakt orgaan* van GWG. Het gaat met name om 'Sinclair Weston' (alias Don Bamberg) en 'B.v.Baden' (alias Paulbruno Schreiber). Sinclair Weston was in de jaren '50 tevens redacteur van *Ontwaking*, periodiek van de Stichting tot verbreding van de geestelijke wetenschap, eveneens volop gewijd aan het gedachtegoed van Jozef Rulof. Van deze stichting en zijn periodiek is mij verder niets bekend.

²⁰² Dit verwijst naar de vaakgestelde vraag: waarom zou de Eeuw van Christus zo snel na de oorlog starten? Een andere vraag, waarom zou de Eeuw van Christus starten vanuit Nederland?, werd vrijwel nooit gesteld. Maar wel door Jomanda, die speciale betrokkenheid bij Jozef Rulof en zijn zaak lijkt te hebben. Haar antwoord is minder spectaculair dan de vraag: 'Omdat dit land de meeste hulp nodig heeft en het als een voorbeeldfunctie kan dienen omdat er hier welvaart is', zie: *Emouna Jeshua*, p. 214.

²⁰³ Als redacteur van de *Europese Heraut* en later *Kontakt orgaan* liet Don Bamberg zijn stem herhaaldelijk klinken. Hij werd in deze bladen ook geciteerd en ik beschouw hem als één van de 'opinion makers' van de Jozef Rulof-beweging in de 50-er jaren. Of de hierboven aangehaalde visie van Bamberg in zijn tijd algemeen gedeeld werd weet ik niet, maar ik vond het treffend dat er anno 2009 onder Rulofaanhangers nog steeds in dergelijke termen gesproken wordt (zoals ik kon constateren op een Rulof-studiedag in mei 2009).

²⁰⁴ *Kontakt orgaan* (1977, nr 1).

²⁰⁵ Het blad wordt redelijk succesvol en groeit in 10 jaar tijd van 500 naar ruim 1000 abonnees. In de oorspronkelijke opzet verschijnt het van sept. 1977 t/m mei 1988. Na een stilteperiode van 10 jaar volgt een doorstart, tot 2002,

jaar doet het dienst als platform voor Ruloflezers die ervaringen willen uitwisselen of contact zoeken om lees- en studiekringen op te zetten. Daarnaast vormt het een schatkist aan democratisch aangestuurde Rulof-exegese²⁰⁶ en verantwoording door de stichting van het gevoerde uitgavebeleid. Ook over het verloop van de lezingen- en contactavonden, of de wens om dergelijke initiatieven eveneens op andere plaatsen te gaan starten, wordt uitgebreid gerapporteerd.

In de jaren '80 komen de schilderijen van Jozef Rulof opnieuw in de belangstelling. Decennialang zijn er geen tentoonstellingen geweest, maar nu wil het bestuur van GWG dit weer gaan organiseren²⁰⁷. Ook zijn er plannen om een overzichtswerk van Rulofs mediamieke tekeningen en schilderijen samen te stellen en worden particuliere bezitters opgeroepen zich te melden voor een inventarisatie²⁰⁸. Vanaf 1988 vinden met enige regelmaat tentoonstellingen plaats, die volgens opgave van GWG door duizenden mensen bezocht worden²⁰⁹. Ten tijde van de rechtszaak (2003-2007) is het echter stil; als reden wordt opgegeven dat er achterstallig onderhoud is aan schilderijen en transportkisten²¹⁰. Op dit moment zou er weer een schilderijtentoonstelling in voorbereiding zijn, zo mogelijk voor 2010²¹¹.

onder een ietwat gewijzigde titel: *Kontakt orgaan van en voor lezers van de boeken van Jozef Rulof*. Met ingang van 2003 is dit voortgezet als *Donateursblad*.

²⁰⁶ In tegenstelling tot bij de eerdere *Europese Heraut* pretendeert de redactie van *Kontakt orgaan* niet over meer kennis van en inzicht in Rulofs leer te beschikken dan de lezers in den lande. Dit wordt expliciet zo geformuleerd in *Kontakt orgaan* (1982, nr 21) en ook jarenlang gepraktiseerd.

²⁰⁷ Dit doet GWG vanuit het eigen bezit, d.w.z. het eertijds niet verkochte werk en schilderijen die door aanvankelijke bezitters zijn teruggeschonken, aangevuld met particulier bezit waarvan GWG inleenrecht t.b.v. exposities heeft verworven. Zie: GWG-brochure *De hemelen hebben geschreven*, p. 23.

²⁰⁸ *Kontakt orgaan* (1980, nr 11; 1987, nr 42). Dit project zal uiteindelijk resulteren in *Het schilderend mediumschap van Jozef Rulof* (2002), samengesteld door L. Vrebos en A. Overdijk.

²⁰⁹ Enkele van de grotere tentoonstellingen zijn die in 1988 in Wateringen, in 1998 in Ede en in 's-Heerenberg, in 1999 in Antwerpen, in 2000 in Ede.

²¹⁰ In kleine kring wordt echter gerapporteerd dat geplande tentoonstellingen geen doorgang konden vinden vanwege het omstreden karakter van de stichting, waardoor zaalverhuurders hun medewerking opzeggen, zie: *Vriendenblad GWG* (2004).

²¹¹ Dit is mij door Ludo Vrebos, voorzitter GWG, meegedeeld (correspondentie 25 aug. 2008).

7. Opkomst en ondergang van een uitgeverij

De hoogste prioriteit bij de activiteiten van stichting GWG lag bij het uitgeven van de boeken. ‘Zend de boeken de wereld in’, de opdracht van Jozef Rulof zelf, was het motto²¹². Men gaf aan hierbij te streven naar een voortdurende beschikbaarheid van de kennismakingsboeken, ook in vertalingen²¹³ en in gesproken vorm²¹⁴, maar vervolgens ook naar de completering van Rulofs werk in de Nederlandse taal. Met andere woorden: ook voor die laatste titels, zoals de *Kosmologie*, de *57 Lezingen* en de reeks *Vraag en Antwoord* moest tijd en geld vrijgemaakt worden. Dit zou nog een hele worsteling worden.

Enkele jaren na het beëindigen van de samenwerking met Servire heeft stichting GWG opnieuw behoefte aan de diensten van een uitgeverij. Het distribueren van boeken via de boekhandel is vanaf 1993 in Nederland namelijk voorbehouden aan erkende uitgeverijen, een status die GWG niet heeft. Het probleem wordt opgelost door een dochterorganisatie op te richten, stichting Wayti Uitgeverij (kortweg Wayti²¹⁵), met uitsluitend werk van Jozef Rulof in het fonds. Vanaf het begin gaat het niet goed met de nieuwe uitgeverij. Dit heeft alles te maken met het omstreden karakter van de erfenis van Jozef Rulof en de manier waarop de erfgenamen hier mee omgaan.

In de jaren '80 is het boek *De volkeren der aarde van gene zijde bezien* al omstreden geraakt. In handen van een aan de CentrumPartij (CP'86) gelieerd Rotterdams comité doet het dienst als rechts-extremistisch propagandamateriaal²¹⁶ en vervolgens beoordeelt de Stichting Bestrijding Antisemitisme (STIBA) het als racistisch en antisemitisch. Om een rechtszaak te voorkomen wordt het boek (door Servire) uit de handel genomen²¹⁷. De maatschappelijke kritiek op het gedachtegoed van Jozef Rulof houdt echter aan. De gloednieuwe uitgeverij Wayti denkt er goed aan te doen door van een aantal titels een ‘gekuiste’ versie op de markt te brengen (zelf noemt men deze graag: de gemoderniseerde versie). Hierin worden de meest bekritiseerde passages

²¹² Een kleine nuancering is hier op z'n plaats. Ten tijde van *Kontakt orgaan*, met name de periode 1977-1988, liet het bestuur van GWG zich regelmatig in deze bewoordingen uit. Het hedendaagse bestuur legt de klemtoon iets anders en zegt als eerste taak te hebben: ‘het veilig bewaren van het erfgoed van Jozef Rulof’ (zie: *Donateursblad* (dec. 2008), p. 2). Uit de archiefwetenschappen is bekend dat het ‘bewaren’ en ‘beschikbaar stellen, distribueren’ van erfgoed conflicterende doelstellingen kunnen zijn.

²¹³ In 1999 is er al sprake van vertalingen in het Engels, Duits, Frans, Pools en Russisch. Vertalingen beginnen vaak als particulier initiatief, maar GWG neemt de coördinatie over en haalt vervolgens vertalingen van onvoldoende kwaliteit uit de handel, zie: *Kontakt orgaan* (1999, nr 47; 2001, nr 56).

²¹⁴ In 2000 wordt een werkgroep geïnstalleerd die alle boeken zal gaan inspreken, zie: *Kontakt orgaan* (2000, nr 51).

²¹⁵ Vernoemd naar Jozef Rulofs koosnaampje voor Moeder Aarde, zie: *Kosmologie -1*, p. 69. Zie ook: *Jeus-1*, p. 55.

²¹⁶ Westerink, ‘Fascistische ‘gene zijde’; ‘Het einde der tijden, volgens CP'86’ (1997).

²¹⁷ Nimis, ‘Uitgever omstreden boeken’ (2007). Via GWG bleef het bewuste boek overigens gewoon leverbaar.

genuanceerd, gewijzigd of zelfs weggelaten en dit alles onder het mom van een noodzakelijke (spelling)modernisering; logisch bij teksten uit de jaren '30 en '40²¹⁸. Wat de uitgeverij niet verwacht had, gebeurt. Onder strikte Rulofaanhangers, die menen dat er aan de originele teksten van de Meesters niet gesleuteld mag worden, steekt een storm van protesten op als gevolg waarvan de verkoop van de boeken dramatisch keldert, aldus GWG²¹⁹.

Na een bestuurswisseling bij Wayti, eind jaren '90, wordt het roer drastisch omgegooid. De gemoderniseerde edities worden uit de handel gehaald, van de betreffende titels komt een nieuwe versie (gebaseerd op de oorspronkelijke uitgave²²⁰) en door het hele land worden omruilacties georganiseerd²²¹. Uit bedrijfseconomisch oogpunt bekeken lijkt het een goede beslissing; de boekverkoop neemt een behoorlijke vlucht, met rond 2002 een verkoop van meer dan 10.000 exemplaren op jaarbasis²²².

Het succes is van korte duur. 2002 is ook het jaar waarin dagblad *Trouw* een vernietigend artikel plaatst van de hand van Lodewijk Dros²²³, hoofdredacteur Religie en Filosofie. Dros stelt dat de geschriften van Jozef Rulof verwerpelijk zijn vanwege hun discriminerende en antisemitische karakter, maar desondanks aan een comeback bezig zijn dank zij de actieve propaganda van de Stichting GWG en de verkoopstrategieën van uitgeverij Wayti. Hierbij signaleert Dros een tweevoudig gevaar: enerzijds de kritiekloze acceptatie door een goedbedoelende maar naïeve new age-gemeenschap, anderzijds de incorporatie van Jozef Rulofs esoterisch antisemitisme in het gedachtegoed van extreem-rechts. Gelukkig, zo rapporteert hij, zijn er al diverse partijen in 'new ageland' die zich van de zaak gedistantieerd hebben. Zo worden de boeken van Jozef Rulof op de grotere paranormaalbeurzen niet meer verkocht en worden ook

²¹⁸ Het gaat hierbij om de volgende uitgaven, allen uit 1997: *Het ontstaan van het beelal* (5^e dr.), *Zielsziekten van Gene Zijde bezien* (5^e dr.), *Tussen leven en dood* (4^e dr.), *Maskers en mensen* (3^e dr.), *Een blik in het hiernamaals* (11^e dr.), volgens opgave van GWG in *Nieuwsblad* (1998, nr 10). In de gewraakte edities geeft de uitgever geen verdere toelichting; de nietsvermoedende lezer wordt onwetend gehouden van de omstrede inhoud van het oorspronkelijke werk.

²¹⁹ Harde gegevens hiervan zijn echter niet beschikbaar. Weliswaar rapporteerde GWG jaarlijks aan zijn achterban over de verkoopcijfers, in de periode 1993-1997 (onder het bewind van Wayti) gebeurde dit niet. In de jaren '80 ging het om ca 4000 exemplaren op jaarbasis. Vanaf 1998 worden jaarlijkse verkoopcijfers tussen 10.000 en 16.500 genoemd, waarbij zich vanaf 2002 een teruggang inzet tot het niveau van eind jaren '80. Zie: *Kontakt orgaan* en *Nieuwbrief GWG*.

²²⁰ In de wandelingen de 'blauwe boekjes' genoemd. De oorspronkelijke editie was ook in blauwe band uitgegeven, in een latere periode werden het (egale) 'bruine bandjes'. De gemoderniseerde versie had een (geïllustreerde) gele omslag maar deze werd, ten onrechte, ook wel eens met term 'bruine bandjes' aangeduid.

²²¹ *Nieuwsbrief GWG* (1998, nr 10); *Kontakt orgaan* (1998, nr 10).

²²² *Donateursblad* (juli 2007), p. 30. De verkoop zal in de jaren 2002-2006 teruglopen tot ca. 40%.

²²³ Lodewijk Dros, 'Rulofianen : de herontdekking van een antisemiet', in: *Trouw* (15 november 2002).

geen advertenties van Wayti meer geplaatst door toonaangevende new age-georiënteerde periodieken²²⁴. Het bestuur van GWG neemt deze berichtgeving hoog op, maar zegt van Lodewijk Dros geen gelegenheid voor een weerwoord gekregen te hebben²²⁵.

Het gewraakte artikel is zeker niet het eerste in de golf van (Internet-)kritiek die de laatste decennia over GWG heen is gespoeld²²⁶, maar het lijkt wel een beslissende rol te spelen. Zelf zegt GWG de publicatie van het artikel in *Trouw* te zien als de aanzet tot een hetze tegen het werk van Jozef Rulof en Wayti, resulterend in een serie rechtszaken in België (mei 2003) vanwege negationisme, racisme, antisemitisme en belediging van andere minderheden²²⁷. Het zal vier jaar duren voordat het tot een definitieve uitspraak van de rechter komt. In deze periode gaat het slecht met de verkoop van de boeken en komt de uitgeverij in grote financiële problemen. Een ingrijpend saneringsplan volgt. Wanneer in 2007 uiteindelijk een rechterlijke uitspraak komt, vrijspraak van alle aanklachten²²⁸, is de blijdschap bij GWG en Wayti groot. Maar het tij blijkt niet meer te keren: kort daarna wordt de uitgeverij failliet verklaard²²⁹. Gedurende de afhandeling van dit faillissement zijn de boeken van Jozef Rulof niet beschikbaar voor de verkoop en ook de voorraad via het circuit van esoterische boekhandels is snel opgedroogd. Na ruim een jaar van stilzwijgen maakt GWG bekend zelf weer de productie en verkoop ter hand te nemen. Inmiddels is het gedachtegoed van Jozef Rulof weer volop beschikbaar, te bestellen via de website van de uitgeverij, te koop bij esoterische boekhandels, te bestellen (op enkele titels na) via de reguliere boekhandel.

²²⁴ Zie ook krantenbericht in *Trouw* (17 mei 2003): 'Racistische ziener Rulof houdt geen etalage over'.

²²⁵ Dros zou niet meer dan twee minuten hebben willen vrijmaken voor een repliek van de kant van GWG, aldus het bestuur in *Kontakt orgaan* (2002, nr 60). Dit heeft Lodewijk Dros mij bevestigd in een persoonlijk gesprek (10 april 2009) waarbij hij zijn overweging als volgt toelichtte: wanneer Rulofs gedachtegoed actief op beurzen wordt aangeboden aan de argeloze voorbijganger is er in principe ook slechts een paar minuten beschikbaar voor de presentatie van het gedachtegoed. Wanneer er (veel) meer tijd nodig is 'deugt het niet', aldus Dros.

²²⁶ Hieraan vooraf gingen artikelen van Harry Westerink (1997) en Xander Oosthoek (1999).

²²⁷ Zie: Nimis, 'Uitgever' (2007); Timmerman (2007); Elst (2007).

²²⁸ Zie: *Donateursblad* (juli 2007); Nimis, 'Uitgever' (2007). Een juridische toelichting op de uitspraak is te vinden op http://www.elfri.be/NL/Juridische%20informatie/negationisme_revisionisme_racisme.htm.

²²⁹ Toegelicht in *Donateursblad* (juli 2007). Deze gebeurtenis heeft de nodige kritiek vanwege (vermeend) wanbeheer door de voorzitter opgeleverd en resulteerde in een alternatieve stichting door enkele oud-werknemers, die aanstuurt op een bestuursovername bij GWG. Zie: Nimis, 'Uitgever' (2007); www.jozefrulofbelangen.nl.

8. De lezers en hun tegenstrevers

Zoals voor stichting GWG de verspreiding van de boeken het belangrijkste is, zo is het lezen van de boeken dat voor de aanhangers. Uit diverse ingezonden brieven in *Kontakt orgaan* blijkt dat men de boeken van Jozef Rulof leest en voortdurend herleest, om daarbij telkens nieuwe lagen van wijsheid te ontdekken²³⁰. In dit opzicht functioneren ze zoals heilige boeken in (andere) religies. Ook de benaming is veelzeggend: met een mengeling van eerbied en vertrouwelijkheid spreekt men over ‘de boeken’, waarbij kennelijk geen verdere toevoeging nodig is. Op vergelijkbare wijze spreekt men over ‘Jozef’ en niet – zoals ik – over Jozef Rulof, of Rulof.

Volgens Lodewijk Dros moet het tenminste gaan om enkele honderden ‘Rulofianen’, die via *Kontakt orgaan* studie- en gespreksgroepjes hebben gevormd waarmee ze regelmatig huiskamerbijeenkomsten houden²³¹. Dit is heel goed mogelijk, maar exacte gegevens hierover zijn, ook intern, niet beschikbaar. Sommige lezers gaan nog een stap verder en gaan zelf de leer van Jozef Rulof verkondigen in de vorm van lezingen, zoals Leo Uittenbogaard in Jozef Rulofs tijd al deed²³².

Maar voor veel aanhangers spelen ook de geluidsbanden een belangrijke rol bij hun beleving en bestudering – individueel dan wel in groepsverband - van de kosmologie. Het gaat hierbij om opnamen van lezingen of contactavonden, gemaakt door een particulier die ze later aan GWG heeft afgedragen²³³. Op deze geluidsopnamen is de stem van Jozef Rulof te horen, als zichzelf, maar ook wanneer hij in trance als meester Alcar dan wel Zelanus spreekt. Kenners menen subtiele, maar duidelijke verschillen te horen in de wijze waarop Rulof spreekt. Als zichzelf spreekt Jozef Rulof losjes, zoekt geregeld naar woorden (maar weet deze heel goed te vinden!), spreekt enigszins in dialect, zoekt contact met de zaal, maakt grapjes en kwinkslagen. Als de Meesters spreekt hij scherper, zakelijker, zonder humor. Bijna machinaal wordt, zonder haperen en enigszins monotoon, de gehele lezing gedeclameerd²³⁴. Voor de hedendaagse luisteraar klinkt het alsof iemand vlekkeloos een tekst weet voor te lezen, maar ooggetuigen

²³⁰ *Kontakt orgaan* (1982, nr 22).

²³¹ Dros, ‘Herontdekking’ (2002).

²³² *Kontakt orgaan* (2000, nr 49).

²³³ Deze opnamen, uit de periode 1949-1952, hebben de basis gevormd voor de latere GWG-publicaties *57 Lezingen* en *Vraag en Antwoord*. Een serie van 19 lezingen is enkele jaren geleden op cd verschenen, eveneens bij GWG.

²³⁴ Ik ben in de gelegenheid geweest (april 2009) om geluidsopnamen van de stem van Jozef Rulof te horen, uit lezingen van hemzelf, van meester Alcar en meester Zelanus. Ik hoorde inderdaad wel kleine verschillen, maar (uiteraard, het gaat om dezelfde stembanden) vooral veel overeenkomsten. De verschillen in ritme en klankkleur vond ik het meest opmerkelijk.

hebben herhaaldelijk verklaard dat, ook in de hoedanigheid van de Meesters, Jozef Rulof nooit van papier sprak.

Ook al is er van enige centrale organisatie nauwelijks sprake onder de aanhangers van Jozef Rulof, toch is er een fenomeen dat een aantal van hen jaarlijks bij elkaar krijgt: de zogenaamde Boekenwijzerdagen. Gestart in 1990 als een project van drie jonge adepten ging het aanvankelijk alleen om een correspondentieblad, ‘door Ruloflezers voor Ruloflezers’, bedoeld om het gat op te vullen dat het inmiddels opgeheven *Kontakt orgaan* achterliet²³⁵. Het blad, de *Boekenwijzer*, wordt tot op de dag van vandaag uitgegeven. Een vast onderdeel is de rubriek Vraag-zoekt-antwoord, waarbij lezersvragen steevast worden beantwoord met Rulof-citaten, gelardeerd door spirituele gedichtjes. Met deze formule lijkt te worden voortgeborduurd op de Vraag- en Antwoord-avonden, indertijd gestart door Jozef Rulof zelf. Tevens wordt een jaarlijkse Boekenwijzerdag gehouden, een landelijke ontmoetingsdag voor mensen die zich verbonden voelen met de leer van Jozef Rulof en met elkaar. Ik heb de meest recente ontmoetingsdag bijgewoond²³⁶ en trof daar een groep van ca 40 personen die op integere wijze probeerde de vertaalslag te maken van de leer van Jozef Rulof naar het eigen leven en hedendaagse maatschappelijke vraagstukken.

In zijn analyse van de wereld van de ‘Rulofianen’ stelt Harry Westerink dat de Boekenwijzer en de gelijknamige ontmoetingsdagen ‘het zelfgekozen isolement van de Rulof-fanclub’ weerspiegelen²³⁷. Deze mening deel ik niet met hem. Weliswaar gaat het bij de aanhang van Jozef Rulof om een marginaal maatschappelijk verschijnsel met eigen communicatiekanalen, waardoor er al gauw van een isolement sprake lijkt te zijn, toch komt dit isolement niet als een weloverwogen, bewuste keuze op mij over. In al mijn contacten met de Rulofianen heb ik hartelijkheid en openheid ervaren. In de bijeenkomsten worstelt men soms gezamenlijk met de lastige thema’s, zoals Rulofs rassenleer of zijn interpretatie van ziekten en zijn oproep tot de passieve acceptatie daarvan. Men leeft en handelt vanuit de overtuiging door de verspreiding van het universele geloof – een belangrijk thema uit de leer van Jozef Rulof – bij te dragen aan de vergroting van het morele besef binnen de maatschappij. Daarmee wordt gestreefd naar een beter leven voor iedereen op aarde. Een utopie wellicht, maar mijns inziens iets anders dan een

²³⁵ *Bres*, nr 143; *Nieuwsbrief GWG* (maart 1990, nr 3). GWG distantieert zich van initiatief, maar wil wel eenmalig zijn adressenbestand beschikbaar stellen voor verzending van een proefnummer. De drie redacteurs in kwestie zijn Giel Heijmans, John Wils en Frank Zegveld. Tot op heden horen zij tot de enthousiaste en actieve Jozef Ruloflezers en ik heb met hen alle drie meermalen contact gehad. Zij hebben mij welwillend in contact gebracht met de ‘inner world’ van de lezerskringen, waarvoor ik hen erkentelijk ben.

²³⁶ De 19^e Boekenwijzerdag, gehouden op zondag 17 mei 2009 te De Bilt.

²³⁷ Westerink, ‘Fascistische ‘gene zijde’.

zelfgekozen isolement. In mijn optiek is er bij de stichting GWG wel degelijk sprake van een zelfgekozen isolement²³⁸, maar bij studiegroepen als de Boekenwijzerkring niet zozeer.

Behalve binnen de lees- en studiekringen wordt er ook op het Internet gesproken over de betekenis van Jozef Rulof en zijn gedachtegoed. De toonzetting hier is heel anders. Ik heb de meest toonaangevende websites en discussieforums²³⁹ met enige regelmaat bezocht en hierbij valt het mij op dat de hedendaagse discussie vooral gevoerd wordt door specialisten: enerzijds mensen die actief zijn op het gebied van mensenrechten, antidiscriminatie²⁴⁰, journalisten en boekrecensenten (de tegenstanders), anderzijds de fervente aanhangers van Jozef Rulof, door vertegenwoordigers van de eerste groep als ‘Rulofianen’ aangeduid. De focus is vooral gericht op het al dan niet discriminerende en fascistische karakter van Jozef Rulofs gedachtegoed.

Rulofianen voeren nogal eens aan dat het grootste gedeelte van de kritiek is gebaseerd op selectief citeren. Soms nemen ze de moeite om met contracitataten te komen²⁴¹, om aan te tonen dat Jozef Rulofs leer t.a.v. de omstrede thema’s genuanceerder in elkaar zit. Daarmee hebben ze deels gelijk²⁴², maar de keerzijde van dit argument is dat zij zich op hun beurt evenzeer aan selectief citeren bezondigen. Internetdiscussies nemen daardoor al snel de vorm van een polemiek aan. Dat Rulof-criticus Herman Nimis – die zich onder een schuilnaam enige tijd op zo’n discussieforum heeft bewogen – uiteindelijk concludeert dat ‘discussie met Rulofianen zinloos’ is²⁴³, is begrijpelijk – maar jammer, naar mijn mening. Het weerspiegelt de huidige patstelling

²³⁸ In deze visie word ik gesteund door Aad van der Hout, auteur van het boek *Perspectief zonder weerga* (2003), die bij zijn eigen research heeft geconstateerd dat het gedachtegoed van Jozef Rulof totaal niet in bronnen van derden geciteerd wordt. Naar zijn overtuiging is dit het gevolg van de gesloten houding van zowel GWG als Wayti, die het gedachtegoed van Jozef Rulof afschermen en initiatieven van anderen onmogelijk maken.

²³⁹ Zie bijlage V voor een overzicht van het hedendaagse Jozef Rulof-platform op internet.

²⁴⁰ Belangrijke vertegenwoordigers hiervan zijn Herman Nimis (die zichzelf als ‘Rulof-onderzoeker en –criticus presenteert), Xander Oosthoek en Harry Westerink. Artikelen van hun hand verschijnen in het antifascistische tijdschrift *Alert!* en in *De fabel van de illegaal*, een Leidse krant tegen racisme. Beschikbaarstelling via Internet zorgde voor veel respons op (Rulof-)forums. De artikelen zijn kritisch, scherp en, zoals in het geval van Nimis, vaak nogal ongenueanceerd en slecht onderbouwd. Rulofianen beschuldigen Nimis dan ook van verdraaiing van de boodschap van Rulof door citaten uit hun context te lichten.

²⁴¹ Zie bijvoorbeeld het artikel ‘Kritiek op Rulof weerlegd’, www.geestelijkewetenschap.nl.

²⁴² Zo spreekt Jozef Rulof zich tijdens de lezingen en contactavonden veel genuanceerder uit over de verschillen tussen de rassen en de betekenis die hier, vanuit zijn kosmische leer, aan verbonden dient te worden. Ook bevat het felbestreden boek *Volkeren der aarde* passages waarin Rulof wel degelijk Hitler en antisemitisme beoordeelt als ‘het laagste van het laagste’, zie: *Volkeren*, p. 166.

²⁴³ Zie Nimis’ artikel onder deze titel (2005).

tussen voor- en tegenstanders van Jozef Rulofs gedachtegoed, die beide niet (goed) in staat blijken te zijn om enig begrip op te brengen voor de invalshoek van de opponent.

Wat de websites betreft: vanaf eind jaren '90 worden van verschillende kanten teksten van en over Jozef Rulof op het Internet geplaatst, zowel door zijn aanhangers als tegenstanders. Veel van deze pro-websites blijken nauwelijks iets toe te voegen aan wat al eerder van en over Rulof verschenen is²⁴⁴. Er wordt royaal geciteerd waarbij meestal geen adequate bronvermelding gegeven wordt, maar nadere bestudering wijst uit dat Rulofianen graag terugvallen op teksten uit de *Europese Herant*, het *Kontakt orgaan* en diverse brochures van de Stichting GWG.

²⁴⁴ Daarnaast zijn deze websites ook onderling vaak nog eens gelinkt, waardoor hun belang aanvankelijk nog groter lijkt. Een voorbeeld van een dergelijke initiatief: <http://www.hoegge.demon.nl> en <http://www.christus-wil.nl>.

9. Epiloog

Kan er bij het ‘Rulofisme’ sprake zijn van een traditie, van navolgers die – hiertoe zelf geautoriseerd – het stokje overnemen en er een nieuw stuk aan toevoegen? Volgens de strikte volgelingen niet. Wanneer iemand beweert boodschappen door te krijgen van de Meesters van gene zijde (Alcar, Zelanus, Lantos) of van Jozef Rulof zelf, verwerpen zij die claim telkens heel stellig, onder verwijzing naar de volgende uitspraak van de Meesters:

Als Jozef Rulof er niet meer is, komt hij en komen wij nergens meer door. Hij komt ook niet in een volgend leven terug op aarde. Hij heeft zijn taak méér dan vervuld. Meester André-Dectar en Meester Zelanus maken – straks wanneer het Directe Stem Apparaat op aarde is – hun werk voor de ‘Universiteit van Christus’ af²⁴⁵.

Niet zo lang geleden is er toch een poging ondernomen en wel door het spraakmakende genezend medium Jomanda. Een verbinding tussen Jomanda en het gedachtegoed van Jozef Rulof bestond al langer. Zo maakte Jomanda in de jaren '90 promotie voor ‘de boeken’, met een verkoopstand van Wayti tijdens haar healings in de Evenementenhal in Tiel. Hoewel ze er zelf van zei alleen ruimte beschikbaar te stellen, zonder persoonlijk betrokken te zijn bij het werk van Jozef Rulof, gaf haar openlijke en frequente aanprijzing van zijn boeken op radio en tv een heel andere indruk²⁴⁶. Esoterische boekhandels bemerkten in deze jaren een sterk toegenomen belangstelling voor de boeken van Jozef Rulof onder hun publiek.

In 2007 verscheen van de hand van Jomanda, samen met partner Ramon, het boek *Emouna Jeshua*, waarin zij stellen door de kosmische Meesters bezocht te zijn met de opdracht enkele fouten in het werk van Jozef Rulof recht te zetten²⁴⁷. In het boek *De kringloop van de ziel* (1938), dat aan Rulof gedictieerd zou zijn door de geest Lantos (meester Zelanus), zou hij soms - onder invloed van sigaretten - eigenmachtige en onjuiste uitspraken gedaan hebben, aldus Jomanda. De auteurs van *Emouna Jeshua* claimen de reïncarnatie te zijn van de hoofdfiguren uit het bewuste boek en als zodanig over ‘inside information’ te beschikken²⁴⁸. Ook zouden zij, als tweelingzielen, in een eerder leven de kinderen van Jozef Rulof zijn geweest²⁴⁹.

²⁴⁵ Geciteerd uit *Geestelijke Gaven*, p. 468-469.

²⁴⁶ Zie: Oosthoek, ‘Jomanda’s racistisch goeroe’ (1999); Westerink, ‘Fascistische ‘gene zijde’(1997). Jomanda had een wekelijks tv-programma bij Veronica (‘Jomanda, schakel tussen hemel en aarde’, 1997) en eveneens een eigen radioprogramma op Radio Noordzee. Jozef Rulof kwam zeer frequent ter sprake.

²⁴⁷ *Emouna Jeshua*, p. 354-356.

²⁴⁸ *Emouna Jeshua*, p. 5-6, 46, 360-361; zie ook: Nimis, ‘Uitgever’ (2007).

²⁴⁹ ‘In een vorig leven waren we broer en zus’, *Telegraaf* 19/9/2006; *Emouna Jeshua*, p. 38, 45.

Binnen kringen van Rulofaanhangers zijn de uitspraken van Jomanda en haar claims uit *Emouna Jeshua* niet echt een zorg- of gesprekspunt. Op een enkele Rulofiaanse website worden Jomanda en Ramon van repliek gediend²⁵⁰; voor het overige lijkt hun boek ofwel niet bekend te zijn ofwel genegeerd te worden.

²⁵⁰ Zie <http://www.christus-wil.nl/emouna-jeshua.htm> (laatst geraadpleegd op 17-1-2009).

10. Conclusies

Enkele persoonlijke gedachten vooraf

Jozef Rulof komt op mij over als een opmerkelijk man, die het met een minimum aan intellectuele bagage – hij laat zichzelf graag voorstaan op zijn totale gebrek aan scholing en geletterdheid – voor elkaar krijgt een uitgebreid en verbazingwekkend coherent denksysteem te ontwikkelen en dit vast te leggen in ca. 10.000 pagina's tekst. Daarnaast weet hij dit gedachtegoed uit te dragen in een verzameling tekeningen en schilderijen en te verfijnen in een hele reeks trancelezingen en vraag-en-antwoord bijeenkomsten met publiek. Zijn boodschap kan op verschillende manieren geïnterpreteerd worden, afhankelijk van iemands persoonlijk referentiekader. Er zijn mensen die er vooral een boodschap van haat, onverzoenlijkheid en discriminatie in zien; dit blijkt onder meer uit de hedendaagse polemieken over Jozef Rulofs gedachtegoed op Internet. Mijns inziens is er ook een andere laag in te ontdekken: die van de hoop. Rulofs boodschap van hoop dient gezien te worden tegen de achtergrond van de bange periode van het 20^e eeuwse interbellum, de 2^e wereldoorlog en de jaren daarna. Een tijdvak waarin de gewone man zich speelbal kon voelen van politieke machten waarop hij geen enkele invloed kon uitoefenen, maar die wel van fundamenteel belang waren voor zijn eigen leven en de richting die hij daaraan kon geven – of juist niet kon geven, vanuit zijn gevoel van machteloosheid.

Behalve hoop is rechtvaardigheid, met daaraan ten grondslag een soort kosmische boekhouding (het systeem van de goddelijke wetten die leven en kosmos zouden regeren) een kenmerkend ingrediënt van Jozef Rulofs boodschap. Deze zaken, gecombineerd met een eenvoudige en vertellende schrijfstijl, waarbij de verteller als het ware bij de lezer in de kamer zit en zich tegen hem persoonlijk richt, maken het aannemelijk dat 'de boeken' bij een grote groep lezers een gemakkelijke ingang gevonden zouden hebben. Van dit laatste is echter geen sprake, Jozef Rulof en zijn gedachtegoed zijn altijd een marginaal verschijnsel geweest en gebleven. In mijn onderzoek heb ik gekeken naar de receptie en distributie van Jozef Rulofs gedachtegoed, zowel in zijn eigen tijd als daarna, waarbij enkele factoren aan het licht komen die mogelijk iets verduidelijken van deze marginaliteit.

Receptie

In de beginperiode van zijn mediumschap, als Jozef Rulof nog uitsluitend als schilder actief is en werk inzendt voor lokale exposities, is de concurrentie groot. Mediamiek schilderen is een 'hot item' in Den Haag en hoewel Jozef Rulof met zijn entree wel degelijk opvalt in spiritistische kringen gaat al snel de grootste aandacht en waardering uit naar schilderend mediums die

kennelijk meer artistieke kwaliteit meebrengen. Wanneer hij zijn eerste boeken schrijft ontstaat animositeit tussen Rulof en de spiritisten. Hij verkondigt niet de juiste leer, laat zich de mond niet snoeren, claimt ontoelaatbare exclusiviteit als medium en bindt bovendien de strijd aan met frauduleuze uitwassen van de spiritistische praktijk (hij is ervaringsdeskundige!); geen wonder dat de landelijke spiritistenvereniging Harmonia in hem een tegenstander ziet. Het lijkt wel of ze een cordon sanitaire hebben aangelegd: over het geheel genomen wordt nauwelijks aandacht besteed aan Rulofs werk en optreden. Van spiritistische zijde is dus geen promotie voor zijn leer te verwachten. Van de kant van de media en het algemene publiek is er ook niet veel aandacht. Dit neemt weliswaar iets toe wanneer hij als sprekend medium zijn debuut maakt (een entree die door vriend en naaste medewerker Leo Uittenbogaard heel professioneel aangepakt wordt) maar kennelijk zijn optredens als die van Jozef Rulof voor de meeste mensen toch 'not my cup of tea'. Ik houd de afkeuring en afscherming vanuit de spiritistische beweging hier voor een groot deel voor verantwoordelijk.

Distributie

'Zend de boeken de wereld in', was de opdracht die Jozef Rulof meegaf aan zijn volgelingen die betrokken waren bij de stichting GWG. Tijdens zijn leven had hij herhaaldelijk duidelijk gemaakt dat zijn gedachtegoed voor iedereen bestemd was en een grote verspreiding behoefde. Dit wordt onder meer duidelijk uit het moordend tempo waarmee hij zijn boeken schreef en zijn lezingen en contactavonden bleef geven. Hij wilde zoveel mogelijk mensen deelgenoot maken van de boodschap en openbaringen die hij van de kosmische Meesters ontvangen had. Onbedoeld is hij het zelf geweest die de kiem voor het latere restrictieve distributiebeleid heeft gelegd. Al tijdens zijn leven – hij deed het zelf ook - werd er gewaarschuwd voor het naar lezingenavonden meebrengen van onvoorbereide nieuwelingen; zij zouden niets van de boodschap begrijpen en daardoor voortijdig afhaken. Hiermee werden de lezingen en contactavonden in beginsel een happening voor ingewijden, voor adepten die daarmee een opleiding aan de 'geestelijke universiteit' volgden. Aan promotie van het gedachtegoed richting algemeen publiek werd lange tijd nauwelijks aandacht besteed. Dit staat in feite haaks op de laagdrempelige aanpak die Jozef Rulof met zijn boeken beoogde en heeft de basis gelegd voor de tweeslachtige houding naar buiten toe, die de 'Jozef Rulof-beweging' tot op de dag van vandaag kenmerkt.

De jaren van nauwe samenwerking met Leo Uittenbogaard, journalist en PR-deskundige pur sang, waren van groot belang voor de distributie van Rulofs gedachtegoed. Ik vermoed dat Uittenbogaard een belangrijke rol gespeeld heeft in het besluit tot oprichting van de stichting GWG, waarvan hij, samen met Rulof, aanvankelijk het bestuur uitmaakte. Er werd veel aandacht

besteed aan interne en externe communicatie, de lezingen werden nauwgezet aangekondigd in de lokale kranten, en Leo Uittenbogaard ging – als een soort Johannes de Doper – voorafgaand aan Rulofs sprekend mediumschap op tournee. Toen beide mannen na enige jaren uit elkaar gingen was er een basis gelegd waarop Jozef Rulof verder kon gaan: hij bleef schrijven en spreken, maar dit werd niet meer wereldkundig gemaakt met advertenties. Op dat moment (1947!) krijgen de activiteiten van Rulof en de zijnen vooral een besloten karakter.

Na Jozef Rulofs dood probeerde het bestuur van de stichting GWG op enig moment weer een vervolg te geven aan de goede zaak, ‘in de geest van Jozef’. Dat men een professional en een visionair als Leo Uittenbogaard in de gelederen miste is naar mijn overtuiging van fundamenteel belang geweest. Het beleid van de stichting GWG werd heel lang gekenmerkt door wat ze zelf noemen een passief-actief uitgavebeleid. Weliswaar werd de prioriteit binnen hun activiteiten altijd gelegd bij het uitgeven van de boeken (met name de kennismakingsboeken), maar vanwege geldgebrek lag het productie- en uitgavetempo erg laag. Als uitgeverij hadden ze andere keuzes kunnen maken, er had een ander financieel beleid gevoerd kunnen worden, maar dat gebeurde niet. Er werd vooral op safe gespeeld: eerst de benodigde middelen verzameld, dan pas een volgende titel vertaald of (her)uitgegeven. Het is geen wonder dat ze ingehaald werden door particuliere initiatieven. Het is wel een wonder, of op z’n minst geen vanzelfsprekendheid, dat ze reageerden zoals ze deden. Particuliere initiatieven werd stelselmatig de kop ingedrukt onder het mom van: de stichting GWG is de enige door Jozef Rulof aangewezen organisatie ter verspreiding van het gedachtegoed. Stichting GWG dreigde regelmatig met rechtszaken, om het al te enthousiaste Rulofaanhangers onmogelijk te maken eigen citatenbundels en dergelijke uit te geven, aangezien men zelf plannen had om iets dergelijks – op termijn – te kunnen doen. In mijn optiek heeft de stichting daarmee gehandeld vanuit een strategie van schaarste, in tegenstelling tot de strategie van overvloed die door ‘de meester’ werd voorgeleefd: het was immers Jozef Rulof zelf die zijn boeken gratis weggaf, om maar zoveel mogelijk mensen te kunnen bereiken.

Stichting GWG creëerde voor zijn eigen handelen een rechtvaardiging in de filosofie dat ‘de boeken hun eigen werk moesten doen’, waardoor de noodzaak voor publiciteit verviel. Wanneer iemand rijp was voor de hogere wijsheid uit de leer van Jozef Rulof, dan kwamen de boeken vanzelf wel op zijn pad, zo werd geredeneerd. Klachten van lezers dat de stichting zo moeilijk te traceren was, werden lange tijd terzijde gelegd. Na verloop van tijd was deze denkrichting zo verweven geraakt met het wezen van Rulofs nalatenschap dat volgelingen zich kritisch opstelden toen de stichting wél, zij het op bescheiden schaal, aan publiciteit ging doen.

Een andere beperkende factor op het terrein van distributie heeft te maken met het omstreden karakter van de inhoud van de boeken. In de jaren ’80 kwam een eerste boek in

opspraak en werd – niet door GWG, wel door de commerciële uitgever – uit de handel genomen. Vanaf dit moment ging GWG in zijn promotiebeleid werken met een restrictief beleid: de titels ‘voor gevorderde lezers’ werden niet (meer) via boekhandels en bibliotheken beschikbaar gesteld aan het grote publiek, waarmee de onbekendheid van Rulofs gedachtegoed in stand gehouden werd. Het is maar zeer de vraag of men hiermee handelde ‘in de geest van Jozef’. Het ‘Rulofisme’ kreeg en behield hiermee een exclusief karakter, terwijl de boodschap die Jozef Rulof tijdens zijn leven verkondigde het tegendeel van exclusief genoemd kan worden.

Continuïteit en marginaliteit

De belangstelling voor Jozef Rulofs gedachtegoed wordt gekenmerkt door enerzijds continuïteit en anderzijds marginaliteit. Dit is het geval tot op de dag van vandaag. Er is echter geen sprake van traditievorming. De oorspronkelijke bronnen (nog niet zo oud, slechts 60 tot 70 jaar) worden in hun oorspronkelijke vorm gekoesterd en van enige aanpassing, modernisering van spelling daargelaten, kan geen sprake zijn. In de jaren '90 is een poging gedaan om de meest omstreden thema's aan te passen aan de hedendaagse opvattingen over politiek correct denken, maar door de harde kern van de Rulofianen werd de uitgeverij genadeloos teruggefloten. Van de oorspronkelijke boodschap van de kosmische Meesters mocht geen ‘tittel of jota’ aangepast worden. Het resultaat, zo zou je het kunnen zien, is dat de uitgeverij uiteindelijk failliet gegaan is: de financiële gevolgen van een slepende rechtszaak en bijbehorende dalende boekverkoop heeft ze niet overleefd. Momenteel berust de verantwoordelijkheid voor de volledige erfenis van Jozef Rulof weer bij zijn eigen stichting, inclusief de rol van uitgever en boekverkoper.

De Jozef Rulof-beweging is echter groter dan alleen de stichting en zijn direct betrokkenen. Op allerlei plaatsen in het land zijn lees- en studiekringen actief die hun eigen weg zoeken, daarbij zoveel mogelijk op afstand opererend van GWG, aangezien menig actief lid van een dergelijke kring in het verleden te maken gehad heeft met het agressieve monopolistische beleid van de stichting. Ook al zegt men momenteel in vreedzame coëxistentie met GWG te leven, bij menig Rulofiaan is behoedzaamheid te bespeuren ten aanzien van de officiële erfgenaam. Er blijft niets anders over dan het gedachtegoed in het eigen leven te integreren, dit als leidraad voor de eigen handel en wandel te nemen en daarnaast periodiek met geestverwanten tot uitwisseling en aanscherping van de interpretatie te komen. Ik concludeer dat de openbaringen van Jozef Rulof door de eigen discipelen, om heel andere redenen dan inhoudelijke of ideologische, tot een voortbestaan in de marge worden veroordeeld.

Bibliografie van gebruikte bronnen

Primaire bronnen

- BEKNOPT overzicht van wezen en doel.* – 's-Gravenhage : Stichting GWG 'De Eeuw van Christus', [s.a.].
- BOEKENWIJZER : correspondentieblad voor mensen die het werk van Jozef Rulof (1898-1952) bestuderen,* eindred. G. Heijmans en C. Hafkamp. – Eindhoven, vanaf jrg 1 (1990).
- DONATEURSBLAD,* Stichting GWG 'De Eeuw van Christus', vanaf 2003 (nr 1).
- EUROPESE Heraut : onafhankelijk orgaan voor geestelijke kunst, literatuur en wetenschappen / European herald : independent paper for spiritual art, literature and science,* uitgegeven van 15 aug 1953 t/m 15 juli 1958, in 5 jaargangen.
- EVOLUTIE : nieuwsbrief GWG:* zie: *Nieuwsbrief GWG.*
- EVOLUTIE : veertiendaagsch geschrift, dat uitvoerig schrijft over de openbaringen aan Jozef Rulof en de werkzaamheden van het Geestelijk-Wetenschappelijk Genootschap 'De Eeuw van Christus',* 's-Gravenhage, jrg 1 (1946) nr 1 (15 oct) t/m (1947) nr 19.
- De HEMELEN hebben geschreven en gesproken : een brochure over het leven en werk van Jozef Rulof,* Apeldoorn : Stichting Geestelijk-wetenschappelijk Genootschap 'De Eeuw van Christus', 1999.
- HÖFELT, Bert, Uiteenzetting van doel en streven benevens opgave van de door Jozef Rulof ontvangen boeken,* 's-Gravenhage : Geestelijk-wetenschappelijk Genootschap 'De Eeuw van Christus', 1953.
- KONTAKT Orgaan van de Stichting Geestelijk Wetenschappelijk Genootschap 'De Eeuw van Christus',* Den Haag, jrg. 1, nr 1 (september 1977) t/m jrg. 11, nr 43 (mei 1988).
- Apeldoorn : Wayti, jrg. 12, nr 44 (juni 1998) t/m jrg. 16, nr 60 (december 2002). – (Voortgezet als *Donateursblad*).
- NIEUWSBRIEF van de Stichting Geestelijk Wetenschappelijk Genootschap 'De Eeuw van Christus',* Den Haag, 1990 (nr 1) t/m 2002 (nr 15). – (Vanaf nr 10 (1998) verschenen onder de titel: *Evolutie : nieuwsbrief GWG*).
- ONZE kosmische evolutie van ziel en lichaam,* Wayti, 2006. – (Tekstboek en gelijknamige documentaire op dvd).
- RULOF, Jozef, De kosmologie van Jozef Rulof, 1 t/m 5, 2^e dr.* – 's-Gravenhage : St. GWG 'De eeuw van Christus', 2005 (e-book) (oorspr. 1984, 2000).
- *De kringloop der ziel, 5^e dr.* – Empe : Wayti, 1994 (oorspr. 1938).

- *De volkeren der aarde door gene zijde bezien*, 3^e dr. – 's-Gravenhage : St. GWG 'De eeuw van Christus', 1941.
 - *Door de Grebbelinie naar het eeuwige leven*. - 's-Gravenhage : St. GWG 'De eeuw van Christus', 1946.
 - *Een blik in het hiernamaals* : trilogie, 5^e dr. – 's-Gravenhage : St. GWG 'De eeuw van Christus', 1948 (oorspr. 1933/1936).
 - *Geestelijke gaven* , 4^e dr. - Empe : Wayti, 1993 (oorspr. 1943).
 - *Het ontstaan van het heelal*, 8^e dr. - Apeldoorn :Wayti, 2006 (oorspr. 1939)
 - *Jeus van moeder Crisje, 1 t/m 3*, 2^e dr. - 's-Gravenhage : St. GWG 'De eeuw van Christus', 1983; ook 2007 (e-book) (oorspr. 1950-1952).
 - *Maskers en mensen*, 2^e dr. – Empe : Wayti, 1980 (oorspr. 1948).
 - *Tussen leven en dood*, 2^e dr. – 's-Gravenhage : St. GWG 'De eeuw van Christus', [ca. 1941] (oorspr. 1940).
 - *Vraag en antwoord*, 2^e dr. - 's-Gravenhage : St. GWG 'De eeuw van Christus', 2007 (e-book) (oorspr. 1962, 1999-2000)
 - *Zielsziekten van Gene Zijde bezien*, 8^e dr. – Apeldoorn : Wayti, 2006 (oorspr. 1939).
 - *Zij die terugkeerden uit de dood*, 8^e dr. – Apeldoorn : Wayti, 2002 (oorspr. 1937).
 - *57 Lezingen*, 2^e dr. - 's-Gravenhage : St. GWG 'De eeuw van Christus', 2005 (e-book) (oorspr. 1998-2000).
- SAMENVATTING van de eerste twee lezingen*. - 's-Gravenhage : Geestelijk-wetenschappelijk Genootschap 'De Eeuw van Christus', [s.a.].
- UITTENBOGAARD, Leo, *Jeus*, Den Haag : Stok/Zuid-Hollandsche Uitg Maatschappij, [s.a.].
- VREBOS, Ludo, en Alice Overdijk (samenst.), *Het schilderend mediumschap van Jozef Rulof*. - Apeldoorn : Wayti Press, 2002.

Secundaire bronnen

- BRAUDE, Ann, *Radical spirits : spiritualism and women's rights in nineteenth-century America*, 2nd ed. – Bloomington : Indiana University Press, 2001.
- DROS, Lodewijk, 'Karma, genuanceerde contra domme voorbestemming', in: *Trouw* 9 december 2002, <http://www.trouw.nl/archief/article1312348.ece/Karma> -> geraadpleegd 30-10-2008.
- 'Rulofianen : de herontdekking van een antisemiet : Jozef Rulof', in: *Trouw* 15 november 2002, <http://kafka.antifa.net/rulof.htm> -> geraadpleegd op 29-04-2009.

‘Het EINDE der tijden, volgens CP’86’, in: *Trouw* (12 november 1997),

http://www.trouw.nl/krantenarchief/1997/11/12/2611046/Het_einde_der_tijden_volgens... -> geraadpleegd op 17-06-2009.

ELST, Koenraad, ‘Racisme en de Verlichting, *The Brussels Journal* (2006, 28 januari), in:

<http://www.brusselsjournal.com/node/725> -> geraadpleegd op 1-05-2009.

HOUT, Aad van der, *Een perspectief zonder weerga : een vergelijkende studie van de leer van Jozef Rulof met andere geestelijke stromingen*, [Tilburg : Van der Hout], 2003.

JOMANDA en Ramon [Krommenhoek], *Emoena Jeshua*, Valkenswaard : Emoena, 2007.

JUERGENSMEYER, Mark, *Terror in the mind of God : the global rise of religious violence*. – Berkeley [etc.] : University of California Press, 2000.

‘KRITIEK op Rulof weerlegd’, www.geestelijkewetenschap.nl -> geraadpleegd op 25-05-2009.

‘NEGATIONISME, revisionisme, racisme’, toelichting op de gerechtelijke uitspraak inzake Wayti door Advocatenkantoor Elfri De Neve te Oudenaarde (België),

http://www.elfri.be/NL/Juridische%20informatie/negationisme_revisionisme_racisme.htm -> geraadpleegd op 17-01-2009.

De NIEUWE courant, 's-Gravenhage : Stichting De Nieuwe Courant, 1945-1951. – (Voorzetting van: *Het vaderland*; voortgezet als: *Het vaderland : nieuwe courant*)

NIMIS, Herman, ‘De evolutieleer volgens Jozef Rulof’ (2007), in: http://www.freethinker.nl/index.php?option=com_content&task=view&id=118&Itemid=41 -> geraadpleegd op 01-05-2009.

– ‘Jozef Rulof : discussie met Rulofianen zinloos’ (2005), in: *Alert!*,

<http://www.xs4all.nl/~afa/alert/artikel/rulofianen.html> -> geraadpleegd op 01-05-2009.

– ‘Racisme van gene zijde : het racisme en de boeken van ‘ziener’ Jozef Rulof (1898-

1952)’ (2007), in: <http://www.skepp.be/artikels/paranormaal-new-age/jozef-rulof-2014-racisme-van-gene-zijde>, 2004 -> geraadpleegd op 01-05-2009.

– ‘Rassenleer van ziener Jozef Rulof opnieuw onder de loep’ (2006), in 3 delen,

verschenen in: *Alert!* juni 2006, http://www.xs4all.nl/~afa/alert/2_10/rulof1.html -> geraadpleegd op 01-05-2009; *Alert!*, 2006, http://www.xs4all.nl/~afa/alert/3_10/rulof2.html -> geraadpleegd op 01-05-2009; *Alert!*, december 2006,

http://www.xs4all.nl/~afa/alert/4_10/rulof3.html -> geraadpleegd op 01-05-2009.

– ‘Uitgever omstreden boeken Jozef Rulof wint rechtszaak maar gaat failliet’ (2007), in:

Alert! december 2007, http://www.xs4all.nl/~afa/alert/4_11/wayti.html -> geraadpleegd op 01-05-2009.

OOSTHOEK, Xander, 'Jomanda's racistische goeroe : 'Ik betreur deze geestelijke armoede'', in: *Skepter* 12 (4) december 1999, <http://www.skepsis.nl/rulof.html> -> geraadpleegd op 01-05-2009.

'RACISTISCHE ziener Rulof houdt geen etalage over', in: *Trouw* (17 mei 2003), http://www.trouw.nl/krantenarchief/2003/05/17/218355/Racistische_ziener_Rulof -> geraadpleegd op 01-05-2009.

ROTTERDAMSCH *nieuwsblad*, jrg 66 (1947).

STAUDENMAIER, Peter, 'Race and redemption : racial and ethnic evolution in Rudolf Steiner's anthroposophy', in: *Nova religio : the journal of alternative and emergent religions*, 11 : 3 (2008), p. 4-36.

TIMMERMAN, Georges, 'Aanhangers obscure 'denker' Jozef Rulof (1898-1952) vervolgd wegens racisme', in: *De Morgen*, 6 februari 2007, met reacties op 't Groot Skeptisch Discussieforum, <http://forum.skepp.be/viewtopic.php?p=10075&sid=9a9f6e2b8aa87f9acec3ca1e1f6aa28a> -> geraadpleegd op 06-04-2007.

Het TOEKOMSTIG leven : halfmaandelijksch tijdschrift gewijd aan spiritisme en aanverwante wetenschappen, Den Haag, jrg 36 (1932) t/m 45 (1941) (nr 9, sept, is laatst verschenen aflevering).

Het VADERLAND : nieuwe courant, 's-Gravenhage : De courant Het Vaderland NV, 1951-1952. – (Voortzetting van: *De nieuwe courant*).

Het VADERLAND : staat- en letterkundig nieuwsblad, 's-Gravenhage : Nijhoff, 1931-1945. – (Voortgezet als: *De nieuwe courant*).

VISSCHER, Klaran, *Kosmologie in beeld : het schilderend mediumschap van Jozef Rulof*, Amsterdam, 2009 (UvA, MA-paper Religious Studies).

WESTERINK, Harry, 'Esoterisch fundamentalisme van Jozef Rulof in opmars', in: <http://www.gebladerte.nl/10893f56.htm> -> geraadpleegd op 01-05-2009.

– 'De fascistische 'gene zijde' van Jozef Rulof', in: <http://www.gebladerte.nl/10399125.htm> -> geraadpleegd op 01-05-2009.

WILLEMSE, Irina, 'Religie & Mystiek prijst occulte racist', in: *Alert!*, juni/juli 2004, http://www.xs4all.nl/~afa/alert/2_8/occult.html -> geraadpleegd op 01-06-2007.

Bijlage I: Oeuvre van Jozef Rulof²⁵¹

Boeken²⁵²

Een blik in het hiernamaals : trilogie. - 1^e dr.: 's-Gravenhage : Mouton, 1933-1936 (in 3 bdn) / meest recente uitg.: 16^e dr.: 's-Gravenhage : St. Geestelijk-wetenschappelijk genootschap 'De eeuw van Christus', 2007 (3 dl in 1 bd). Ook als e-book, 2005. 'Gekuiste' versie (door GWG weer uit de handel gehaald): 11^e dr, 1997.

Zij die terugkeerden uit de dood. - 1^e dr.: 's-Gravenhage : NV Boek- en kunstdrukkerij voorheen Mouton, 15 sept. 1937 / meest recente uitg.: 10^e dr.: 's-Gravenhage : St. GWG 'De eeuw van Christus', 2007. Ook als e-book, 2007.

De kringloop der ziel : het stoffelijk leven, het geestelijk leven, het kosmische leven : roman (3 dl in 1 bd). - 1^e dr.: 's-Gravenhage : GWG ('voor den boekhandel verkrijgbaar bij NV Boek- en kunstdrukkerij voorheen Mouton'), april 1938 / meest recente uitg.: 7^e dr.: 's-Gravenhage : St. GWG 'De eeuw van Christus', 2007. Ook als e-book, 2005.

Zielsziekten van Gene Zijde bezien. - 1^e dr.: 's-Gravenhage : Mouton, 1939, 2^e door auteur herz dr.: 1945 / meest recente uitg.: 7^e dr.: Apeldoorn : Wayti, 2007. Ook als e-book. 'Gekuiste' versie: 5^e dr, 1997.

Het ontstaan van het heelal. - 1^e dr.: 's-Gravenhage : NV Boek- en kunstdrukkerij voorheen Mouton, 1939 / meest recente uitg.: 7^e dr.: Wayti, 2007. Ook als e-book. 'Gekuiste' versie: 5^e dr., 1997.

Tussen leven en dood. - 1^e dr.: 's-Gravenhage : NV Boek- en kunstdrukkerij voorheen Mouton, 1940 / meest recente uitg.: 7^e dr.: 's-Gravenhage : St. GWG 'De eeuw van Christus', 2007. Ook als e-book, 2007. 'Gekuiste' versie: 4^e dr., 1997.

De volkeren der aarde door gene zijde bezien. - 1^e dr.: 's-Gravenhage : GWG ('voor den boekhandel verkrijgbaar bij NV Boek- en kunstdrukkerij voorheen Mouton'), voorjaar 1941 / meest recente uitg. die ik heb kunnen traceren: 5^e dr., 1999. Ook als e-book. Ook in Engelse vertaling, uitgegeven in eigen beheer (White Plains N.Y., Rulof Brothers): *My Revelations to the Peoples of the Earth.* - 1947.

²⁵¹ In chronologische volgorde van oorspronkelijke uitgave.

²⁵² Door de uitgever wordt het onderscheid gemaakt tussen kennismakingsboeken (*Een blik in het hiernamaals*, *Zij die terugkeerden uit de dood*, *De kringloop van de ziel*, *Tussen leven en dood*, *Door de Grebbelinie naar het eeuwig leven*, *Jeus van moeder Crisje*) en verdiepings- of studieboeken (*Zielsziekten van Gene Zijde bezien*, *Het ontstaan van het heelal*, *De volkeren der aarde van gene zijde bezien*, *Geestelijke Gaven*, *Maskers en mensen*, *Vraag en Antwoord*, *57 Lezingen*, *De kosmologie van Jozef Rulof*).

- Geestelijke gaven.* – 1^e druk (oorspr. in 2 bdn): 's-Gravenhage : NV Boek- en kunst drukkerij voorheen Mouton, 1943 / meest recente uitg.: 6^e dr.: Apeldoorn : Wayti, 2001. Ook als e-book.
- Door de Grebbelinie naar het eeuwige leven.* - 1^e dr.: 's-Gravenhage : NV Boek- en kunst drukkerij voorheen Mouton, 1946 / meest recente uitg.: 8^e dr.: 's-Gravenhage : St. GWG 'De eeuw van Christus', 2008. Ook als e-book, 2008.
- Maskers en mensen : met een sleutel tot maskers en mensen : trilogie* (in 3 bdn). – 1^e dr.: 's-Gravenhage : GWG ('voor den boekhandel verkrijgbaar bij NV Boek- en kunst drukkerij voorheen Mouton), 1948 / meest recente uitg.: 6^e dr.: Apeldoorn : Wayti, 2007. Ook als e-book, 2007. 'Gekuiste' versie: 3^e dr., 1997.
- Jeus van moeder Crisje : autobiografische trilogie.* – 1^e dr.: 's-Gravenhage : St. GWG 'De eeuw van Christus', 1950-1952 / meest recente uitg.: 4^e dr.: 's-Gravenhage : St. GWG 'De eeuw van Christus', 2007. – (I: *Een leven in twee werelden*; II: *Jeus onder de mensen* ; III: *Jeus aan de voeten van zijn meester*). Ook als e-book, 2007.
- Vraag en antwoord* (in 6 bdn). – 1^e dr.: 1962 (dl 1), 1999-2004 (overige delen) / meest recente uitg.: 2^e dr., 2007, tevens als e-book. (Verslaglegging van contactavonden 1949-1952).
- De kosmologie van Jozef Rulof* (in 5 bdn). – Manuscript klaar in 1945, 1^e dr.: 's-Gravenhage : St. GWG 'De eeuw van Christus', 1984-2000 (dl 1: 1984, dl 2 en 3: 1999, dl 4 en 5: 2000). Meest recent: 2^e/3^e dr., 2005. Ook als e-book, 2005.
- 57 Lezingen* (in 3 bdn). – 1^e dr.: Apeldoorn : Wayti, 1998-2000 / meest recent: in 2005 als e-book. (Lezingen 1949-1952).

Artikelen

Artikelen van Jozef Rulof, onder zijn eigen naam (JR) of die van Marja Radjany (MR) of meester Zelanus (MZ), gepubliceerd in de *Europese Heraut* (periode van verschijnen: 15 augustus 1953 t/m 15 juli 1958)²⁵³.

'De mens en zijn onderbewustzijn', 7 delen, 15 aug. t/m 15 nov. 1953 (MR).

'De mens'... en de mensheid', 2 dln, dec. 1953 (MR).

'De mens'... en zijn astrologie', 4 dln, 31 jan. t/m 28 feb. 1954 (MR).

'De mens'... en zijn inspiratie', 4 dln, 15 maart t/m 30 april 1954 (MR).

'Het woord, dat ge nu ontvangt is goddelijk! Marja Radjany (vraagt U / zegt U):...(MR)

²⁵³ Diverse van bovenstaande artikelen waren al eerder gepubliceerd, in het *Heemstedse Nieuwblad*, tussen 26 sept. 1952 t/m 15 mei 1953. Deze lijst is niet volledig. Met dank aan John Wils, voor inzage in zijn particuliere collectie.

- ___ ‘Wordt gij en gij allen door Christus bezield?’, 15 feb. 1955.
- ___ ‘Met Christus in uw hart – of gij komt er nooit!’, 1 maart 1955.
- ___ ‘De mens en zijn huwelijk’, ‘Waarom Christus voor de mens?’, 1 april 1955.
- ___ Goddelijke wijsbegeerte I: ‘Thans leert ge denken’, 1 mei 1955.
- ___ Goddelijke wijsbegeerte II: ‘Het gaat ons om de menselijke liefde!’, 15 mei 1955.
- ___ Goddelijke wijsbegeerte III: ‘Bouwt aan dit geestelijk huwelijk, mens en gij zijt gelukkig!’, 1 juni 1955.
- ___ ‘Een enorme taak ligt er gereed voor ons allen!’ ‘Héél de wereld zal van ons horen!’, 15 juni 1955.
- ___ ‘Zo leren wij de mens kennen...’ de half vaderlijke en moederlijke mens’, 1 juli 1955.
- ___ ‘Waarschuwing voor zelfmoord, ‘Gij zit vast aan die stoffelijke en geestelijke ellende...!’, 15 juli 1955.
- ___ ‘Indien U niet aanvaarden kunt, dat de mens in zijn raket doodgedrukt wordt, nu voor Uw leven, het bewijs!’, 1 sept 1955.
- ___ ‘Het boek dat nu levenslicht krijgt, is van cosmische diepte!’, 15 sept 1955.
- ___ ‘Er is niet één menselijk organisme op Aarde, dat nog die Goddelijke reine harmonie bezit!’, 15 okt 1955.
- ___ ‘Voelt u, hoe eenvoudig toch alles wordt, wanneer wij ons zelf èn “God” leren kennen?’, 1 november 1955.
- ‘Goddelijke en menselijke theologie, twee werelden, twee universiteiten’, 1 dec 1955 (MR).
- ‘Waarvoor leeft U thans? – Wat doet U? Welke “Koning” wilt ge dienen?’, 1 jan. 1956 (MR).
- “Van Uw tientallen komt de mensheid niet vooruit, honderdduizenden zijn er nodig!’ Marja Radjany (Jozef Rulof): ‘Komt tot waarachtige eenheid!’, 15 jan 1956 (MR/JR).
- ‘Wat wij hier nu schrijven en ontleden, kent nog géén geleerde!’, 15 feb 1956 (MR).
- ‘De mens en zijn maatschappij’, 15 okt 1956 (MR).
- ‘Een enorme taak ligt er gereed voor ons allen!’, 15 nov 1956 (JR).
- ‘De wereldkern voor de mens!’, 1 dec 1956 (JR).
- ‘Vanuit het oerwoud naar het blanke ras’, 15 jan 1957 (MR).
- ‘Grijpt niet hoger dan er aan gevoel in U is, want gij tast in het duister’, 1 feb 1957 (MZ).
- ‘Openbaringen voor het masker der schijnbare heiligheid’, 1 maart 1957 (MR).
- ‘Waarom “Christus” voor de mens’, 15 maart 1957 (MR).
- De Universiteit van Christus zegt ons: ... : (MZ)
- ___ De ruimte behoort u toe!, 15 juli 1957.
- ___ Eerbiedigen en liefhebben’, 15 aug. 1957.

- ___ ‘Vergeef hun, want zij weten niet wat zij doen’, 1 okt 1957.
- ___ Eeuwige verdoemenis!’, 15 nov 1957.
- ___ De goddelijke geboorte’, 15 dec 1957.
- ___ God schiep het universum voor de mens’, 1 jan 1958.
- ___ De hemel van het kind’, 15 jan 1958.
- ___ Christus, de goddelijke leraar en profeet!’, 1 feb 1958.
- ___ Waar is Christus ...?’, 15 feb 1958.
- ___ Derde graad schiept kunst’, 1 maart 1958.
- ___ Mensen die denken met de levens van anderen te kunnen doen wat zij willen, lopen zich vroeg of laat tegen de wetten van God te pletter’, 15 maart 1958.
- ___ Leed moet worden beleefd’, 1 april 1958.
- ___ De gave van het mediamieke zijn!’, 15 april 1958.
- ___ De vrouwelijke en de mannelijke ziel!’, 1 mei 1958.
- ___ Niets in de Ruimte was er zo maar ineens!’, 15 mei 1958 .
- ___ Het leven is onmetelijk diep!’, 1 juni 1958.
- ___ De genezende krachten in de mens’, 15 juni 1958.
- ‘Eens zijn we goddelijk bewust’, 1 sept. 1957 (MR).
- ‘Wie is God!’, 1 nov 1957 (MZ).
- ‘Zeven geestelijke graden’, 1 dec 1957 (MZ).

Bijlage II: Openbare optredens (1931-1952)

1931

5 t/m 12 september: bijdrage aan ‘Occulte Tentoonstelling’, parallelprogramma van Nederlandse mediamieke kunst t.g.v. het 4^e Internationaal Spiritisten Congres te Den Haag, georganiseerd door hoofdbestuur van Harmonia. Dit is Jozef Rulofs 1e expositie; hij zendt 15 stukken in (o.a.: ‘Aan de Iersche kust’, ‘de Hoop’, ‘Poort in het hiernamaals’).

9 september:

Schilderdemonstratie tijdens bovengenoemde tentoonstelling. Jozef Rulofs 1e schilderséance in het openbaar. Hij werkt in trance, schildercontrole (een postuum werkend schilder voor wie Rulof als medium dient) wordt geïdentificeerd als Erich Wolff, het schilderij wordt getiteld ‘Vergaan’. De aanwezigen zijn diep onder de indruk.

Bron: *Het Vaderland* (9 sept en 8 okt 1931), *Spiritische Bladen* (1 okt 1931)

1932

24 december t/m 3 januari 1933: ‘tentoonstelling van occulte kunst’ in kunsthandel De Meester te Den Haag. Uitsluitend teken- en schilderwerk van Jozef Rulof.

Bron: Aankondiging in *Het Vaderland* (23 dec 1932) Geen media-aandacht van Harmonia.

1933

21 november: schilderdemonstratie op séancebijeenkomst Harmonia, afd. ’s-Gravenhage, in verenigingsgebouw ‘Ken U Zelfen’. Rulof schilderde in trance, met gesloten open, bood een eerder gemaakt schilderij aan Harmonia aan en las voor uit zijn pas uitgegeven eerste boek.

Bron: Verslag in *Het Vaderland* (21 nov 1933). Geen media-aandacht van Harmonia.

1934

26 t/m 30 oktober: tentoonstelling van mediamieke kunst door Harmonia, afd. ’s-Gravenhage. ‘Druk bezocht’, ‘tal van mooie kunstwerken aanwezig’, ook enkele van Jozef Rulof (toegeschreven aan Waaling en Wolff). Het werk van medium Mansveld wordt echter hoger aangeslagen.

Bron: Verslag in *Het Vaderland* (26 okt 1934); summier vermelding in *Spir. Bladen* (15 nov. 1934).

1935

12 maart: schilderdemonstratie op séancebijeenkomst Harmonia, afd. ’s-Gravenhage, in ‘Ken U Zelfen’. Verslaggever van lokale krant is kritisch over de spiritistische hypothese (die door de rest

van het gezelschap kennelijk wel werd aangehangen) maar onder de indruk van de kwaliteit van Rulofs werk.

Bron: *Het Vaderland* (annonce op 11 maart, verslag op 13 maart 1935). Geen media-aandacht van Harmonia.

10 december: *idem*.

Bron: Aankondiging in *Het Vaderland* (9 dec 1935). Geen media-aandacht van Harmonia.

1936

12 januari: schilderdemonstratie op séancebijeenkomst Harmonia, afd. 's-Gravenhage, in 'Ken U Zelfen'. Schildercontrole was Erich Wolff, het schilderij ('Aan de Schotse kust') werd kado gedaan aan W. van Gorcum, bevriend redacteur bij *Spiritische Bladen*.

Bron: *Spir. Bladen* (1 juni 1936); geciteerd in *Het Vaderland* (4 juni 1936). Rulof refereert aan deze bijeenkomst in *Een blik in het hiernamaals*, zie: *Schilderend Mediumschap*, p. 24-25.

9 t/m 15 november: tentoonstelling van mediamieke kunst, georganiseerd door Harmonia (met 'oud werk van Jozef Rulof' aldus *Het Vaderland*). Het nieuwe medium Tom Mostard trekt de meeste aandacht, hoewel deze zich niet beroept op de hulp van overleden schilders en daarom 'zuiver spiritistisch vermoedelijk van geen betekenis'.

Bron: *Het Vaderland* (9 nov 1936); *Spir. Bladen* (1 dec 1936).

1937

1 december: schilderdemonstratie op séancebijeenkomst Harmonia, afd. 's-Gravenhage, in 'Ken U Zelfen'.

Bron: Aankondiging in *Het Vaderland* (30 nov 1937). Geen media-aandacht van Harmonia.

1939

19 december: schilderdemonstratie op séancebijeenkomst Harmonia, afd. 's-Gravenhage, in 'Ken U Zelfen'.

Bron: Aankondiging in *Het Vaderland* (18 dec. 1939). Geen media-aandacht van Harmonia.

1945

25 juli: 1e openbare trancelezing in gebouw 'Diligentia' in Den Haag, voor een uitverkochte zaal (700 luisteraars).

1946

3 t/m ? maart: tentoonstelling te Rotterdam

Bron: *Schilderend Mediumschap*, p. 50, 52.

12 september: officiële oprichting van de Stichting Geestelijk Wetenschappelijk Genootschap 'De Eeuw van Christus', door Jozef Rulof.

Vanaf oktober: openbare voordrachten op tweewekelijkse basis (deels samen met Leo Uittenbogaard), in:

- 's-Gravenhage: lezingen op zondagochtend in gebouw 'Diligentia', Lange Voorhout 5; vraag- en antwoordavonden op donderdagavond in gebouw 'Ken U Zelfen', De Ruyterstraat 41.
- Amsterdam: vraag- en antwoordavonden op dinsdagavond in 'Het Forresterhuis', Sarphatistraat 8-10.

Bron: programma-overzichten in *Evolutie* (betreft 1946-47), brochures van GWG (in bezit), inhoudsopgaven *Vraag en Antwoord* (betreft 1949-1951), annonces in *De Nieuwe Courant/Het Vaderland*, *Het Rotterdamsch Nieuwsblad* en *Het Parool* (periode 1945-1952)

1947

Lezingen en contactavonden (op tweewekelijkse basis, in Den Haag, Amsterdam en Rotterdam).

12 januari: voordracht met expositie van zijn nieuwste schilderijen in Luxor, Rotterdam.

Bron: *Rotterdamsch Nieuwsblad* (9 en 13 jan 1947)

9 februari: voordracht in Rotterdam met voorgenomen schilderdemonstratie, die is vervallen vanwege kritiek van journalist Wagenaar. Dit leidde alleen maar tot meer speculaties en insinuaties van bedrog.

23 maart: schilderdemonstratie in 'een tot de laatste plaats bezet' Palace theater te Rotterdam. Hier zijn diverse foto's van in omloop, het moet een indrukwekkende gebeurtenis geweest zijn. Het was zijn revanche-optreden, n.a.v. beschuldigingen in *Het Rotterdamsch Nieuwsblad* (10 feb.) van bedrog. Rulof schilderde diverse doeken, ook grote, in korte tijd, sommigen op de kop of in gedeelten. Als controleschilders werden de namen genoemd van Clermont, meester Jongchi, Van Rheenen.

Bron: *Evolutie* (april 1947, nr 12), zie ook *Schilderend Mediumschap* p. 56, 58.

23 april: schilderdemonstratie in Diligentia, Den Haag. Schilderijen van Erich Wolff en meester Jongchi.

Bron: *Evolutie* (1 mei 1947, nr 14), *De Nieuwe Courant* (22 april 1947 een annonce dat er geen plaatsen meer beschikbaar waren. Ondanks belangstelling v.h. publiek toch na afloop geen verslag in de krant.)

Vanaf ca mei: expositie van enkele van JR's nieuwste schilderijen bij kunsthandel Denis, Rotterdam.

Bron: *Evolutie* (15 mei 1947, nr 14 t/m 18)

1948

Lezingen en contactavonden (op tweewekelijkse basis, in Den Haag, Amsterdam en Rotterdam).

9 mei t/m 13 juni: tentoonstelling ('Exhibition of paintings of Jozef Rulof') in New York, Barbizon Plaza.

Bron: Aankondiging in *New York Times* (16 mei 1948)

11 juli: schilderdemonstratie in Lily Dale/Silver Bells.

Bron: www.jeus.info/1948/index.htm

14 oktober: lezing over reïncarnatie in de Carnegie Hall, New York.

Bron: *Schilderend Mediumschap*, p. 78.

27 oktober: schilderdemonstratie ('Josef Rulof Cosmic Art Demonstration') in New York, Barbizon Plaza.

Bron: afgebeeld toegangsbewijs in *Schilderend Mediumschap*, p. 72. Verslag in *Design* (okt 1948); geciteerd in *SM* p. 76.

Ergens in 1948: schilderdemonstratie in gebouw Diligentia te Den Haag.

Bron: vermelding in *Schilderend Mediumschap*, p. 56.

1949

Lezingen en contactavonden (op tweewekelijkse basis, in Den Haag, Amsterdam en Rotterdam).

10 april t/m 8 mei: tentoonstelling in Rotterdam (bovenzaal der firma 'Het Woonhuis', Eendrachtsweg 21), expositie van Rulofs schilderijen gemaakt tijdens zijn VS-tournee van 1948.

1950

Lezingen en contactavonden (op tweewekelijkse basis, in Den Haag, Amsterdam en Rotterdam).

Eind dec 1949 t/m 21 januari 1950: tentoonstelling in Amsterdam (in de Moderne Boekhandel, Leidsestraat 70-74), onder de titel 'Cosmische kunst van Jozef Rulof: expositie van zijn schilderijen gemaakt tijdens VS-tournee 1948.

Bron: www.jeus.info/1949/index.htm; *Het Parool* (16 jan 1950); programma van de tentoonstelling (in eigen bezit)

1951

Lezingen en contactavonden (op tweewekelijkse basis, in Den Haag, Amsterdam en Rotterdam).

1952

Lezingen en contactavonden (op tweewekelijkse basis, in Den Haag, Amsterdam en Rotterdam).

De laatste lezing was op 26 oktober 1952 in Amsterdam

Bijlage III: Lezingen (1945-1952)

Onderstaand overzicht is zoveel mogelijk gebaseerd op berichtgeving voor het algemene publiek, zoals advertenties in *Het Parool*, *Het Vaderland / Nieuwe Courant* en *Rotterdamsch Nieuwsblad*, aangevuld met programma's van spreekbeurten, zoals gepubliceerd in *Evolutie* (tweewekelijkse periodiek van GWG) en de latere uitgaven *Vraag en Antwoord* en *57 Lezingen*.

	Lezingen Jozef Rulof en/of de Meesters	Lezingen Leo Uittenbogaard
1945	<p>'De hemelen spreken', 25-7-'45 (I) De eerste lezing, door Meester Alcar, tevens opening van de Universiteit van Christus.</p> <p>'Uw inwijding voor de Eeuw van Christus', 19-8-'45 (I) Tweede lezing, door Meester Zelanus.</p>	<p>(2 introductielezingen, voorafgaand aan Rulofs 1e lezing)</p>
Okt 1946	<p>'Schrijvend mediumschap', 2-10-'46 (I) 'Het spreken onder inspiratie', 9-10-'46 (I) Aangekondigd als 'Jozef Rulof vervolgt zijn campagne tegen het occult bedrog'.</p> <p>'Psychische trance', 16-10-'46 (I) 'Indonesië en wij', 23-10-'46 (I) Start van inwijdingsavonden door Meester Zelanus, vanaf 21 okt 1946 (bron: <i>Evolutie</i> (1946, nr 1)</p>	<p>'Goddelijk bewustzijn', 13-10-'46 (I) 'De innerlijke tempel', 27-10-'46 (I) Volgens programma in <i>Evolutie</i> ook in Amsterdam, maar geen advertentie in <i>Het Parool</i>.</p>
Nov 1946	<p>'Zijn er in Amsterdam [resp Den Haag] directe stem- en materialisatiemediën?', 5-11-'46 (III), 6-11-'46 (I) 'Leeft de mensch slechts eenmaal?', 12-11-'46 (III), 13-11-'46 (I) 'Spoken', 20-11-'46 (I), 22-11-'46 (III) 'Kan de atoombom de wereld vernietigen?', 28-11-'46 (III)</p>	<p>'Astrale leiding', 10-11-'46 (I) 'De opvoeding voor het geestelijk leven', 24-11-'46 (I) Volgens programma in <i>Evolutie</i> ook in Amsterdam en Rotterdam, maar geen advertenties in <i>Het Parool</i> en <i>Rotterdamsch Nieuwsblad</i>.</p>
Dec 1946	<p>'Kan de magnetiseur u genezen', 4-12-'46 (I) 'Wat is helderziendheid', 11-12-'46 (I) 'De stoffelijke en geestelijke helderziendheid', 18-12-'46 (I) Volgens programma in <i>Evolutie</i> ook in Amsterdam, maar geen advertentie in <i>Het Parool</i>.</p>	<p>'Eén met de cosmos', 8-12-'46 (I) 'In den tempel der waarheid', 22-12-'46 (I) Volgens programma in <i>Evolutie</i> ook in Amsterdam, Rotterdam en Dordrecht, maar geen advertenties gevonden.</p>
Jan 1947	<p>'Staat de leer van de Rozekruisers op een dood punt?', 8-1-'47 (I) 'De volkeren der aarde', 12-1-'47 (IV) 'De universele waarheid van Annie Besant', 21-1-'47 (III) 'De universiteit van Christus', 26-1-'47 (IV) 'Is Krisnamurti de wereldleraar? Neen! Waarom niet?', 29-1-'47 (I)</p>	<p>'De genezing van de ziel', 5-1-'47 (I)</p>

	Lezingen Jozef Rulof en/of de Meesters	Lezingen Leo Uittenbogaard
Feb 1947	‘Mary Baker Eddy en het herstel van haar leer’, 4-2-’47 (III), 5-2-’47 (I) ‘Jozef Rulof spreekt tot de Rozenkruiser-orde, de Theosofie en de Christian Science’, 9-2-’47 (IV) ‘Rome en de Eeuw van Christus, behoeft de kerk vernieuwing of gaat zij haar val tegemoet?’, 12-2-’47 (I) ‘De weg van het jodendom’, 18-2-’47 (III), 19-2-’47 (I) ‘Wereldeenheid’, 25-2-’47 (III), 26-2-’47 (I)	‘Waar wacht gij op pelgrim?’, 2-2-’47 (I) ‘Verborgen krachten’, 16-2-’47 (I)
Mrt 1947	‘Hellen en hemelen’, 5-3-’47 (I) ‘Hemelbewustzijn’, 11-3-’47 (III), 26-3-’47 (I) ‘Hemelsche liefde’, 18-3-’47 (III)	‘Waarom tegen crematie’, 2-3-’47 (I) ‘Het eerste geestelijke gebod’, 16-3-’47 (I) ‘Het leven en werk van Jozef Rulof’, 25-3-’47 (III)
Apr 1947	‘Hemeleenheid’, 8-4-’47 (III), 9-4-’47 (I) ‘Hemelliefde’, 15-4-’47 (III), 16-4-’47 (I), 20-4-’47 (IV) ‘Hemelsche rechtvaardigheid’, 22-4-’47 (III) ‘Hemel en geloof’, 29-4-’47 (III), 30-4-’47 (I)	‘Het Godsverlangen’, 13-4-’47 (I) ‘De macht van het wonder’, 27-4-’47 (I)
Mei 1947	‘Hemels weten’, 7-5-’47 (I) ‘De universele liefde’, 13-5-’47 (III), 14-5-’47 (I)	‘Tussen twee werelden’, 11-5-’47 (I)

In de periode juni-augustus 1947 waren beide sprekers in de VS; na terugkeer heeft Jozef Rulof zijn lezingen gecontinueerd maar verschenen er geen advertenties meer in de krant. Leo Uittenbogaard trad niet meer op

	Lezingen van de Meesters, c.q. colleges aan de Universiteit van Christus (I²⁵⁴)
1949	2-10 ²⁵⁵ , 16-10, 30-10, 13-11, 27-11, 11-12, 25-12-’49.
1950	8-1, 22-01, 5-2, 19-2, 2-4, 16-4, 30-4, 28-5, 11-06, 1-10, 15-10, 29-10, 12-11, 26-11, 10-12, 24-12-’50.
1951	7-1, 21-1, 4-2, 18-2, 4-3, 18-3, 1-4, 15-4, 29-4, 13-5, 27-5, 2-9, 16-9, 30-9, 14-10, 28-10, 11-11, 25-11, 9-12, 23-12-’51.
1952	6-1, 20-1, 3-2, 17-2, 2-3, 16-3, 30-3, 13-4, 27-4, 11-5, 25-5, 28-9, 12-10, 26-10-’52 <i>(hier zijn de colleges afgebroken door Jozef Rulofs overlijden)</i>

²⁵⁴ Voor de titels van de lezingen: zie inhoudsopgaven van de 3 dl *Lezingen*. De lezingen/colleges werden gegeven in Diligentia, Den Haag, grotendeels door meester Zelanus.

²⁵⁵ Dit betreft de enige lezing van meester Alcar in de serie van de *57 Lezingen*, getiteld ‘Dankbaarheid’, en binnen kringen van Ruloflezers beroemd en gekoesterd. Zie ook *Kontakt orgaan* (1978, nr 3).

Daarnaast waren er sinds 1945 ook contactavonden, later bekend geworden als vraag- en antwoordavonden. Hiervan verschenen geen advertenties in de media. Wel is een deel van de data uit de laatste 2 jaren te herleiden aan de hand van de inhoudsopgaven van de boeken *Vraag en Antwoord* (uitgave GWG, 2000).

	Contactavonden (II)²⁵⁶: Jozef Rulof beantwoordt vragen vanuit het publiek op:	Contactavonden (III)²⁵⁷: Meester Zelanus beantwoordt vragen vanuit het publiek op:
1945	<i>Data onbekend</i>	-
1946	<i>Data onbekend</i>	-
1947	<i>Data onbekend</i>	-
1948	<i>Data onbekend</i>	-
1949	<i>Data onbekend</i>	20-12-'49
1950	<i>Data onbekend</i>	17-1, 14-2, 28-3, 11-4, 25-4, 10-10, 8-11, 5-12, 19-12-'50
1951	<i>Data tot 1-7 onbekend, 11-10, 15-11, 13-12, 27-12-'51</i>	2-1, 16-1, 30-1, 13-2, 27-2, 13-3, 27-3, 10-4, 24-4, 8-5, 22-5-'51
1952	3-1, 10-1, 19-1, 31-1, 14-2, 6-3, 27-3, 3-4, 10-4, 17-4, 24-4, 1-5, 8-5, 15-5, 12-6, 19-6, 4-9, 11-9, 18-9, 25-9, 2-10, 9-10, 16-10, 23-10-'52	

Uit bovenstaande overzichten valt af te leiden dat Jozef Rulof als sprekend medium zeer drukke jaren gehad heeft tussen 1945 en 1952, met in bepaalde perioden zelfs 2 à 3 spreekbeurten per week, en dat in verschillende steden.

²⁵⁶ Gehouden in Den Haag, gebouw 'Ken U Zelfen'. Vanaf 7 september 1949 vastgelegd in de delen 1 t/m 4 van *Vraag en Antwoord*. Deel 1 omvat de periode 7 sept 1949 t/m 1 juli 1951 en is verder niet gedateerd; de delen 2 t/m 4 hebben inhoudsopgaven met datumaanduiding.

²⁵⁷ Gehouden in Amsterdam, in het Forresterhuis en het Sarphatihuis. Vanaf 20 december 1949 vastgelegd in de delen 5 en 6 van *Vraag en Antwoord*.

Bijlage IV:

Jozef Rulof-gerelateerde referenties in de spiritistische verenigingsbladen, 1930-1953.

***Spiritische Bladen*²⁵⁸**

Vol 6 (1931)

- nr 18 (15 sept), p. 216: Advertentie betreffende Jozef Rulofs vestiging als magnetiseur met praktijk aan huis.
- Nr 19 (1 okt), p. 221-223: Nederburgh, H.G., 'De tentoonstelling van occulte kunst, I', persoonlijke impressie met ruim aandacht voor Jozef Rulofs eerste exposeren.

Vol 8 (1933)

- nr 23 (1 dec), p. 285-286: Theunisse, H.H., 'Een blik in het hiernamaals', boekbespreking met (kritisch) naschrift van hoofdredacteur H.G. Nederburgh.
- Nr 24 (15 dec), p. 291: Nederburgh, H.G., 'J. Beijl, een schildermedium en geestenfotograaf'. Korte vermelding van Jozef Rulof in een artikel gewijd aan een ander medium: 'Sprak ik toen [...] van den heer Rulof als van een "nieuwe ster", thans kan ik met groote ingenomenheid melding maken van den heer J. Beyl, [...]'.

Vol 9 (1934)

- nr 18 (15 sept), p. 242: 'Uit Weenen', redactioneel berichtje van een (niet-bevestigde) schilderséance van Rulof in Wenen. De *Neue Freie Presse* zou aan Rulof refereren als 'het beroemdste medium van Holland', de redactie van SB plaatst hier veelzeggend een (!) achter.
- Nr 22 (15 nov), p. 288-289: Mansveld, H., 'Mediamieke kunst'. Verslag van een tentoonstelling van de Haagse afdeling van Harmonia. Van Jozef Rulof wordt slechts vermeld dat hij een aantal fraaie schilderstukken had ingezonden.

Vol 11 (1936)

- nr 2 (15 jan), p. 31-32: Gorcum, W. van, 'Boekbespreking' bij de verschijning van dl 2 van *Een blik in het hiernamaals*, met afbeelding van 2 symbolische houtskooltekeningen.
- Nr 11 (1 juni), p. 161-163: Gorcum, W. van, 'Een wonderschoon schilderij'. Verslag van een schilderséance op 12 januari 1936, met afbeelding van 'Schotse kust'.

²⁵⁸ Van *Spiritische Bladen* heb ik bestudeerd: de jaargangen 5 (1930) t/m 12 (1937) + vanaf jaargang 20 (1950).

Bovenstaande lijst omvat alle Jozef Rulof-gerelateerde referenties in deze periode. De jaargangen 13 (1938) t/m 19 (1949) zijn wel verschenen, maar niet in Nederlandse bibliotheken of archieven beschikbaar. Mijn speurtocht via specialistische bibliotheken, particuliere collecties en herhaaldelijke navraag bij Harmonia zelf heeft helaas geen resultaat gehad, ik heb mijn overzicht dus niet kunnen completeren.

- Nr 21 (1 nov), p. 335-334: Gorcum, W. van, 'Boekbespreking' bij de verschijning van dl 3 van *Een blik in het hiernamaals*, met afbeelding van een schilderij (uit de serie rots-/kustpartijen van E. Wolff).
- Nr 23 (1 dec), p. 364: Onderwater, 'Hoe kreeg ik een mooi schilderij?'. Persoonlijk relaas van een cliënt die van Rulof het schilderij 'Het binnengaan in het hiernamaals' ten geschenke kreeg.
- *Idem*, p. 366-367: Gorcum, W. van, 'Tentoonstelling van mediumiek schilderwerk'. Verslag van een door afdeling Den Haag georganiseerde expositie. Weinig aandacht voor Jozef Rulofs bijdrage.

Vol 12 (1937)

- Nr 20 (15 okt), p. 324: Mevr de V.-Q, 'Een waardroom'. Schrijfster doet, op aanraden van Rulof, mededeling van een visioen. '[.] en den dag daarop, toen Jozef Rulof mij bezocht, vertelde ik het hem. Hij kwam er dadelijk van onder den indruk en zeide: 'Houdt dat maar vast, het heeft een diepere betekenis?'
- *Idem*, p. 326-327: Gorcum, W. van, 'Boekbespreking' bij de verschijning van *Zij die terugkeerden uit den dood*.

Vol 15 (1940)

- nr 20 (1 nov), p. 313-315: Rulof, Jozef, 'Hoe mijn mediumschap zich ontwikkelde'.

Vol 22 (1952)

- nr 3 (maart), p. 33-34: Ortt, Felix, 'Dwaze ontsporing'. Uitermate kritisch stukje van de hoofdredacteur over uitlatingen van de Stichting GWG, n.a.v. een citaat uit het Remonstrants Weekblad van 20 okt 1951.
- Nr 12 (dec), p. 134: zeer kort In memoriam n.a.v. het overlijden van Jozef Rulof.

Het Toekomstig Leven²⁵⁹

Vol 37 (1933)

- nr 10 (10 okt), p. 169-172: Gouka, A.J., 'Het schilder- en genezend medium Jozef Rulof'.
- *Idem*, p. 183-184: Gouka, A.J., Boekbespreking van *Een blik in het hiernamaals* (dl 1). Gouka toont groot enthousiasme over dit eerste boek van JR, vergelijkt het met het gedachtegoed van Stainton Mozes, Davis en Farnese. Maar ook distantieert hij zich

²⁵⁹ Van *Het Toekomstig Leven* heb ik bestudeerd: de jaargangen 35 (1931) t/m 45 (1941). Na de verschijning van nr 9 (sept) in 1941 hield het blad op te bestaan. Bovenstaande lijst pretendeert volledig te zijn t.a.v. Jozef Rulof-gerelateerde referenties in de onderzochte periode.

duidelijk van bepaalde racistische denkbeelden toegeschreven aan Alcar, mbt de veronderstelde connectie tussen de zwarte en gekleurde rassen en zwarte magie.

Vol 38 (1934)

- nr 1 (10 jan), p. 1: Bericht van schenking van 15 exemplaren van *Blik 1* door Jozef Rulof.
- Nr 3 (10 mrt), p, 42-44: Janssen, Miek, 'Verborgen krachten in den mensch?'. Artikel van 'handlijnkundige en psychometriste' over mediamieke en/of trance-kunstenaars met oa een alinea (p. 44) over Jozef Rulofs eerste ervaringen met tekenen in trance.
- Nr 6 (10 juni), p. 104, Boekaankondiging van 2^e dr van *Een blik in het hiernamaals* (dl 1).
- nr 7 (10 juli), p. 116-118: Gouka, A.J., 'Officieele en occulte geneeskunde'. Verslag van een succesvolle diagnose en behandelplan bij longzieke patiënt door 'het genezend medium Jozef Rulof', waar de reguliere arts hier meer tijd en een röntgenfoto voor nodig had (mei 1934, patiënt Luyendijk te Den Haag).

Vol 39 (1935)

- nr 9 (10 sept), p. 137: A.S., 'Treffend'. Ingezonden brief m.b.t. een boekzin en een geschonken tekening door Jozef Rulof. 'Toen ik eens bij het medium Rulof was...'
- nr 12 (10 dec), p. 192: Boekaankondiging van *Een blik in het hiernamaals* (dl 2)

Vol 40 (1936)

- nr 1 (1 jan), p. 16: *idem*.
- nr 2 (1 feb), p. 29-30, A.S.: Boekbespreking van *Een blik in het hiernamaals* (dl 2). Recensent is gematigd positief, roept Rulof op in 't vervolg erkende spiritisten als getuigen bij zijn voorspellingen/openbaringen in te schakelen.
- nr 12 (1 dec), p. 194, G.Z.: 'Tentoonstelling van mediamiek verkregen schilderwerk', korte impressie van een tentoonstelling van Harmonia, 9-15 nov. Jozef Rulof is één van de vier inzenders die genoemd worden. Bij de toeschouwers was 'door de schoone symboliek' grote belangstelling.

Vol 41 (1937)

- nr 10 (1 oct), p. 160, G.Z.: Boekbespreking van *Zij die terugkeerden uit de dood*. Wordt door recensent parapsychologisch van belang geacht vanwege de door stervenden waargenomen verschijning van overledenen. Ook is hij (G. Zorab) onder de indruk

van de ‘aan hem [Jozef Rulof] eigen door en door eerlijke en vaak ontroerend naïeve stijl’.

Vol 42 (1938)

- nr 6 (1 juni), p. 79-80, H.C.: Boekbespreking van *De kringloop der ziel*. Recensent roemt de overtuigingskracht (‘een machtig uitbeeldingsvermogen’) van het boek.

Vol 43 (1939)

- nr 7 (1 juli), p. 111-112, G.Z.: Boekbespreking van *Zielsziekten van gene zijde bezien*. Jozef Rulofs theorieën aangaande krankzinnigheid, homoseksualiteit en de plaats en betekenis van de vrouw in het wereldgebeuren worden sterk bekritiseerd. ‘Wij gelooven, dat de heer R. in zijn oprecht streven bepaalde wetenschappelijke kringen tot de spiritistisch opvattingen over te halen, er beter aan had gedaan de tijdens zijn “uittredingen” opgedane theologische, filosofische en andere voorstellingen aangaande de diepste levensproblemen over God, Goed en Kwaad e.d.m. niet aan de openbaarheid prijs te geven.’

Bijlage V: Hedendaags platform op Internet

Overzicht van Internetforums en websites/webpages met mogelijkheid tot discussie, gericht op kennismaking, bestudering en verspreiding van het gedachtegoed van Jozef Rulof.

Internetbronnen zijn van nature vluchtig, maar onderstaande forums en websites zijn al gedurende een langere periode actief (of dit geweest). Ik heb ze gedurende mijn onderzoeksperiode herhaaldelijk geraadpleegd; voor het laatst op 25-05-2009, tenzij anders aangegeven.

Internetforums (specifiek Jozef Rulof-gerelateerd)

<http://groups.msn.com/JozefRulof> (laatst geraadpleegd op 23-10-2008; inmiddels gesloten).

<http://jozefrulof.123forum.nl>

<http://JozefRulof.spaces.live.com>; ook: <http://JozefRulof3.spaces.live.com> (Duitstalige versie).

<http://jozef-andre-rulof.hyves.nl> (grote gelijkenis met: <http://jozefrulof.hyves.nl>,

<http://jozefrulof.hyves.co.uk>

[http://www.freethinker.nl/forum/viewtopic.php?t=4105 of ... 4087](http://www.freethinker.nl/forum/viewtopic.php?t=4105_of..._4087). Bij diverse topics (zoals Evolutie en creationisme; Occultisme, new age en sektarisme) komen discussies over Jozef Rulof-gerelateerde thema's voor.

Internetforums

(algemeen/overige, met Jozef Rulof-pagina's en gelegenheid tot discussie)

http://aan-god-doen.vijftigplusser.nl/?page=article&warticle_id=4680&

[Aankomen in het Hiernamaals](#)

<http://www.droomvrienden.nl/DVforum/viewtopic.php?t=1783&sid=492a1cc3f5192264a54bd5458a9befd0>

<http://forum.skepp.be/viewtopic.php?t=300&sid=7f580479a92f383c3ebe4825956e26ec>, 't groot

Skepptisch discussieforum, forum waarop Herman Nimis zich onder zijn 2^e naam Anton persoonlijk in de discussie over Jozef Rulof mengt (2006-2007).

Websites (specifiek Jozef Rulofgerelateerd)

<http://de-boekenwijzer.webklik.nl/page/de-boekenwijzer>

<http://mogenblue.nl> (Engelstalige website onder de titel 'Spiritual Science by the University of Christ').

<http://www.christus-wil.nl> (o.a. veel artikelen uit de *Europese Herant*).

www.geestelijkewetenschap.nl

<http://www.hoegee.demon.nl>

<http://www.jeus.info> (nuttige bron voor het historische overzicht, met krantenartikelen, archiefmateriaal).

<http://jozef-rulof.jouwpagina.nl/> (Portal site van webmaster van www.hoegee.demon.nl).

<http://jozef-rulof.uwstart.nl>

www.jozefrulofbelangen.nl .(geraadpleegd op 25-04-2009).

<http://theageofchrist> (website van Stichting GWG).

<http://www.liefdesband.nl> (webmasters geven tevens elektronische nieuwsbrief uit en doen verslag van Boekenwijzerdagen, zie voor 17 mei jl: /pagina176aa.html)

Websites (algemeen/overige, met Jozef Rulof-gerelateerde pagina's)

<http://cid-693e3b350d29dcf7.profile.live.com/details> (suggereert profielpagina van Jozef Rulof zelf te zijn, 'wie ben ik? Jozef, plaats: sferen van licht, beroep: meester').

www.fran.sneeknet.nl/homepage/show/pagina.php?paginaid=55026

<http://home.wanadoo.nl/marisi/rulof.html>

<http://members.chello.nl/m.heijmans11> (website van voorzitter studiekring Boekenwijzer, met rubriek 'werkelijke antwoorden op levensvragen', links naar boektitels Jozef Rulof, Boekenwijzer, GWG).

<http://members.lycos.nl/gielheijmans>

<http://members.lycos.nl/guiver/newpage9.html>

<http://members.ziggo.nl/lutluttik/JR/JozefRulof/welkom.html>

[http://groups.omni-chat.com/JozefRulof/Interviews\(s\)%..](http://groups.omni-chat.com/JozefRulof/Interviews(s)%..) (geraadpleegd op 10-3-2009).

<http://www.natural-body-balance.nl/jozef-rulof.htm> (laatst geraadpleegd op 08-01-2008).